

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2. kötet
A GIMNÁZIUM
HELYI TANTERVE

**I. BÉLA GIMNÁZIUM,
KOLLÉGIUM ÉS
ÁLTALÁNOS ISKOLA**

2025

TARTALOM

A GIMNÁZIUM HELYI TANTERVÉNEK KIADMÁNYOZÁSA	4
1. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE.....	4
2. A GIMNÁZIUMBAN TANÍTOTT KÖTELEZŐ, KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ VAGY SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMAI	5
2.1. A KÜLÖNBÖZŐ TANULMÁNYI TERÜLETEKHEZ (NEM SPORT ÉS NEM ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAMÚ KÉPZÉSI FORMÁKHOZ) KAPCSOLÓDÓ GIMNÁZIUMI ÓRATERV.....	5
2.2. A KÖZNEVELÉSI TÍPUSÚ SPORTISKOLAI KÉPZÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ GIMNÁZIUMI ÓRATERV.....	10
2.3. A NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAM KÉPZÉSÉHEZ (9/NY A NÉGY ÉVFOLYAMOS GIMNÁZIUMI KÉPZÉS ELŐTT) KAPCSOLÓDÓ HETI ÓRATERV.....	11
2.4. AZ ARANY JÁNOS KOLLÉGIUMI PROGRAMHOZ KAPCSOLÓDÓ GIMNÁZIUMI ELŐKÉSZÍTŐ 9. ÉVFOLYAM ÓRATERVE ÉS PROGRAMJA	12
2.5. A GIMNÁZIUMI ISKOLARENDszerű FELNŐTTOKTATÁS ÓRATERVE ÉS JELLEMZŐI, 9-12. ÉVFOLYAM.....	17
2.6. A HAT ÉVFOLYAMOS GIMNÁZIUMI KÉPZÉS JELLEMZŐI ÉS ÓRATERVE	20
3. A SZABADON TERVEZHETŐ ÓRAKERET TERHÉRE MEGVALÓSÍTOTT KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ, SZABADON VÁLASZTHATÓ FOGLALKOZÁSOK TANULMÁNYI TERÜLETEK, ÉVFOLYAMOK SZERINT	25
4. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI	28
5. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI, SAJÁTOS TEVÉKENYSÉGI FORMÁK	32
5.1. CSOPORTBONTÁSOK.....	32
5.2. EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	33
5.3. AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK KERETÉBEN MEGVALÓSÍTOTT SAJÁTOS TEVÉKENYSÉGI FORMÁK.....	34
6. ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK, FELKÉSZÍTÉSI SZINT	37
6.1. KÖZÉPSZINTEN ÉS EMELT SZINTEN VÁLLALT FELKÉSZÍTÉS	37
6.2. TANTÁRGYNEVEK ÉS ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK	38
6.3. FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS KÖVETELMÉNYEK A 11-12. ÉVFOLYAMON AZ EMELT SZINTŰ OKTATÁSBAN.....	38
7. AZ ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI.....	38
8. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT FELADATOK HELYI PEDAGÓGIAI MEGVALÓSÍTÁSA	39
8.1. FEJLESZTÉSI TERÜLETEK –NEVELÉSI CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSA A HELYI TANTERV ALKALMAZÁSÁVAL	39
8.2. KOMPETENCIAFEJLESZTÉS, MŰVELTSÉGGÖZVETÍTÉS, TUDÁSÉPÍTÉS HELYI FELADATAI	43
8.3. EGYSÉGESSÉG ÉS DIFFERENCIÁLÁS MEGVALÓSÍTÁSA	43
8.4. AZ EREDMÉNYES TANULÁS TÁMOGATÁSÁNAK, SEGÍTÉSÉNEK FELADATA	44
8.5. A GIMNÁZIUMBAN TANULÓ SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FEJLESZTÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ HELYI FELADATOK TANTERVI MEGVALÓSÍTÁSA.....	46
9. SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK ALKALMAZÁSA	50
9.1. TÉMAHÉT A GIMNÁZIUMBAN	50
9.2. SZERVEZÉSI PROJEKT, AZAZ A PROJEKT, MINT TANÉVENTE ALKALMAZOTT MÓDSZER A VERSENYSZERVEZÉSRE	54
9.3. PÉNZÜGYI OKTATÁSI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK TERVEZÉSE A GIMNÁZIUMBAN (POP)	57
10. MINDENNAPOS TESTNEVELÉS.....	57
10.1. KOMPLEX INTÉZMÉNYI MOZGÁSPROGRAM	58
11. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ HASZNÁLT MÓDSZEREK	59
12. A TANULÓ MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉSÉNEK FELTÉTELEI	59

13. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA, A TANULÓK ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI BESZÁMOLTATÁSÁNAK FORMÁI, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE	60
13.1. ELLENŐRZÉS	60
13.2. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE	60
13.3. AZ ÉRTÉKELÉS MÓDJA, FORMÁI.....	62
13.4. EGYÉB ÉRTÉKELÉSI HAGYOMÁNYAINK A GIMNÁZIUMBAN.....	65
14. AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI	65
14.1. ÍRÁSBELI (ÉS MÁS, NEM SZÓBELI TÍPUSÚ) FELADATOK	66
14.2. SZÓBELI HÁZI FELADATOK	67
15. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ , A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ ÉS MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK	67
15.1. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ ELVEK.....	67
15.2. A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI	68
16. A FOGYASZTÓVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK A GIMNÁZIUMBAN.....	70
17. A TÁRSADALMI BŰNMEGELŐZÉSSSEL, AZ ÁLDOZATTÁ VÁLÁSSAL, AZ ERŐSZAKMENTES KONFLIKTUSKEZELÉSSSEL ÖSSZEFÜGGŐ ISMERETEK.....	71
18. A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	72
19. A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSE	73
20. A KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖREI	74
21. A KÖRNYEZETI NEVELÉSI ÉS EGÉSZSÉGNEVELÉSI ELVEK, PROGRAMOK, TEVÉKENYSÉGEK.....	86
22. TANTÁRGYI HELYI TANTERVEK	87

A gimnázium helyi tantervének kiadmányozása

Név: Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola

Székhelye: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 25-27.

Iktatószám: 2384 /2017

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása: 1605 /2018

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása: 2320/2019

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása: 777/1/2020

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása: 1397/2020

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása: 1125/2023

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása: 1225/1/2023

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása: 119/1/2025

Ügyintéző: Hajós Éva

Ügyintézés helye, ideje: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 25-27. 2017. augusztus hó

1. módosítás: 2018. június hó

2. módosítás: 2019. augusztus hó

3. módosítás: 2020. április hó

4. módosítás: 2020. augusztus hó

5. módosítás: 2023. június hó

6. módosítás: 2023. augusztus hó

7. módosítás: 2025. január hó

Az irat aláírójának neve, beosztása: Hajós Éva főigazgató

Az intézmény körbélyegzőjének lenyomata:

1. A választott kerettanterv megnevezése

A helyi tanterv a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról szóló 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet alapján az oktatásért felelős miniszter által kiadott, az Oktatási Hivatal honlapján közzétett, a gimnáziumok 9-12. évfolyamára vonatkozó kerettanterv, a sportiskolai nevelés-oktatás kerettanterve, a nyelvi előkészítő évfolyam kerettanterve, valamint az Arany János Kollégiumi Program kerettanterve szerint készült.

Az emelt szintű képzésekhez helyi tantervünkben a részletes érettségi vizsgakövetelmények az irányadóak, mivel ezekhez egyetlen tantárgyból sem készült kerettanterv.

A helyi tantárgyi tantervek a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló, 2020-ban felülvizsgált 110/2012. (VI.4.) Kormányrendeletre illeszkedő, a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára minisztériumi tárcadokumentumként kiadott kerettanterv alapján

készültek, figyelembe véve Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI.13.) Kormányrendelet, valamint az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló, 2020-as NAT-hoz illeszkedő minisztériumi tárcadokumentum előírásait.

Amennyiben gimnáziumunk meghirdeti és megszervezi a gimnáziumi képzésben az iskolarendszerű felnőttoktatást a 9-12. évfolyamon, arra az Oktatási Hivatal honlapján a „Kerettanterv az iskolarendszerű felnőttoktatás 9-12. évfolyamára” címen elérhető dokumentumot kell alkalmazni.

2. A gimnáziumban tanított kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszámai

2.1. A különböző tanulmányi területekhez (nem sport és nem előkészítő évfolyamú képzési formákhoz) kapcsolódó gimnáziumi heti óratervek

A 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamon, majd felmenő rendszerben alkalmazott óraterv és jellemzői:

A gimnázium tagozatos, emelt szintű és emelt óraszámú csoportjaiba (digitális kultúra és matematika tantervű képzés; geo-digitális kultúra tantervű képzés; angol- digitális kultúra képzés; humán és idegen nyelv tantervű képzés, röviden: tagozatok) felvett tanulók számára az emelt szintű követelmények teljesítéséhez szükséges többletórát táblázataink tartalmazzák. Az emelt szintű képzési csoportokba felvett diákok és szüleik figyelmét írásban felhívjuk, hogy a követelmények teljesítése csak a kerettantervi óraszámok felett meghatározott óraszámok teljesítésével lehetséges. A tanulmányi területre (tagozatra) történő beiratkozás a 9-10. évfolyamon az óratervekben szereplő heti óraszámok kötelező választásával jár.

A 9-10. évfolyamon a tagozatokra jellemzően élünk azzal a lehetőséggel, hogy egyes tárgyakból a heti óraszámot gyakorlás, elmélyítés, gazdagítás céljából megnöveltük, hogy a tanulóknak biztos alapokat adjunk a 11-12. évfolyamon az emelt szintű, emelt óraszámú, fakultációs emelt szintű érettségire felkészítő képzés követelményeinek teljesítésére. Ehhez a szabadon tervezhető órakeretet (heti 2 óra) használtuk fel, valamint az emelt szintű képzés folytatása esetén a heti össz-óraszám legfeljebb 2 órával történő növelését alkalmaztuk azzal, hogy az emelt szintű oktatásban érintett évfolyamokon és tanulócsoportokban több tantárgy együttesét érintő komplex emelt szintű oktatás esetén legalább egy érintett tantárgyra vonatkozóan, legalább a 11–12. évfolyamon a tantárgyak emelt szintjét és az annak megfelelő óraszámot érvényesítettük.

A négyéves gimnáziumi képzés első két évfolyamára tekintve, a digitális kultúra-matematika tagozaton a 9-10. évfolyamon emelt szintű a matematika, a 9. évfolyamon emelt szintű, a 10. évfolyamon emelt óraszámú tantárgy a digitális kultúra és a geo-digitális kultúra tagozaton a 9. évfolyamon emelt szintű a földrajz, 10. évfolyamon emelt szintű a biológia. Az angol-digitális kultúra tagozaton a 9-10. évfolyamon emelt szintű az angol nyelv. A humán és idegen nyelvi tagozaton a 9-10. évfolyamon emelt szintű a magyar nyelv és irodalom és az I. idegen nyelv, amely angol vagy német lehet a mi intézményünkben. Az idegen nyelvi tagozaton a 9-10. évfolyamon emelt szintű az angol és a német nyelv, illetve a nyelvi előkészítő évfolyam második idegen nyelve, mely az orosz vagy olasz is lehet. A tagozatra történő beiratkozáskor a szülőnek és a tanulóknak nyilatkoznia szükséges a tagozaton kötelezően választandó emelt szintű képzés többletóráinak elfogadásáról.

A 9-10. évfolyamon a II. idegen nyelv heti óraszámából heti egy órát az I. idegen nyelv oktatására használunk fel.

A 11-12. évfolyamon a minden tanulónk számára kötelező tantárgyak heti alapóraszámát a megfelelő oszlopban az első szám jelenti.

Az óraterv az egyénileg választható + felvehető heti óraszámokkal (a megfelelő tantárgyaknál az alapóraszám mellett a + jel után feltüntetve) biztosítja, hogy a 9-10. évfolyamokon megkezdett emelt szintű képzések folytatása a 11-12. évfolyamon tagozatonként legalább egy tárgyból lehetséges legyen.

A művészetek tanulási terület (műveltségi terület) tantárgya a 11. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy.

A 11. évfolyamon minden tanulónk számára kötelező a tantárgyak alapórszáma (összesen heti 26 óra) fölött legalább heti +4 órát érettségire felkészítő órák felvételére fordítania. Az alapóraszám ezzel heti 30 óra, mely mindenki számára kötelező. A négy választható óra mellett a 11. évfolyamon további szabadon választható órák felvétele lehetséges.

Az érettségi tantárgyak közül a tanuló szabadon választhat. A természettudományos tárgyakból (kémia, fizika, biológia, földrajz) választható heti 3 órás emelt óraszámú képzést biztosítunk, a többi érettségi tárgyból pedig +2 órás fakultációt, melyet választásukkor lehetőleg az alapórásszámmal együtt szerveződő emelt szintű képzésben valósítunk meg. A fakultációval rendelkező (az alapórásszámmal együtt emelt szintű, külön csoportokban szervezett) érettségi tárgyakban és a természettudományos emelt óraszámú tárgyakban a képzés során a tanulókat felkészítjük az emelt szintű érettségire az emelt szintű érettségi követelményrendszerében meghatározott tananyaggal, mely a fakultációs képzés során a kerettantervekben meghatározott tananyagra annak kiegészítéseként épül. A részletes tananyagot a tantárgyi tantervek tartalmazzák.

Aki a 11. évfolyamon nem választ a heti 3 órás emelt óraszámú természettudományos tantárgyak közül, annak heti 2 órában természettudomány (integrált tárgy) tantárgyat kell tanulnia. Ha a tanuló a 11. évfolyamon a természettudomány tantárgyat tanulja, akkor legalább további +2 órát kell hetente egyéb (nem természettudományos) érettségi tantárgyból felvennie.

Az egyénileg választható tárgyak + óráival együtt a tanuló heti órszáma maximálisan heti 36 óra lehet, ha fakultációs tárgy(ak)ból (is) választ (emelt szintű képzéssel felkészül az emelt szintű érettségire). Amennyiben nem választ fakultációs tárgyat, heti órszáma legfeljebb 34 óra lehet.

A 2023/2024. tanévben a 11. évfolyamon szabadon választott óráként felvehető a Honvédelem heti 1 órás tárgya, pilot programként működik intézményünkben.

A 11. évfolyam tanulói választásukat a 12. évfolyamra egyénileg, az igazgató engedélyével módosíthatják. Ennek részletes szabályait a 4.2 pont tartalmazza.

A 12. évfolyamon minden tanulónk számára kötelező továbbra is a tantárgyak alapórszáma (összesen heti 25 óra) fölött legalább heti +4 órát érettségire felkészítő órák felvételére fordítania. Az alapóraszám ezzel heti 29 óra, mely mindenki számára kötelező. Az egyénileg választható tárgyak + óráival együtt a tanuló heti órszáma maximálisan heti 36 óra lehet, ha fakultációs csoportban tanul (emelt szintű képzéssel felkészül az emelt szintű érettségire). Amennyiben nem tanul fakultációs csoportban, heti órszáma legfeljebb 34 óra lehet.

A 12. évfolyamon digitális kultúra tantárgyból a fakultáció heti 4 órás emelt szintű képzés.

A 12. évfolyamon választható az alapórásszámú képzés mellett további heti +1 óra matematika, melyben a képzés nem haladja meg a középszintű érettségi vizsga követelményeit.

Egy-egy tantárgy vonatkozásában a kerettanterv által az alapóraszámokban megadott időkeret a rendelkezésre álló alapóraszámú időkeretnél általában két heti órászámmal kevesebb. A tantárgyi tantervek tartalmazzák a szabadon felhasználható időkeret felhasználását. A tantárgyi programok beépítik az oktatás-nevelés folyamatába azokat a tartalmakat, melyek más tanulási területek elmélyülését segítik.

A 2025/2026. tanévtől négy éves tapasztalatok alapján korrigáltuk az egyes tanulmányi területeken az tanulmányi területekre jellemző órászámokat, az első idegen nyelv tantárgynak nagyobb hangsúlyt adva. A meghirdetett tanulmányi területek iránti érdeklődés alapján felvett tanulók számára szervezzük meg a képzést az adott tanévben induló tanulmányi területeken.

Heti óraterv 9–12. évfolyam, gimnázium 2020/2021. tanévben induló 9. évfolyamtól kezdődően felmenő rendszerben	TANULMÁNYI TERÜLETEK A 9. ÉVFOLYAM OSZTÁLYAIBAN					TANULMÁNYI TERÜLETEK A 10. ÉVFOLYAM OSZTÁLYAIBAN					Emelt szint / emelt óraszám / fakultáció egyéni választott tanrenddel + óra	
	Digitális kultúra és matematika képzés	Geo-digitális kultúra képzés	Angol – digitális kultúra képzés	Idegen nyelvi képzés	Humán és idegen nyelv képzés	Digitális kultúra és matematika képzés	Geo-digitális kultúra képzés	Angol – digitális kultúra képzés	Idegen nyelvi képzés	Humán és idegen nyelv képzés		
Tantárgyak	9. évfolyam					10. évfolyam					11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	3	5	4	4	4	4	5	4+2	4+2
Matematika	5	3	4	3	3	5	3	4	3	3	3+2	3+2 (e. sz.) 3+1
Történelem	2	2	2	2	3	2	2	2	2	4	3+2	3+2
Állampolgári ismeretek												1
Természettudomány											0+2	
Kémia	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	0+3	0+3
Fizika	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	0+3	0+3
Biológia	3	3	3	3	3	2	4	2	2	2	0+3	0+3
Földrajz	2	4	2	2	2	1	1	1	1	1	0+3	0+3
I. élő idegen nyelv: angol/német nyelv	4	4	5	5	5	4	4	5	5	5	4+2	4+2
II. idegen nyelv: német/angol/olasz/országi nyelv	2	2	2	5	2	2	2	2	5	2	3+2	3+2
Ének-zene	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Mozgókép-kultúra és médiaismeret												1
Digitális kultúra	4	4	4	2	2	3	3	3	1	1	2+2	0+4
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5+2	5+2
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kötelezően választandó heti órák száma (9-10. évfolyamon a tanul. területre jelentkezéssel)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Honvédelem (szabadon választható)											0+1	
Összes óra	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	30	29
A tanuló által felvehető max. heti óraszám	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	34/36	34/36

Heti óraterv 9–12. évfolyam, gimnázium 2025/2026. tanévtől, a 9. évfolyamtól kezdődően felmenő rendszerben	TANULMÁNYI TERÜLETEK A 9. ÉVFOLYAM OSZTÁLYAIBAN						TANULMÁNYI TERÜLETEK A 10. ÉVFOLYAM OSZTÁLYAIBAN						Emelt szint / emelt óraszám / fakultáció egyénileg választott tanrenddel + óra	
	Angol – matematika képzés	Angol – digitális kultúra képzés	Angol – német képzés	Idegen nyelv – természettudomány képzés	Idegen nyelv – humán képzés	Általános tantervű képzés	Angol – matematika képzés	Angol – digitális kultúra képzés	Angol – német képzés	Idegen nyelv – természettudomány képzés	Idegen nyelv – humán képzés	Általános tantervű képzés		
Tantárgyak	9. évfolyam						10. évfolyam						11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	3	5	3	4	4	4	4	5	4	4+2	4+2
Matematika	5	4	3	3	3	4	5	4	3	3	3	4	3+2	3+2 (e. sz.) 3+1
Történelem	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	4	2	3+2	3+2
Állampolgári ismeretek														1
Természettudomány													0+2	
Kémia	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	0+3	0+3
Fizika	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	0+3	0+3
Biológia	3	3	3	3	3	3	2	2	2	4	2	2	0+3	0+3
Földrajz	2	2	2	4	2	2	1	1	1	1	1	1	0+3	0+3
I. élő idegen nyelv: angol/német nyelv	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4+2	4+2
II. idegen nyelv: német/angol/olasz/orusz nyelv	2	2	5	2	2	2	2	2	5	2	2	2	3+2	3+2
Ének-zene	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Mozgókép-kultúra és médiaismeret														1
Digitális kultúra	3	4	2	3	2	2	2	3	1	2	1	1	2+2	0+4
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5+2	5+2
Közösségi nevelés (osztályfőnöki)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kötelezően választandó heti órák száma (9-10. évfolyamon a tanulm. területre jelentkezéssel)	4	4	4	4	4		4	4	4	4	4		4	4
Honvédelem (szabadon választható)													0+1	
Összes óra	36	36	36	36	36	34	36	36	36	36	36	34	30	29
A tanuló által felvehető max. heti óraszám	36	36	36	36	36	34	36	36	36	36	36	34	34/36	34/36

2.2. A köznevelési típusú sportiskolai képzéshez kapcsolódó gimnáziumi óraterv

A 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamon, majd felmenő rendszerben alkalmazott sportiskolai óraterv és jellemzői:

A tanulmányi területre történő beiratkozás a 9-10. évfolyamon az óratervekben szereplő heti óraszámok kötelező választásával jár.

A 9-10. évfolyamon emelt szintű az I. idegen nyelv, amely angol vagy német lehet a mi intézményünkben.

A 10. évfolyamon a szabadon tervezhető órakeretből a testnevelés órák számát eggyel megnöveltük, mely a két gyakorlati óra számát növeli.

A 11-12. évfolyamon az alábbi heti óraterv- táblázat alapján képzés szervezése a testnevelés (sportismeretek) tantárgyba beépülő tárgyak kivételével az előző pontban leírtakkal megegyező.

Óraterv 9–12. évfolyam, sportképzés a 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdődő felmenő rendszerben					
Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	Emelt szint / emelt óraszám / fakultáció egyénileg választott tanrenddel + óra	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom	3	4		4+2	4+2
I. élő idegen nyelv: angol/német nyelv	5	5		4+2	4+2
II. idegen nyelv: német/angol/olasz/országi nyelv	2	2		3+2	3+2
Matematika	3	3		3+2	3+2 (e. sz.) 3+1
Történelem	2	2		3+2	3+2
Állampolgári ismeretek					1
Természettudomány				0+2	
Kémia	1	2		0+3	0+3
Fizika	2	3		0+3	0+3
Biológia	3	2		0+3	0+3
Földrajz	2	1		0+3	0+3
Ének-zene	1	1			
Vizuális kultúra	1	1		1	
Mozgókultúra és médiaismeret					1
Digitális kultúra	2	1		2+2	0+4
Testnevelés (Sportismeretek) *	2+2+1	3+2+1		2+2+1+2	2+2+1+2
Tanulásmódszertan	1				
Sporttörténet*	1				
Sportági ismeretek*	-	-		-	-
Testnevelés elmélet*		0,5			
Sportegészségtan*				0,5	
Edzésmélt*		0,5			

Sport és szervezetei*				0,5	
Sportpszichológia*					0,5
Sportetika*					0,5
Közösségi nevelés	1	1		1	1
Kötelezően választandó heti órák száma (9-10.évfolyamon a tanulm. területre jelentkezéssel)	+2	+2		+4	+4
Összes óra	34	34		30	29
A tanuló által felvehető max heti óraszám	34	34		34/36	34/36

*A Testnevelés (Sportismeretek) tantárgyba sportismereti tárgyak épülnek be. A beépülő tárgyak óraszámát a táblázatban KÉK színnel jelöltük. A 2+2+1 óraszámú struktúra lényege, hogy a tárgynak a heti óraszám 5, mely ténylegesen egy elméleti és két gyakorlati órát jelent az iskolában, továbbá két olyan alkalmat, amelyet a tanuló az egyesületében tölt és igazol, tekintettel arra, hogy a hatályos jogszabályok ezt lehetővé teszik. Annak, aki utóbbi igazolással nem rendelkezik a négy gyakorlat egy elmélet heti óraszám felosztás lesz az irányadó.

A 9-10. ill. a 11-12. évfolyamon a heti óraszám változatlanul hagyása mellett a sportismeretekhez tartozó beépülő tantárgyakat – ha a csoportszervezés feltételei nem biztosítottak - az alsó két, ill. a felső két évfolyam összevonásával oldjuk meg.

2.3. A nyelvi előkészítő évfolyam képzéséhez (9/NY a négy évfolyamos gimnáziumi képzés előtt) kapcsolódó heti óraterv

A nyelvi előkészítő évfolyamos képzés (NYEK) célja, hogy intenzív nyelvtanulás formájában a tanuló rövid idő alatt jelentős előrehaladásra tegyen szert nyelvtudásában, és ez megalapozza a további évek nyelvtanulását. Fontos azonban, hogy a magas idegen nyelvi óraszám nem feltétlenül megemelt tananyagmennyiséget jelent, hanem a tanulók igényeinek megfelelően, tágabb teret biztosít az elmélyítésre, a gyakorlásra és a szilárd alapok megteremtésére. A több nyelvvóra segítségével az iskolán kívül kevesebb nyelvtanulási lehetőséggel rendelkező tanulók hátránya kompenzálható, sőt a hagyományos képzésben résztvevőkhöz képest magasabb kimeneti szint várható el.

Az előkészítő évben biztosított intenzív nyelvtanulás keretében a különböző háttérrel érkező tanulók esélyt kapnak tudásuk összehangolására, a felzárkózásra és a hatékony fejlődésre. A nyelvtanulási folyamat tervezésekor figyelembe kell venni az egyes tanulócsoportok szükségleteit és a tanulók haladási tempóját.

Tapasztalataink alapján a nyelvi előkészítő 9. évfolyamára a tanulók különböző nyelvtanulási tapasztalatokkal érkeznek. Kulcsfontosságú, hogy motivációját az angol nyelvtudás iránt felkeltsük és fenntartsuk egy olyan intenzív képzés esetén, amely a normál képzésnél jelentősebb mértékű előrehaladást ír elő.

A nyelvi előkészítő évfolyamos képzésnek a 9. évfolyam végére elvárt kimeneti szintje minimum a KER szerinti B1 nyelvi szint a tanulók életkori sajátosságaival összhangban.

Ez megfelelő alapul szolgál ahhoz, hogy a továbbiakban minden tanuló eljusson a középiskolai tanulmányok végén minimumként előírt B2 szintre.

A nyelvi előkészítő képzésünkben a fő nyelv (I. idegen nyelv) az angol nyelv. A második idegen nyelv a tanulók választása alapján a német nyelv vagy az orosz nyelv.

A nyelvi előkészítő év tantárgyai és heti óraterve:

Tantárgyak	Heti óraszámok
	9/NY tanulmányi terület
Magyar nyelv és irodalom	1
Történelem	1
Matematika	2
Angol nyelv	13
II. Idegen nyelv: német nyelv/orosz nyelv	5
Testnevelés	5
Természetismeret	1
Digitális kultúra	3
Közösségi nevelés	1
Kötelező óraszám	32

A nyelvi előkészítő évfolyam év végi minősítéséhez angol nyelvből egy ún. tanévi záróvizsga is hozzátartozik, amely B1 szintű nyelvtudást feltételező feladatokkal értékeli a tanulók nyelvi felkészültségét. A záróvizsga írásbeli és szóbeli részből áll, eredménye háromszorosán számító témazáró-jegynek felel meg. A záróvizsga eredménye egyúttal jelzés arra, hogy a tanulóknak milyen utat szükséges bejárniuk ahhoz, hogy a jogszabályban rögzített kimeneti mutatók teljesüljenek: a nyelvi előkészítő nevelés-oktatásban részt vett és a kilencedik évfolyamot megkezdő, továbbá érettségi vizsgabizonyítványt szerzett tanulók hetvenöt százaléka a nyelvi előkészítő nevelés-oktatás idegen nyelvéből rendelkezik a KER szerinti B2 szintű nyelvtudást igazoló érettségi vizsgaeredménnyel vagy államilag elismert nyelvvizsgával.

A nyelvi előkészítő tanévet sikeresen teljesítő tanulók a négy évfolyamos képzés kilencedik évfolyamán – választott tanulmányi területen – folytatják gimnáziumi tanulmányaikat. Angol és német nyelvből a kilencedik évfolyamtól az emelt szintű képzés több tanulmányi területen is választható, ezzel biztosítjuk az emelt szintű érettségire való felkészítés feltételeit. Amennyiben a nyelvi előkészítő év képzésében második idegen nyelv az orosz nyelv, úgy az emelt szintű felkészítést a 11. évfolyamtól tesszük lehetővé az ezt választó tanulók számára, amennyiben a csoport létszáma a 10. évfolyamon nem teszi lehetővé a többletórák biztosítását.

2.4. Az Arany János Kollégiumi Programhoz kapcsolódó gimnáziumi előkészítő 9. évfolyam óraterve és programja

Tantárgyak	Heti óraszámok
	9/AJKP évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	5
Matematika	5
I. Idegen nyelv: angol vagy német	4
Testnevelés	5
Patrónusi foglalkozás	2
Természetismeret	3
Digitális kultúra	2
Ének	2
Komplex személyiség fejlesztés	2
Kötelező óraszám	30

Az Arany János Kollégiumi Program kerettanterve alkalmazásának intézményi keretei

A köznevelési törvény alapján, valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben megfogalmazottak szerint, mivel a gimnázium vállalja az Arany János Kollégiumi Program előkészítő 9. évfolyamának megszervezését, a helyi tanterv részeként az Oktatási Hivatal honlapján miniszteri tárcadokumentumként közzétett, Arany János Kollégiumi Program 9/AJKP évfolyam című kerettantervet kell alkalmazni a NAT 2020-as módosítását követően, a 2020/2021. tanévtől.

A Kollégiumi Program egyik célja az, hogy biztosítsa a lehetőséget a hátrányos helyzetű, a legszegényebb, legképzetlenebb szülők gyermekeinek, hogy minél többen tanulhassanak az előkészítő év elvégzése után nappali tagozaton, érettségit adó középiskolában.

A Kollégiumi Program másik célja, hogy differenciálással megteremtse az egyéni különbségekre alapozott nevelést-oktatást, a Kollégiumi Programban részt vevő tanulók számára biztosítsa az optimális komplex személyiségfejlesztést, figyelembe véve előzetes tudásukat, képességeiket, érdeklődésüket, igényeiket.

A Kollégiumi Program kerettanterve a fentiek teljesítése érdekében törekszik az alapfokú nevelés-oktatás (7–8. évfolyam) kerettanterve és a Kollégiumi Program kerettanterve közötti koherencia megteremtésére.

A Kollégiumi Program kerettanterve a következőkre helyezi a hangsúlyt:

- (1) a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciák fejlesztésére;
- (2) a multikulturális tartalmak megjelenésére a kerettantervben;
- (3) az önértékelő képesség, a mások értékeléséhez szükséges képességek kialakítására (patrónusi, mentori beszélgetések, szöveges, írásos értékelések bevezetése, esetmegbeszélések stb.);

(4) a differenciált tanulásszervezési módszerek megismerésére (kooperatív tanulásszervezés, projektmódszer stb.).

A Kollégiumi Programban részt vevő kollégiumunk rendelkezik azzal az öt évre szóló kollégiumi tevékenység- és foglalkozásrendszerből álló programmal, amellyel a programban részt vevő tanulók sikeres tanulmányi előmenetelét, szociális hátrányainak csökkentését, kulturális javakhoz való hozzáférését megoldja.

A kollégium – ötéves programjának kidolgozásán túl – a 9. előkészítő évet megszervező gimnáziumunkkal együttműködve készítette el a program megvalósítását célzó pedagógiai programját, a gimnázium pedig a 9. előkészítő évfolyam helyi tantervét, a helyi tantárgyi tanterveket (tantárgyi programokat) a kerettantervi ajánlások segítségével.

A kollégium a Program indulásakor, valamint a felsőbb évesek finanszírozásának támogatásáról szóló rendelet előírásainak megfelelően együttműködési megállapodás megkötésével biztosította a Kollégiumi Programban részt vevő tanulók számára több, mint három középiskolában történő tanulás lehetőségét.

A Program szakaszai, sajátosságai előkészítő kilencedik évfolyamban:

A kilencedik, előkészítő évben a kerettantervi ajánlás alapján megfogalmazott helyi tantervben hangsúlyt helyezünk a felkutatott hátrányos helyzetű tanulók motiválására, kompetenciájuk, személyiségük fejlesztésére, pályaaorientációs foglalkozásokkal segítünk a tanulóknak a középiskola-választásban.

A képzés során a program 3 fő szakasza lehetőséget ad arra, hogy a résztvevő tanulók érdekeinek leginkább megfelelő képzési, fejlesztési tevékenységek játszódjanak le.

Első szakasz

Felmérés, pályaaorientáció

A szakasz a tanév kezdetétől a fejlesztési tervek elkészítéséig tart. Ebben az időszakban a rendelkezésre bocsátott központi és helyi mérési eszközök felhasználásával pontosan fel kell térképezni mindazokat a hiányosságokat illetve azokat az alapokat, amelyekkel a fejlesztő, hiánypótló szakaszban számolnunk kell (bemeneti kompetencia – és szociális mérések). E méréseknek feltétlenül ki kell terjedniük a tudásszintek, a motiváció, az értő olvasás stb. felderítésére, egyéni és csoportszinten egyaránt.

A felmérések elkészítése és kiértékelése után valamennyi tantárgyból egyéni fejlesztési tervek készülnek, melyek megalapozzák a következő két szakasz tennivalóit (közös feladat meghatározás, együttműködő pedagógus párok felállása az iskola és a kollégium között, hatékony gyermek megismerési technikák alkalmazása, közösségfejlesztő, közösségépítő programok, a drámapedagógia eszközeinek alkalmazása).

Ebben a szakaszban kiemelten kezeljük a közösségépítést, hiszen megtalálni a helyünket egy közösségben nélkülözhetetlen. Fontosnak tarjuk a közösségi szerepekkel való ismerkedést, azok gyakorlatát, a közösségi érték – és szabályképzést. PI. Tanév – előkészítő tábor szervezünk (3 napos) , mely több célt is szolgálhat:

- A fiatalok ráhangolását az új tanulási helyzetre
- Ismerkedést a középiskolai feladatokkal
- Közösségépítést
- Az interperszonális kapcsolatháló szorosabbra szövését,

- Egymás mélyebb megismerését.

Az első szakaszban a felmérésekkel párhuzamosan választ kell keresni arra az alapvetően fontos kérdésre, hogy a tanulóknak milyen irányú továbbtanulási szándékuk van, és ez mennyiben cseng egybe a realitásokkal. A szakasznak tehát már itt is nagyon fontos eleme a pályaaorientációs munka. Ehhez a szaktanárnak alaposan meg kell ismernie a tanulóra vonatkozó pszichológiai mérés eredményeit is.

A szaktanári feladatok mérőföldkövei:

1. A tanulói tanulási stílus értékelésének megismerése, bemeneti mérés (azonos a 9. évfolyam bemeneti méréseivel) elvégzése (szeptember)
2. Egyéni fejlesztési terv készítése október 15-ig.
3. Megismeri a tanulók pszichológiai mérésének eredményét.

A szakasz során a tanulók értékelése a bemeneti méréskor szöveges és százalékos formában, majd érdemjegyekkel történik.

Második szakasz

A fejlesztés periódusa

A szakasz legfontosabb feladata, hogy az első szakaszban felderített hiányosságokat minden szinten pótoljuk, a sikeres felvételihez szükséges tananyagot megtanítsuk.

A feladat megoldása az első szakaszban megjelenő hiányosságokra épülve – az egyéni fejlesztési tervek alapján – az előzetesen összeállított tantervi programokból a szükséges fejezetek kiválasztásával történik.

Fontos, hogy minden feltételt biztosítsunk, hogy a tanulók pályaaorientációs szándékukkal összhangban felkészülhessenek a választott középiskolába történő bejutásra. A felvételi időszakig minden tanulónak el kell jutnia addig a szintig, hogy reális esélyt kapjon a választását illetően.

A tanítás a tantárgyak legnagyobb részénél kiscsoportos formában történik, hiszen a kisebb létszámkeret alkalmas arra, hogy a tanár minden tanulóra kellő mértékű figyelmet fordítson. A tanulókkal való egyéni foglalkozás is fontos része ennek a szakasznak (pl. korrepetálás, személyre szabott feladatok, tanulópárok, segítő tanárok stb.).

A feltételek teljes biztosítása során ebben a szakaszban is többnyire szakítani fogunk a hagyományosnak mondható tanítási – tanulási módszerekkel, formákkal. Sokkal nagyobb hangsúlyt fog kapni az egyéni haladási ütemet segítő differenciált óraszervezés, a kooperatív tanulásszervezés, az egyéni fejlesztési tervek, naplók, differenciált, személyre szóló képességfejlesztések, sokrétű pályaaorientációs tevékenység.

A szakasz a fejlesztési tervek elkészültétől a felvételi időszakig tart.

A szaktanári feladatok mérőföldkövei:

4. Január 10-ig szövegesen értékeli a tanulókat az e-naplóban.
5. Szaktanárként javítja a tanuló központi felvételi feladatlapját (amennyiben releváns).

A tanulók értékelése százalékos és érdemjegy (osztályzat) formájában történik annál is inkább, mert a „jelentkezési lapon” is érdemjegyek kellene a választott középiskola felé.

Harmadik szakasz

A megerősítés periódusa

Időtartama a felvételtől a tanévzáróig tart.

A szakasz fő célja, hogy a sikeres felvételt tett tanuló elmélyíthesse a korábban megszerzett ismereteket, hogy ne csak bejusson, hanem bent is maradjon a választott középiskolájában. Ezért

ebben a szakaszban a kompetencia fejlesztésén túl a hangsúly a motivációs szint fenntartására helyeződik. (kreativitás előtérbe kerülése művészeti, kulturális, tananyag kiegészítő projektek készítésével).

Olyan körülményeket kell teremtenünk, melyek során a tanulók megértik, hogy a középiskolába való bejutás még nem elég. Az egyéni érdekltség megtartása is fontossá válik.

Az első szakaszhoz hasonlóan a tanulókkal való egyéni foglalkozás formái kerülnek előtérbe pl. segítő beszélgetések, patrónusi foglalkozások, sport, művészeti tevékenységek, osztálydosszié – rendszer (tanulónként rögzítjük a tanulóval történeteket, azok nyomon követése, eset megbeszélések, konfliktus kezelése stb.

Minden lehetőséget meg kell ragadni az önálló ismeretszerzés technikáinak elsajátítására.

A szaktanári feladatok mérföldkövei:

6. Április 10-ig szövegesen értékeli a tanulókat az e-naplóban.

7. Szaktanárként javítja a tanuló idegen nyelvi szintfelmérőjét (amennyiben releváns)

8. Év végi beszámolót készít, melyhez csatolja a lezárt fejlesztési terveket.

Az értékelés az előző szakaszhoz hasonlóan szöveges és érdemjegyes is kell, hogy legyen.

A 9. előkészítő évfolyam helyi tantárgyi tantervek cél- és feladatrendszere

A tantárgyakat és órakereteket tekintve a Kollégiumi Program kerettantervében foglalt tantárgyak egy része kötelezően megvalósítandó tartalmakat közvetít, így a magyar nyelv és irodalom, matematika, idegen nyelv, dráma és színház, testnevelés, természettudomány, patrónusi foglalkozás. A helyi tantervben a digitális kultúra, a művészetek és az életpálya-építés tantárgyat választotta intézményünk az öt választható tárgyból. Az idegen nyelvet a tanulók előzetes felkészültségüknek megfelelő, évfolyamszintű csoportokban tanulják.

A tantárgyi tanterveket a gimnáziumi honlapon hozzuk nyilvánosságra.

A Programban részt vevő tanulók továbbhaladása:

A 9/AJKP előkészítő évét elvégző diákok valamennyien nappali tagozatos, érettségire felkészítő középiskolai osztályban, a 2021/2022. tanévtől kezdve gimnáziumi vagy szakgimnáziumi osztályban tanulnak tovább integráló pedagógiai gyakorlat szerint.

A tanuló bármely érettségire felkészítő iskolában továbbtanulhat, ahol a felvételi követelményeknek eleget tesz.

A gimnáziumunkban a 9. évfolyamon tanulnak tovább azok az előkészítő évet sikeresen teljesítő AJKP-s tanulók, akik a központi felvételi teljesítményük és félévi eredményük alapján a hozzánk kilencedik évfolyamra jelentkező általános iskolai tanulók átlagteljesítményéhez mérten jó eredményt érnek el, és kifejezetten a mi gimnáziumunkban szeretnének felkészülni az érettségi vizsgára. A tanulók kollégiumi elhelyezése, az integrált intézményi működés lehetőséget és keretet ad fejlődésük kiemelt figyelemmel való követésére, mely a nevelési programban rögzített felzárkóztató, hátránykompenzáló, tehetséggondozó tevékenység-rendszeren túl az osztályfőnök és a kollégiumi csoportvezető folyamatos együttműködésén alapul. Munkájukat akkor tekintjük eredményesnek, ha az AJKP-s felsőbb éves diákok lemorzsolódását meglévő pedagógiai gyakorlatunkkal továbbra is meg tudjuk akadályozni, és tanulóink sikeres érettségi vizsgát követően megkezdik felsőoktatási tanulmányaikat, vagy bekapcsolódnak a szakképzésbe.

2.5. A gimnáziumi iskolarendszerű felnőttoktatás óraterve és jellemzői, 9-12. évfolyam

Intézményünk szakmai alapdokumentuma tartalmazza a gimnáziumi nevelés-oktatás keretében a felnőttoktatást, levelező munkarendben vagy más, sajátos munkarend szerint szervezett formában.

A köznevelési törvény a felnőttoktatást a tanuló elfoglaltságához igazodó iskolai nevelésként és oktatásként szabályozza. Azok vehetnek részt benne, akik már nem tankötelesek és a nappali rendszerű iskolai oktatásban nem tudnak, vagy nem akarnak részt venni. Ennek okai lehetnek munkahelyi, családi körülményeik, továbbá a korábbi iskolai tapasztalataik (esetleges kudarcuk), aminek következtében a hagyományos módon nem tudják elvégezni, eredményesen befejezni tanulmányaikat.

Levelező munkarendben gimnáziumunk az iskolarendszerű felnőttoktatás kerettanterve - középfokú nevelés-oktatás szakasz; 9-12. évfolyam óratervét és rendelkezéseit alkalmazza.

A felnőttoktatásban levelező munkarendben gimnáziumunkban a délutáni, heti két alkalommal szervezett tanórákon való részvétel kötelező.

Más sajátos munkarendben meghirdetett képzés esetében távoktatást szervezünk. A távoktatásban tantárgyaknak megfelelő kurzusokban, a levelező munkarendben megadott heti időkeretekben közvetítjük a tananyagot, az ismeretek elsajátítását lehetővé tevő feladatokat, havonta a heti óraszámnak megfelelő időtartamban (valós idejű, online) konzultációt biztosítva. A tanulói előrehaladást havi egy alkalommal ellenőrizni szükséges.

A tanuló tudásának értékelése levelező tagozaton osztályzatokkal történik. Félévente két alkalommal beszámolási időszakot hirdetünk meg, ekkor vannak a kötelező számonkérések. A tanév végén a tanuló tudását a tanév során szerzett osztályzatok alapján kell megállapítani.

Levelező munkarendben, ha a tanuló a tanórai foglalkozások több mint ötven százalékáról távol maradt, félévkor és a tanítási év végén minden esetben osztályozó vizsgán köteles számot adni tudásáról. Az osztályozó vizsga alól felmentés nem adható.

A távoktatási formában megszervezett felnőttoktatásban a tanuló tudását a tanítási év végén vizsgán kell értékelni. A távoktatási formában – mivel ott nem kell a tanórai foglalkozásokon megjelenni - valamennyi tantárgyból félévkor is osztályozó vizsgát kell tenni. Az osztályozó vizsga alól felmentés nem adható.

A felnőttoktatásban is lehetősége van a tanulónak választani, hogy középszintű vagy emelt szintű érettségi vizsgára készül fel. Az ehhez szükséges emelt óraszámot gimnáziumunk nem biztosítja. Az levelező (és egyéb munkarendű) oktatásban a tanuló egyéni felkészülése keretében tud elmélyültebben foglalkozni a tananyaggal.

9-12. évfolyamos felnőttoktatás céljai és feladatai

A felnőttek gimnáziumának 9-12. évfolyamok feladata olyan ismeretek és képességek nyújtása, amelyek átfogják az általános műveltség középiskolai körét, tekintetbe véve a tanulók élettapasztalatait és korábbi (általános iskolai, illetve megszakított középiskolai) tanulmányait, rendezve és kiegészítve ezek eredményeit.

A felnőttek gimnáziuma megteremti az érettségi, a középfokra alapozott szakképzés, a felsőfokú továbbtanulás, a munkaerőpiacon történő eredményesebb elhelyezkedés, illetve a szakmai végzettség megszerzésének lehetőségét.

A tananyag tantárgyi és tantárgyközi tartalmait, tevékenységformáit közvetítik és továbbfejlesztik a kommunikációs és a tanulási képességeket,

az egész életen át tartó tanulás igényeinek és az erre való képességek kifejlődésének érdekében.

Alkalmat adnak a tanulók életvitelének, társadalmi létformáiknak és a világban való tájékozottságuk továbbfejlesztésére.

Lehetőséget biztosítanak korábbi iskolai kudarcaik kompenzálására, a különböző forrású hátrányok ledolgozására.

Módot nyújtanak a tanulók személyiségének minél átfogóbb fejlesztésére, szocializálására.

A programban az egyes tantárgyak tanítása során a megújított Nemzeti alaptanterv (Nat) tartalmait kell szem előtt tartani.

A kommunikációs kompetenciák kialakításának és fejlesztésének az a célja, hogy az egyes tantárgyak tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon (és az iskolán kívüli kapcsolatokban) a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre, az emberi kapcsolatok kommunikáción keresztül történő alakítására. A fejlesztés során figyelembe kell venni egyrészt a tanulók előzetes ismereteit, másrészt azokat a követelményeket, amelyeket az 1-8. évfolyam tantárgyi rendszere meghatároz.

A felnőttek is két idegen nyelvet tanulnak.

A digitális kompetenciák fejlesztésével olyan értékrendet közvetítünk, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe. Egyrészt figyelembe kell venni a korábban már tanított tartalmi elemek és ezekre építve kell a programot szervezni, másrészt azok számára, akik korábban különböző okok miatt ilyen képzésben nem részesültek, a korábbi ismeretanyagot beépítve alkalmazzuk a tantervi programot.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák kialakításának és fejlesztésének az a célja, hogy az iskolai és az iskolán kívüli világban a (felnőtt)tanulók a tanult ismeretek szintetizálásával és gyakorlati alkalmazásával képesek legyenek megoldani minden olyan feladatot, amely hozzájárulhat a sikeres életpálya megvalósításához. Emellett a célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét és érdeklődését s végül segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását. A fejlesztés során figyelembe kell venni egyrészt a tanulók előzetes ismereteit.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztésének a legfontosabb célja az, hogy a tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerezzen tapasztalatot a csoporttagokkal (családtagokkal, barátokkal, munkatársakkal) tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:

A cél, hogy a (felnőtt) tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödjön a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkájára vonatkozó igényességhez, saját (és családja) életvitelének aktív alakításához, fejlesztéséhez. Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása.

A tantárgyi követelmények – szem előtt tartva az iskolafokozat elsődleges feladatát, az érettségi követelmények teljesítésére történő felkészítést – megegyeznek mindazokkal, amelyeket a Nat és a nappali tagozatok számára készült kerettantervek megfogalmaznak. A program tantárgyi szerkezete a Nat szabályozásnak megfelel. Kivételt képez a testnevelés tantárgy, amelyen a felnőtt tanulóknak nem kell részt vennie, és az iskolának nem kell ezt biztosítania.

Tantárgyi struktúra és heti óraterv az iskolarendszerű felnőttoktatás 9-12. évfolyam számára

Tervezési időkeret:

9-11. évfolyam 36 hét.

12. évfolyam: 32 hét

Tantárgyak	Évfolyam/ óraszámok	Évfolyam/ óraszámok	Évfolyam/ óraszámok	Évfolyam/ óraszámok
	9.	10.	11.	12.
Munkarend	Levelező	Levelező	Levelező	Levelező
Magyar nyelv és irodalom	2	2	2,5	2
Matematika	2	2	2	2
Történelem	1	1	1	1
Állampolgári ismeretek				0,5
Természettudomány			1	
Kémia	0,5	0,5		
Fizika	0,5	0,5		
Földrajz	0,5	0,5		
Biológia	0,5	0,5		
I. Idegen nyelv: angol/német nyelv	2	2	2	3
II. Idegen nyelv német/angol nyelv	1	1	1	1
Művészetek			0,5	1
Digitális kultúra	0,5	0,5	0,5	
Mozgókép-kultúra és médiaismeret				0,5
Osztályközösség-építés	0,5	0,5	0,5	0,5
Levelező Összes heti óraszám	11	11	11	11

2.6. A hat évfolyamos gimnáziumi képzés jellemzői és óraterve

Célok, feladatok

A hat évfolyamos gimnázium első két évfolyama épít a felső tagozatos szakasz 5–6. évfolyamon folyó nevelő-oktató munkára, amelynek során az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt. A 7–8. évfolyamon, a serdülőkor kezdetétől viszont hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás fejlesztése. A 9–12. évfolyamon az iskola nevelési-oktatói tevékenységével tovább fejleszti a nevelési célok elérését támogató érzelmi, szociális és kognitív képességeket. Kiemelt figyelmet fordít az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatására, a tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompetenciaterületek és koncentrációs képességek, akarati tulajdonságok fejlesztésére. Feladatának tekinti az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztését, a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelését. Mindehhez előnyben részesíti az életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

Az életfeltételek kialakítása és a társadalomba való beilleszkedés sokoldalú tájékozódási képességet és tájékozottságot kívánó feladatát a középiskola azzal támogatja, hogy felkészíti tanulóit a társadalmi jelenségek, kapcsolatrendszerek megértésére, alakítására, az alkalmazni képes tudás megszerzéséhez nélkülözhetetlen munka felvállalására. Mindehhez elengedhetetlen a tanulók tudatos, önkéntes, aktív, segítőkész együttműködése az iskolával.

Fejlesztési területek – nevelési célok

A Nat-ban meghatározott, az egyes tantárgyaknál leírt fejlesztési területek és átfogó célok alkalmazandók a hat évfolyamos gimnáziumok helyi tanterveinek kialakításakor is. A helyi tanterv kialakításakor törekedni kell arra, hogy az életkori sajátosságok figyelembevételével az oktató-nevelő munka fókuszában a Nat-ban megjelenő tartalmak elmélyítése kerüljön. Azaz ne további tartalom bővítésre kerüljön sor, hanem a tudástartalmak olyan szintű beépítésre, amely a középszintű érettségi vizsgára szükséges tudáson túl hatékonyan megalapozza az emelt szintű érettségi vizsga vagy vizsgák letételét, és a felsőoktatási intézményekben való további tanulmányok folytatását.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Az Európai Unió által ajánlott, a Nat-ban meghatározott kulcskompetenciák, az ezeket célzó kompetenciafejlesztés a hat évfolyamos gimnáziumok helyi tanterveinek kialakításakor is mérvadó.

A tanulás kompetenciái

A tanuló a 8–9 évfolyam végére képes figyelmét összpontosítva kitartóan, önállóan tanulni, saját tanulását megszervezni. A tanuláshoz való hozzáállása pozitív, képes motivációja folyamatos fenntartására, felismeri képességeinek, készségeinek erős és gyenge pontjait, munkáját tárgyilagosan értékeli, képes arra, hogy szükség esetén tanácsot, támogatást kérjen. A tanuló a középiskola második szakaszában megtanulja saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Ismeri és érti saját tanulási stratégiáit, felismeri szükségleteit és lehetőségeit.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

A tanuló a gimnázium első éveiben képessé válik érzéseinek, gondolatainak, véleményének kifejezésére, adott szempont szerint újrafogalmazására, mások véleményének tömör összefoglalására. Képes ismert tartalmú szövegeket biztonságosan elolvasni, értelmező hangos olvasással. Képes hallott és olvasott szöveg lényegének felidézésére, megértésére, értelmezésére. Önállóan olvas nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Képes a szövegelemzés alapvető eljárásainak önálló alkalmazására. Képes az olvasható és pontosan értelmezhető írásbeli kommunikációra, törekszik a normakövető helyesírásra. Elsajátítja a jegyzetelés alapjait. Képes rövidebb szövegek alkotására különböző szövegtípusokban és műfajokban. Képes művek önálló befogadására. A tanuló megérti és alkalmazza az általa tanult idegen nyelvet vezérlő különböző szintű szabályokat, ami tudatosabbá és gyorsabbá teszi a nyelvtanulást. A beszédkészség és a hallott szöveg értése mellett törekszik a célnyelvi olvasásra és írásra is. Próbálkozik önálló nyelvtanulási stratégiák alkalmazásával, és elindul a tudatos nyelvtanulás és az önálló nyelvhasználat útján. Megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Gimnáziumi tanulmányainak végére a tanuló hétköznapi kommunikációs helyzetekben anyanyelvén alkalmazza a különféle beszédműfajok kommunikációs technikáit. Beszélgetés, vita során képes mások álláspontjának értelmezésére, saját véleménye megvédésére vagy korrekciójára. Önállóan olvas és megért irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Képes különböző műfajú és rendeltetésű szóbeli és írásbeli szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek feltárására, értelmezésére és értékelésére. Felismeri és tudja értelmezni a szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegekben megjelenített üzenetrétegeket. Képes szövegalkotásra a társadalmi (közösségi) élet minden fontos területén. Törekszik a nagyobb anyaggyűjtést, önálló munkát igénylő szövegek alkotására. Képes a normakövető helyesírásra. Képes az anyanyelvhez és az idegen nyelvhez kötődő sajátosságok összevetésére az általános nyelvészeti ismereteinek felhasználásával. A tanuló egyre inkább képes tudatos nyelvtanulóként tanulni az idegen nyelvet, és törekszik a célnyelvi kultúra megismerésére. Képes nyelvtudását önállóan fenntartani és fejleszteni, képes az idegen nyelvet saját céljaira is felhasználni utazásai, tanulmányai során. Törekszik arra, hogy egy második (esetlegesen egy harmadik) idegen nyelven is képes legyen az alapszintű kommunikációra, így teljesíti a többnyelvűség igényét. Valós élethelyzetekben is tudja használni a nyelvet a produktív készségek (írás és beszéd) alkalmazásával is. Megérti a fontosabb információkat a világos, mindennapi szövegekben. Önállóan elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre történő utazás során adódik. Egyszerű, összefüggő szöveget tud alkotni ismert vagy az érdeklődési körébe tartozó témában. Le tudja írni az élményeit, a különböző eseményeket, érzéseit, továbbá röviden meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.

A digitális kompetenciák

A tanuló középiskolai tanulmányai első éveiben mind motiváltabbá válik az IKT-eszközök használata iránt. Képes alapvető számítógépes alkalmazásokat (szövegszerkesztés, adatkezelés) felhasználni a formális és informális tanulási tevékenységek során, illetve a hétköznapi életben. Egyre nagyobb biztonsággal és mind önállóbban képes felhasználni a számítógép és az internet által biztosított információkat, akár megadott szempontok szerinti gyűjtőmunkában is. A megszerzett információkból irányítással, majd egyre önállóbban képes összeállítani prezentációkat, beszámolókat. Ismeri az elektronikus kommunikáció (e-mail, közösségi portálok) nyújtotta lehetőségeket és használja is ezeket. Felismeri az elektronikus kommunikációban rejlő veszélyeket és törekszik ezek elkerülésére. Látja a valós és a virtuális kapcsolatok közötti

különbségeket, kellő óvatossággal kezeli a világhálóról származó tartalmakat és maga is felelősséggel viszonyul a világháló használóihoz.

A gimnázium második szakaszában a tanuló képessé válik a számítógép nyújtotta lehetőségek (pl. szövegszerkesztés, táblázatkezelés, prezentációkészítés) igényes, esztétikus, önálló alkalmazására a tanulásban és a mindennapi életben. Nyitott és motivált az IKT nyújtotta lehetőségek kihasználásában. Felismeri és ki is használja az IKT nyújtotta lehetőségeket a kreativitást és innovációt igénylő feladatok, problémák megoldásában. Kialakul a tanulóban az IKT alkalmazásához kapcsolódó helyes magatartás, elfogadja és betartja a kommunikáció és az információfelhasználás etikai elveit. Felismeri az IKT interaktív használatához kapcsolódó veszélyeket, tudatosan törekszik ezek mérséklésére. Ismeri a szerzői jogból és a szoftvertulajdonjogból a felhasználókra vonatkozó jogi elveket, figyelembe veszi ezeket a digitális tartalmak felhasználása során.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

Az első években a tanuló képes matematikai problémák megoldása során és mindennapi helyzetekben egyszerű modellek alkotására, illetve használatára. A tanuló felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, és törekszik ezek pontos megfogalmazására. Gyakorlott a mindennapi életben is használt mennyiségek becslésében, a mennyiségek összehasonlításában. Képes következtetésre épülő problémamegoldás során egyszerű algoritmusok kialakítására, követésére. Képessé válik konkrét tapasztalatok alapján az általánosításra, matematikai problémák megvitatása esetén is érvek, cáfolatok megfogalmazására, egyes állításainak bizonyítására.

Középiskolai tanulmányainak végére a tanuló követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes indokolni az eredményeket. Kialakul az absztrakciós, analízis és szintetizáló képessége. Képes megérteni egyes természeti és társadalmi-gazdasági folyamatokra alkalmazott matematikai modelleket, és ezt tudja alkalmazni a jelenségek megértésében, a problémák megoldásában a mindennapi élet különböző területein is. A tanuló mérlegelő gondolkodásának fejlesztése többek között a feladatok megoldása során kapott eredmények elemzésén és értékelésén keresztül történik. A tanuló megtanul induktív úton példákat általánosítani és deduktív érvelést használni a matematikai állítások bizonyítására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanuló képes együttműködni társaival az iskolai és az iskolán kívüli életben egyaránt, önként vállal feladatokat különböző, általa választott közösségekben. Képes társai számára segítséget nyújtani ismert élethelyzetekhez kapcsolódó problémák megoldásában. Megérti és elfogadja, hogy a közösség tagjai felelősek egymásért. Képes megfogalmazni véleményét a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatja és képes elfogadni mások érvelését. A magyar és az európai kultúra, illetve hagyományok megismerésével kialakul a tanulóban az országhoz, a nemzethez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás tudata.

A gimnáziumi tanulmányok végére a tanuló képes élni a véleménynyilvánítás lehetőségével a közösségét, a társadalmat érintő kérdésekben. Képes érveit megfogalmazni és vitahelyzetben is kulturáltan kifejezni, meghallgatni és elfogadni mások véleményét. Képes helyes döntéseket hozni, illetve segítséget elfogadni konfliktushelyzetekben. Képes a stressz és a frusztráció

megfelelő kezelésére. Igyekszik a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva aktívan részt venni az őt érintő közügyekben. Nyitott és érdeklődő a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránt. Törekszik a személyes előítéletek leküzdésére, képes a kompromisszumra. Kialakul a reális alapokon és ismereteken nyugvó nemzeti identitástudata, a hazához, illetve az Európához való kötődése.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A tanuló képes korának megfelelő, különböző művészeti (zenei, irodalmi, dramatikus, képzőművészeti, fotó- és film-) élmények több szempontú befogadására, élvezetére. Képes szabad asszociációs játékokra, gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezésére különböző művészeti területeken alkalmazott kifejezőeszközök, módszerek, technikák alkalmazásával.

Felismeri, hogy a művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Tudatosul benne a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökség jelentősége. Nyitott műalkotások befogadására, képes a koncertélmények, színházi előadások, filmek és képzőművészeti események önálló feldolgozására, életkorának megfelelő szintű értelmezésére. Képes képi, plasztikai, zenei és dramatikus megjelenítésre. Képes makettek, modellek konstruálására, hajlandó kísérletezni új technikákkal, módszerekkel és anyagokkal. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreativitásfejlesztés egyedülálló lehetőségeként működik. A kreatív gazdaság a világ leggyorsabban fejlődő ága, hisz a mindennapos kihívásokkal szemben mindig új megoldásokra van szükség.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A tanuló ismert élethelyzetekben egyre inkább képes mérlegelni, önálló döntéseket hozni és felmérni döntései következményeit. Terveket készít céljai megvalósításához, és – esetenként segítséggel – meg tudja ítélni ezek realitását. Csoportos feladathelyzetekben részt tud venni a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában. A tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. Tudatosan készül a munka világához kapcsolódó döntéshelyzetek megismerésére. A középiskola második felében a tanuló képes csoportos munkavégzésben részt venni, a közös feladatok, az iskolai élethez kapcsolódó problémák megoldása során képes a munka megtervezésére és irányítására, társai vezetésére. Együttműködik társaival, igényli és képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására. Vannak elképzelései az egyén társadalmi-gazdasági feladataival, boldogulásával kapcsolatban. Nyitott a gazdaság működéséhez, az egyén gazdasági szerepéhez (pl. vállalkozás) kapcsolódó témák iránt, egyre reálisabb elképzelései vannak saját jövőjét illetően. Nyitott és érdeklődő a mindennapi életét érintő pénzügyi és jogi kérdések iránt.

Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

A hat évfolyamos gimnáziumban az egyéni különbségek figyelembevételének kiemelt területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes

tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A helyi tanterv elkészítésének alapjai

A hat évfolyamos gimnáziumok számára kizárólag a következő tantárgyakhoz készültek kerettantervek:

- Matematika
- Történelem
- Fizika
- Biológia
- Kémia
- Magyar nyelv és irodalom

A többi tantárgy tartalmait és elrendezését az általános iskola 5-8. évfolyamai és a gimnázium 9-12. évfolyamai számára készült kerettantervei határozzák meg. Ezen kerettanterveknek alapján, az ezen kerettantervekben rögzített elemek átrendezésével, továbbgondolásával készül el a 6 évfolyamos gimnáziumi képzés helyi tanterve.

Tantárgyak	7. évf.	8. évf.	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	4	4+2	4+2
Matematika	4	4	4	4	3+2	3+2 (e. sz.) 3+1
Történelem	2	2	2	2	3+2	3+2
Állampolgári ismeretek		1				1
Etika / hit- és erkölcstan	1	1				
Természettudomány					0+2	
Kémia	1	2	1	2	0+3	0+3
Fizika	1	2	2	3	0+3	0+3
Biológia	2	1	3	2	0+3	0+3
Földrajz	2	1	2	1	0+3	0+3
I. élő idegen nyelv: angol/német nyelv	4	4	5	5	4+2	4+2
II. idegen nyelv: német/angol/olasz/ orosz nyelv	-	-	2	2	3+2	3+2
Ének-zene	1	1	1	1		
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	
Mozgókép-kultúra és médiaismeret						1
Technika és tervezés	1					
Digitális kultúra	1	1	2	1	2+2	0+4
Testnevelés	5	5	5	5	5+2	5+2
Közösségi nevelés	1	1	1	1	1	1
Kötelezően választandó heti órák száma (a tanulm. területre jelentkezéssel)	2	2	4	4	4	4
Honvédelem (szabadon választható)					0+1	
Összes óra	30	30	34	34	30	29
Emelt szintű képzés órakerete	2	2	2	2		
A tanuló által felvehető max. heti óraszám	32	32	36	36	34/36	34/36

A hatosztályos képzésben az emelt szintű órakeretek felhasználásáról a képzés meghirdetése előtt dönt a nevelőtestület.

3. A szabadon tervezhető órakeret terhére megvalósított kötelezően választandó, szabadon választható foglalkozások tanulmányi területek, évfolyamok szerint

Digitális kultúra és matematika képzés

9. évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

matematika 2 óra (emelt szint)

digitális kultúra 2 óra (emelt szint)

10. évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

matematika 2 óra (emelt szint)

digitális kultúra 2 óra

11-12. évfolyam (min. 4 óra)

Egyénileg választott tanrenddel a korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt óraszámú tantárgy /fakultáció választása

Matematika és digitális kultúra tárgyból a 11-12. évfolyamon biztosított az emelt szintű képzés választása.

Angol – matematika képzés (2025/2026-tól):

9. évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

matematika 2 óra (emelt szint)

digitális kultúra 1 óra

angol nyelv 1 óra (emelt szint)

10 évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

matematika 2 óra (emelt szint)

digitális kultúra 1 óra

angol nyelv 1 óra (emelt szint)

11-12. évfolyam (min. 4 óra)

Egyénileg választott tanrenddel a korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt óraszámú tantárgy /fakultáció választása

Matematika, digitális kultúra és angol nyelv tárgyból a 11-12. évfolyamon biztosított az emelt szintű képzés választása.

Geo – digitális kultúra képzés

9. évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

földrajz 2 óra (emelt szint)

digitális kultúra 2 óra (emelt szint)

10 évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

biológia 2 óra (emelt szint)

digitális kultúra 2 óra

11-12. évfolyam (min. 4 óra)

Egyénileg választott tanrenddel a korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt óraszámú tantárgy /fakultáció választása

Természettudományos tantárgyak emelt óraszámú (heti 3 óra/tantárgy) képzésben folytathatók.

Digitális kultúra tárgyból a 11-12. évfolyamon biztosított az emelt szintű képzés választása.

Idegen nyelv – természettudomány képzés (2025/2026-tól):

9. évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

földrajz 2 óra (emelt szint)

digitális kultúra 1 óra

Angol nyelv/ német nyelv 1 óra (emelt szint)

10 évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

biológia 2 óra (emelt szint)

digitális kultúra 1 óra

Angol nyelv/ német nyelv 1 óra (emelt szint)

11-12. évfolyam (min. 4 óra)

Egyénileg választott tanrenddel a korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból

emelt óraszámú tantárgy /fakultáció választása

Természettudományos tantárgyak emelt óraszámú (heti 3 óra/tantárgy) képzésben folytathatók.

Digitális kultúra és idegen nyelv tárgyból a 11-12. évfolyamon biztosított az emelt szintű képzés választása.

Angol - digitális kultúra képzés

9. évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

angol nyelv 1 óra (emelt szint)

digitális kultúra 2 óra (emelt szint)

matematika 1 óra

10 évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

angol nyelv 1 óra (emelt szint)

digitális kultúra 2 óra

matematika 1 óra

11-12. évfolyam (min. 4 óra)

Egyénileg választott tanrenddel a korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt óraszámú tantárgy /fakultáció választása

Angol nyelv és digitális kultúra tárgyból a 11-12. évfolyamon biztosított az emelt szintű képzés választása.

Humán és idegen nyelv képzés (Idegen nyelv -humán képzés néven 2015/2016-tól)

9. évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

magyar nyelv és irodalom 2 óra (emelt szint)

Angol nyelv/ német nyelv 1 óra (emelt szint)

Történelem 1 óra

10 évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

magyar nyelv és irodalom 1 óra (emelt szint)

Angol nyelv/ német nyelv 1 óra (emelt szint)

Történelem 2 óra (emelt szint)

11-12. évfolyam (min. 4 óra)

Egyénileg választott tanrenddel a korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt óraszámú tantárgy /fakultáció választása

Magyar nyelv és irodalom, Angol nyelv/német nyelv, történelem tárgyból a 11-12. évfolyamon biztosított az emelt szintű képzés választása.

Idegen nyelv képzés (Angol-német képzés 2015/2016-tól)

9. évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

I. idegen nyelv 1 óra (emelt szint)

(angol/német nyelv)

II. idegen nyelv 3 óra (emelt szint)

10 évfolyam (+ 4 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

I. idegen nyelv 1 óra (emelt szint)

(angol/német nyelv)

II. idegen nyelv 3 óra (emelt szint)

(angol/német/országi nyelv)

11-12. évfolyam (min. 4 óra)

Egyénileg választott tanrenddel a korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt óraszámú tantárgy /fakultáció választása

Idegen nyelvekből biztosított az emelt szintű képzés, (német, orosz, olasz várhatóan egy

időpontban)

Általános tantervű képzés (2015/2016-tól)

9. évfolyam (+ 2 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

Angol nyelv/ német nyelv 1 óra

Matematika 1 óra

10 évfolyam (+ 2 óra a kötelező 32 óra alapóraszám felett)

Angol nyelv/ német nyelv 1 óra

Matematika 1 óra

11-12. évfolyam (min. 4 óra)

Egyénileg választott tanrenddel +4 óra érettségire felkészítő képzés választható (Max. 34 óráig)

Köznevelési típusú sportiskolai képzés

9. évfolyam (+ 1 óra a kötelező 33 óra alapóraszám felett)

Angol nyelv/ német nyelv 1 óra (emelt szint)

10 évfolyam (+ 1 óra a kötelező 33 óra alapóraszám felett)

Angol nyelv/ német nyelv 1 óra (emelt szint) a második idegen nyelv óraszámának átcsoportosításával

testnevelés 1 óra (emelt szint)

11-12. évfolyam (min. 4 óra)

Egyénileg választott tanrenddel a korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt óraszámú tantárgy /fakultáció választása

Angol nyelv, német nyelv és testnevelés tárgyból a 11-12. évfolyamon biztosított az emelt szintű képzés választása.

Nyelvi előkészítő képzés

9/NY évfolyam

A kötelező 30 órán túl +2 órát fordítunk képességfejlesztésre, mely minden, a képzésben részt vevő tanuló számára kötelező: természetismeret (heti 1 óra); közösségi nevelés (heti 1 óra)

Arany János Kollégiumi Programhoz kapcsolódó gimnáziumi előkészítő 9/AJKP évfolyam

A szabadon választható kerettantervi tárgyak közül a digitális kultúra, az ének-zene és a Komplex személyiség fejlesztés tantárgyak választásával; a természetismeret tárgy esetén heti 2-ről heti 3 órára módosított órászámmal teszünk eleget a 9. évfolyamra előírt alapóraszám teljesítésének.

4. A választható tantárgyak, foglalkozások, ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

4.1. A 9-10. évfolyam

A 9-10. évfolyamokon a tanulók számára az óratervekben rögzített tantárgyak tanulása az ott szereplő heti órászámokkal kötelező. Ezt a kötelezettséget a tanulók a beiratkozással a jogszabályoknak megfelelően vállalják.

Ezzel gimnáziumunk már kialakult hagyományai illetve a diákok-szülők igényei alapján lehetőséget teremtünk arra, hogy tanulóink az alapképzés mellett bizonyos területeken a kilencedik évfolyamtól kezdődően olyan többletet kapjanak, amely megkönnyíti majdani továbbtanulásukat. Az egyéni érdeklődéshez, tehetséghez igazodva a négy évfolyamos gimnáziumban a 10. évfolyam végéig kínáljuk az emelt szintű ill. emelt óraszámú tagozatainkat, melyekből a tanuló az iskola tanulmányi területeire való jelentkezéssel választ. A tanulmányi területeket a szabadon

tervezhető órakeretekhez (és a kötelező és választható órák NAT szerinti összegéhez) igazodva alakítottuk ki, felvételi tájékoztatónkban évről-évre nyilvánosságra hozzuk.

A tagozatok műveltségterületéhez tartozó, megemelt óraszámú tantárgyak esetében több lehetőség van az elmélyítésre, tehetséggondozásra. Mivel a csoportba járó diákok nagy része később ezeket a tárgyakat felvételi tárgyként választva továbbtanul, az emelt szintű érettségi követelményeihez alkalmazkodva a diákok a 9-10. évfolyamon olyan ismereteket is elsajátítanak, amely ezeken az évfolyamokon a kerettantervi minimális óraszámokkal még nem tárgyalhatóak.

Élsportolóink lehetőséget kapnak arra, hogy a kötelező órákon túl a sportiskolai képzés sportolóvá válást segítő tantárgyait felvegyék, és ezzel a sportiskolai képzés részesei, anyagi támogatás esetén támogatottjai legyenek.

Élsportoló (nem a sportosztályba járó) tanulóink edzésrendjét és órarendjét igyekszünk maximálisan összehangolni úgy, hogy a tanuló kérelmére időszakosan egy-egy adott tárgy óráinak egy része látogatása alól felmentést kaphat. Ez nem jelenti az értékelés alóli felmentést, az osztályozhatóság feltételeit a hiányzás ebben az esetben nem befolyásolhatja.

4.2. 11-12. évfolyam

A 11-12. évfolyamon az óraterveket úgy alakítottuk ki, hogy a tanulók folytatni tudják emelt szinten megkezdett képzéseiket, ill. amennyiben a tanuló érdeklődése más irányba fordul, módja legyen a 10. évfolyamon tanítási év végi választással emelt óraszámú, ill. olyan fakultációs képzésbe kapcsolódnia, mely emelt szintű, és felkészít az emelt szintű érettségire is. A kapcsolódó tanuló erőfeszítéseire tanári egyéni segítségnyújtás esetén is szükség van a sikeres felzárkózáshoz.

A 2.1. pontban leírtakkal összhangban:

A 11. évfolyamon minden tanulónk számára kötelező a tantárgyak alapóraszám (összesen heti 26 óra) fölött legalább heti +4 órát érettségire felkészítő órák felvételére fordítania. Az alapóraszám ezzel heti 30 óra, mely mindenki számára kötelező. A négy választható óra mellett a 11. évfolyamon további szabadon választható órák felvétele lehetséges.

Az érettségi tantárgyak közül a tanuló szabadon választhat. A természettudományos tárgyakból (kémia, fizika, biológia, földrajz) választható heti 3 órás emelt óraszámú képzést biztosítunk, a többi érettségi tárgyból pedig +2 órás fakultációt, melyet választásukkor lehetőleg az alapórásszámmal együtt szerveződő emelt szintű képzésben valósítunk meg. A fakultációval rendelkező (az alapórásszámmal együtt emelt szintű, külön csoportokban szervezett) érettségi tárgyakban és a természettudományos emelt óraszámú tárgyakban a képzés során a tanulókat felkészítjük az emelt szintű érettségire az emelt szintű érettségi követelményrendszerében meghatározott tananyaggal, mely a fakultációs képzés során a kerettantervekben meghatározott tananyagra annak kiegészítéseként épül. A részletes tananyagot a tantárgyi tantervek tartalmazzák.

Aki a 11. évfolyamon nem választ a heti 3 órás emelt óraszámú természettudományos tantárgyak közül, annak heti 2 órában természettudomány (integrált tárgy) tantárgyat kell tanulnia. Ha a tanuló a 11. évfolyamon a természettudomány tantárgyat tanulja, akkor legalább további +2 órát kell hetente egyéb (nem természettudományos) érettségi tantárgyból felvennie.

Az egyénileg választható tárgyak + óráival együtt a tanuló heti óraszámja maximálisan heti 36 óra lehet, ha fakultációs tárgy(ak)ból (is) választ (emelt szintű képzéssel felkészül az emelt szintű érettségire). Amennyiben nem választ fakultációs tárgyat, heti óraszámja legfeljebb 34 óra lehet. A 11. évfolyam tanulói választásukat a 12. évfolyamra egyénileg, az igazgató engedélyével módosíthatják. Ennek részletes szabályait a 4.2 pont tartalmazza.

A 12. évfolyamon minden tanulónk számára kötelező továbbra is a tantárgyak alapóraszámja (összesen heti 25 óra) fölött legalább heti +4 órát érettségire felkészítő órák felvételére fordítania. Az alapóraszám ezzel heti 29 óra, mely mindenki számára kötelező. Az egyénileg választható tárgyak + óráival együtt a tanuló heti óraszámja maximálisan heti 36 óra lehet, ha fakultációs csoportban tanul (emelt szintű képzéssel felkészül az emelt szintű érettségire). Amennyiben nem tanul fakultációs csoportban, heti óraszámja legfeljebb 34 óra lehet.

A 12. évfolyamon digitális kultúra tantárgyból a fakultáció heti 4 órás emelt szintű képzés.

A 12. évfolyamon választható az alapóraszámú képzés mellett további heti +1 óra matematika, melyben a képzés nem haladja meg a középszintű érettségi vizsga követelményeit.

A 10. évfolyamon tanulók számára április 15-ig tesszük közzé azokat a tantárgyakat (és a tantárgyakat előreláthatóan oktató tanárok nevét), melyekből lehetővé tesszük az emelt óraszámú ill. a fakultációs külön csoportokban az emelt szintű, emelt szintű érettségi vizsgára történő iskolai felkészülést. Matematikából a középszintű érettségi vizsgára való felkészülést is támogatjuk heti egy többletóra választásával.

A korábbi emelt szintű képzés folytatásaként fakultációs képzések tantárgyai a 11-12. évfolyamon:

- magyar nyelv és irodalom
- matematika
- digitális kultúra
- angol nyelv
- német nyelv, orosz nyelv, olasz nyelv
- történelem
- testnevelés

Emelt óraszámú természettudományi tantárgyak a 11-12. évfolyamon:

- földrajz
- fizika
- kémia
- biológia

A fakultációs ill. az emelt óraszámú képzésbe történő jelentkezés intézményünkben kétfordulós: az előzetes jelentkezéskor a tanuló által választott tantárgy/tantárgyak ismeretében szóbeli visszajelzést adunk azoknak a tanulóknak, akik olyan tárgyat választottak, mely várhatóan nem indul, akinek várhatóan ütközni fog a választása az előzetes igényfelmérés alapján sávba rendezett tárgyak körében

A végleges jelentkezés után döntünk arról, hogy melyik tárgyból történik külön csoportban, melyikből pedig plusz 2 órában a fakultációs felkészítés.

A középszintű érettségire történő felkészülést támogató, választható

Matematika +1 óra

Az emelt szintű – középszintű érettségi szándékok miatt az osztálykeretek több tantárgyból is felborulnak, a nyelvi csoportok (még évfolyamok között is) átszerveződhetnek.

Élsportolók a 9-10. évfolyamra vonatkozó lehetőségekkel a 11-12. évfolyamon folytatólagosan élhetnek.

A tanulók minden tanévben május 20-ig dönthetnek egyéni tanrendjük (egyénileg választott órák) összeállításáról. Amelyik tárgyból az előzetes jelentkezés adataira építve több csoportot is meghirdetünk, ott biztosítjuk a tárgyat oktató pedagógus megválasztását a tanulók számára. A „tanár választhatóság” eljárását gimnáziumunk 2003 óta sikerrel alkalmazza.

Eljárásrend:

1. Az igazgató minden tanév április 15-ig közzéteszi a helyi tanterv alapján azt a tájékoztatót, amely tartalmazza a választható tantárgyakat, a felkészítés szintjét és a várható pedagógust. A tájékoztató közzététele előtt az igazgató beszerzi az Iskolaszék és a gimnáziumi diákönkormányzat véleményét, valamint a fenntartó jóváhagyását. A tájékoztató április 15-ig kell közzétenni. A közzétételhez közeli időpontban a 10. évfolyam diákjait és szüleit az igazgató összevont szülői értekezleten tájékoztatja a tantárgyválasztás kérdéseiről, az érettségi és a felsőoktatásba való továbbhaladás aktualitásairól.

2. Az igények előzetes felmérése, a nem megvalósuló képzések visszajelzése után a választható tárgyakból az igények és az órarend elkészíthetősége figyelembe vételével sávokat kialakítva az igazgató elkészíti a végleges jelentkezési lapot a választható tárgyról, a felkészítés szintjéről, az induló csoportok száma alapján az előreláthatólag a csoportot vezető pedagógus(ok) megnevezésével. A választható tárgyak sávokban jelennek meg a tájékoztatóban. Az egy sávba kerülő tárgyak az órarendben várhatóan egy időpontban szerveződnek, ezért egy sávból egy tantárgy választható.

3. A tanuló végleges jelentkezési lapon május 20-ig jelentheti be a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntését. Több csoport indulása esetén a végleges jelentkezési lapon a tanuló megjelöli a választott pedagógust. Ha a tanuló iskolakezdés vagy iskolaváltás miatt nem tud élni a választási jogával, kérelmének elbírálása előtt egyeztetni elképzeléseit az iskola igazgatójával vagy az igazgató által kijelölt vezetővel. 18 éves kor előtt a tanuló a tantárgyválasztás jogát a szülővel együtt gyakorolja.

4. A jelentkezés szigorúan bizalmas, a lapokat a titkárságon egyénileg kell leadni, az eredményeket az igazgató összesíti. Ha a választható szaktanároknál a jelentkezés túlságosan egyenlőtlen, az a szaktanár (és csak ő) dönt egyénileg a jelentkezés elfogadásáról, akit sokkal többen választottak. Az igazgató csak ezután hozza nyilvánosságra (diákok-tanári kar számára egy időben) a csoportok összetételét.

5. Május 20. után a választott tárgyak és felkészülési szint a tanuló számára kötelezővé válik a következő tanévtől, az órarendben rögzített heti időpontokban. A Házirend szabályozza, hogy tanévente egy alkalommal az igazgató engedélyével módosítható a választás, mely időszakot a Házirend júniusban jelöli meg.

6. A 11. évfolyam tanulói választásukat a 12. évfolyamra az igazgató engedélyével módosíthatják. Módosító kérelmüket ez esetben május 20-ig nyújthatják be. A módosítás elfogadása különbözeti vizsgával jár, melyet az augusztus végi javítóvizsgák időszakában szervezünk meg. Sikeres különbözeti vizsga szükséges a módosított képzés megkezdéséhez. Az iskola ez esetben nem pótolja a korábbi évfolyamon elmaradt órákat a tanuló számára.

7. Azon tanulók választása, akik a május 20-ig nem nyújtanak be módosítási kérelmet a 12. évfolyamra (vagy a különbözeti vizsga követelményeit nem teljesítik), érvényben marad.

5. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei, sajátos tevékenységi formák

5.1. Csoportbontások

Csoportbontásban illetve külön csoportban tanítjuk a következő tárgyakat:

4 évfolyamos képzésben a 9-10. évfolyamon:

- matematika
- digitális kultúra
- magyar nyelv és irodalom (A 10. évfolyamon akkor, ha az órakeretek és a személyi feltételek lehetővé teszik)
- idegen nyelvek (évfolyam szinten szervezett nívócsoportokban)
- földrajz +2 óra (a tanulmányi területén)
- biológia +2 óra a 10. évfolyamon (a tanulmányi területén)
- történelem +1 óra a 9. évfolyamon és +2 óra a 10. évfolyamon (a tanulmányi területén)
- sportismeret beépülő tantárgyak (köznevelési sportiskolai képzés csoportja számára)
- tanulásmódszertan (köznevelési sportiskolai képzés csoportja számára)
- testnevelés +1 óra a 10. évfolyamon (köznevelési sportiskolai képzés csoportja számára)

AJKP 9. előkészítő képzésben:

- magyar nyelv és irodalom (9/NY képzéssel csoportbontott)
- digitális kultúra (9/NY képzéssel csoportbontott)
- idegen nyelvek (évfolyam szinten szervezett nívócsoportokban)
- patrónusi foglalkozás (csak ebben a képzésben van)
- dráma, művészetek (csak ebben a képzésben van)
- Matematika (részleges vagy teljes, 9/NY képzéssel csoportbontott)
- Természetismeret (9/NY képzéssel csoportbontott)

Nyelvi előkészítő képzésben:

- angol nyelv (részleges vagy teljes), II. idegen nyelv (évfolyam szinten szervezett nívócsoportokban)
- matematika (9/AJKP képzéssel csoportbontott)
- digitális kultúra (9/AJKP képzéssel csoportbontott)
- történelem, természetismeret a csoport számára

11-12. évfolyam:

A 11-12. évfolyamon továbbra is évfolyamszinten szervezett nívócsoportokban tanítjuk az idegen nyelveket.

Külön emelt (fakultációval együtt) és középszintű csoportok indítását tervezzük a 11-12. évfolyamon a következő tárgyakból:

- magyar nyelv és irodalom
- matematika
- történelem
- digitális kultúra

Ezekből a tárgyakból 11-12. évfolyamon középszinten a minimális osztálylétszám (26 fő) alatti csoportok kialakítására törekszünk, évfolyamszintű csoportbontásokkal.

Az emelt óraszámú természettudományos tárgyak – fizika, kémia, földrajz, biológia – és a testnevelés fakultáció (11-12. évfolyamos), valamint a természettudomány tantárgy (11. évfolyam) képzési csoportokban a + órák csoportjait alakítjuk ki.

➤ **Belső átjárhatóság**

- Az azonos heti óraszámú idegen nyelvi nívócsoportokban az átjárhatóságot tanulói kérelemre, az érintett szaktanárok véleményének kikérése után, a csoportszervezés létszámkorlátait figyelembe véve a tanulmányok befejeződéséig biztosítjuk.
- Egy adott csoport munkájába tanév közben bekapcsolódni – ha a tanuló együttes óraterhei ezt megengedik – csak az igazgatónak benyújtott kérelem elbírálása után lehet, az igazgató ez esetben különbözeti vizsgát írhat elő.
- A differenciálás elveit alkalmazzuk a 11. évfolyamtól az emelt szintű csoportokban: diákjaink gimnáziumi tanulmányaik első két évében a jelentkezéssel kiválasztott tanulmányi területen tanulnak, a tanulmányi területtől függően tantárgyaik egy részét emelt szinten. Az emelt szintű érettségire felkészítő fakultációs csoportokba azonban a korábbi tanulmányi területüktől függetlenül is jelentkezhetnek, hiszen érdeklődésük, továbbtanulási szándékuk változhatott is az első két év során. Az emelt szintű tananyag a választott tárgyból kezdetben rendszerint komoly erőpróbát jelent azok számára, akik korábban a tárgyat alap-óraszámban tanulták, azokhoz a diákokhoz képest, akik mélyebb ismereteket szereztek a korábbi magasabb óraszámú képzésekben. Úgy gondoljuk, hogy mindenkinek esélyt kell kapnia arra, hogy megmutathassa, mire képes, ezért a korábbi képzés mélysége, vagy a korábbi viszonylag gyengébb teljesítmény nem lehet kizáró ok egy emelt szintű csoportban való részvételre.

Szükségesnek tartjuk azonban a képzés differenciálását azon tárgyak esetén, ahol a jelentkezők száma lehetővé tette egyidejűleg legalább két csoport indítását.

Így azok a tanulók, akik az emelt szintű vizsga tényleges letételére készülnek, gyorsabban haladhatnak, vagy gazdagabb tudásra tehetnek szert, az írásbeli és szóbeli vizsgákra azok modellezésével erősebben koncentrálnak. Azok a diákok pedig, akik várhatóan nem az adott tárgyat választják majd emelt szintű vizsgaként, de az ott tárgyalt témakörök ill. a felsőoktatásban való helytállás céljából szükségük van a tárgy emelt szintű tanulására, az emelt szintű témaköröket kevésbé mélyen, de alaposabban, több gyakorlással sajátíthatják majd el.

A csoportok „átjárhatóságának” biztosítását egyéni mérlegeléssel, tanár-diák egyetértéssel szeretnénk megvalósítani, ezért az eljárás első lépését a párhuzamos emelt szintű csoportok tanárainak és diákjainak közösen kell kezdeményezniük. Ezután kérjük a diákok egyéni szándéknyilatkozatát. Ezek ismeretében az igazgató a szaktanári javaslatok alapján egyénenként dönt az átjárhatóság biztosításáról, ténylegesen emelt szintű vizsgákra készülő és emelt szinten tanuló csoportok kialakításáról.

A párhuzamos csoportok közös kezdeményezését a differenciált emelt szintű képzés folytatásához január 15-ig fogadjuk. Ezt követően a csoportok „belső” újraszerveződésének egy héten belül kell lezajlania.

5.2. Egyéb foglalkozások szervezésének elvei

- Az iskolaorvos javaslatára a tanulóknak a testnevelés órák keretében könnyített testnevelést biztosítunk.

- A különféle képpen elnevezett tehetséggondozó foglalkozások, közösségi szolgálathoz kapcsolódó foglalkozások, tanulást segítő foglalkozások, felzárkóztató céllal szervezett egyéni és csoportos foglalkozások, fejlesztő foglalkozások heti időkeretét a tantárgyfelosztásban tervezzük meg. A gimnázium képzési időkeretének a kötelező tárgyak tantárgyfelosztása és a csoportalakítás óraterheinek kiszámítása után fennmaradó része fordítható csoportos, egyéni ill. kiscsoportos tehetséggondozásra, felzárkóztatásra, tanulási nehézséggel rendelkezők fejlesztő foglalkozásaira, sajátos nevelési igényű tanulók egyéni fejlesztésére. A műveltségterületek közötti arányos elosztásra törekedni kell. Ugyancsak törekszünk arra, hogy tanárainknak – ha heti óraszámuk lehetővé teszi – legyen un. egyéb foglalkozásuk.

5.3. Az egyéb foglalkozások keretében megvalósított sajátos tevékenységi formák

A tanórán kívüli egyéb foglalkozások jelentős szerepet töltenek be a tanulók és a gimnázium életében. Folyamatosan alakultak ki, és szerepük az évek folyamán vált egyre fontosabbá. Feladatuk a gimnázium életének színesebbé tétele, a diákok személyiségének, kreativitásának fejlesztése mellett a sokoldalú, nyitott, dinamikus iskola működtetése.

A tehetséges diákok képességeinek kibontakoztatására, versenyekre való felkészítésére a tanárok egyéni konzultáció keretein belül lehetőséget, támogatást nyújtanak. A tanulók az emeltszintű oktatás, valamint az érettségire felkészítő választható foglalkozások keretein belül nagyobb lehetőséget kapnak ismereteik elmélyítésére, a felvételi tárgyakra való felkészítésre.

Sajátos, hagyományos tevékenységi formáink közé tartoznak a következők:

1. diákszínpad
2. iskolai műhelyek (pl. zenei, digitális kultúra, robotika, média, diákújság-írók műhelye, Lázár Ervin műhely; természet- és társadalomtudományi diák-kutatóműhelyek) és versenyek
3. iskolai sportkörök
4. iskolai tábor(ok)
5. Galéria kiállítás-sorozata
6. Kiegészítő képzési formák (felkészítők), korrepetálások
7. Közösségi szolgálatot támogató foglalkozások
9. Részben/egészben iskolai helyszínen kívüli egyéb foglalkozások

5.3.1. A diákszínpad, a Művészeti bemutató

Céljai:

- a tanulók önkifejezési képességének formálása
- tehetséges diákjaink kibontakozási lehetőségeinek biztosítása
- ismerkedés a színházak belső életével, munkájával.
- az iskolai események, megemlékezések számára műsor biztosítása
- az iskola kulturális programkínálatának bővítése
- a tanulók alapképességeinek fejlesztése
- a versmondás elméleti ismereteinek tudatosítása
- a diákszínpadi játéktílusok megismerése
- ismerkedés a magyar színjátszás történetével.

Feladatai:

- fellépések vállalása az iskola és más intézmények kulturális rendezvényein
- részvétel városi ünnepi műsorok programjában
- felkészülés és részvétel különféle szintű szakmai versenyeken
- a városi művelődési intézmények rendezvényeinek látogatása
- színházi előadások látogatása.

5.3.2. Az iskolai zenei műhely

Az iskola kulturális és művészeti nevelésének speciális csoportja. Művészeti csoport, amely rendszeres tevékenységével sokrétű oktatási és nevelési célokat valósít meg.

Céljai:

- az iskolai és iskolán kívüli rendezvények, ünnepségek méltó megünneplése, azok színvonalának emelése
- az ifjúság zenei műveltségének elmélyítése
- lehetőséget biztosítani az aktív zenélésre.
- szereplési lehetőségek kihasználása

Feladatai:

- versenyeken való részvétel
- fellépés a város rendezvényein
- fellépés az iskolai rendezvényeken

5.3.3. Tehetséggondozó programunk keretében működtetett műhelyek és versenyek

A tehetséggondozás speciális területein szervezett egyéb foglalkozásoknak, a versenyek szervezésének (melybe szervezőként a diákokat is bevonjuk) a nevelési programban részletezett tartalommal adunk kereteket. (Nevelési program, 5.3.2. pont)

5.3.4. Iskolai sportkör, pályázati támogatásokból szervezett táborok

Célkitűzései:

- az egészséges életmódra nevelés
- sportolási lehetőséget biztosítani a mozogni vágyó diákoknak
- szervezett, egészséges programot biztosítani a téli és nyári szünidőre (pályázati támogatásokból megvalósuló programok)
- diákolimpiákon való állandó részvétel
- felvételiző diákok felkészítése
- minél több diákot bevonni a sportmozgalmakba.

Feladatai:

- eredményes szereplés a különböző versenyeken
- téli - nyári (havas, vizes, egyéb sport) táborok szervezése
- kiemelkedő sportolók menedzselése
- kapcsolattartás a város többi intézményével.

5.3.5. Kiállítások az iskolában, a Galéria

Intézményünkben 1995-ben kezdődött meg a Galéria rendszeres működtetése, amelynek során két-három havi gyakorisággal különböző jellegű kiállítások megrendezésére kerül sor. A kiállításokat hivatásos vagy amatőr művészek, időnként az iskola tanulói vagy dolgozóinak alkotásaiból rendezzük.

Célja:

- a diákok esztétikai érzékének formálása a művészeti alkotásokkal
- a művészeti alkotások iránti igény kialakítása
- bemutatkozási lehetőség biztosítása hivatásos, amatőr művészek és diákjaink számára
- az értékóvó magatartás kialakítása
- az intézmény rangjának emelése
- az iskola belső tereinek célszerű kihasználása.
- Feladatai:
- kiállítás rendezése az épület zsibongójában vagy folyosóin
- változatos műfajok bemutatkozási lehetőségének biztosítása
- a kiállítások rendezésével járó feladatokkal tanítványaink formálása.

5.3.6. A mindennapi tanulást kiegészítő- támogató képzési formák, korrepetálások

A diákok és szüleik igénylik a mindennapi iskolai elfoglaltságot kiegészítő, a többlet-ismereteket vagy képzettséget nyújtó, időnként hiányokat pótló tevékenységi formákat. Amennyiben ezek megszervezésére, lebonyolítására az intézmény nem vállalkozik, úgy a diák és a szülő ezt a szolgáltatást az iskola falain kívül keresi meg és veszi igénybe, kevésbé igazodva az iskola követelmény-rendszeréhez.

Célkitűzések:

- diákjaink számára tanórai ismereteket kiegészíteni, a hiányokat pótolni.

Feladatok

- nyelvvizsga-előkészítő foglalkozások szervezése
- nyelvi szakkörök indítása (pl. orosz, holland)
- ECDL vizsgára felkészítő foglalkozások
- korrepetálás, felzárkóztatás

5.3.7. Közösségi szolgálathoz kapcsolódó egyéb foglalkozások

Tanulóinkat tanáraik egyéb foglalkozásaik keretében is segítik abban, hogy az 50 óra közösségi szolgálatot teljesíteni tudják. A foglalkozások egyrészt a közösségi szolgálatot előkészítő és lezáró foglalkozások, másrészt a közösségi szolgálat folyamatát segítő foglalkozások. Ennek iskolán belüli kereteit a nevelési program 5.1 fejezete is tartalmazza.

5.3.8. Részben/egészben iskolai helyszínen kívüli egyéb foglalkozások

Céljai: A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, a tanítási órák keretében meg nem valósítható foglalkozások a tanítási órák és az iskolai nevelés szerves kiegészítése, a nélkülözhetetlen nevelési elemek biztosítása.

Feladatai:

- környezeti nevelést célzó gyakorlati jellegű foglalkozások
- sportrendezvények nevelő jellegű lebonyolítása
- projektoktatási programok a pedagógiai program előírásainak megvalósítására
- állampolgári ismeretek elsajátítását és gyakoroltatását célzó tevékenység.
- közösségi szolgálat

A tanulmányi kirándulás megszervezése iskolánk hagyományrendszerének lényeges eleme. Erre szervezett módon évfolyamonként a továbbiakban is lehetőséget biztosítunk, de a tanulmányi kirándulás nem része pedagógiai programunknak, mert az ehhez szükséges finanszírozási feltételeket költségvetési forrásból nem tudjuk biztosítani. A tanulmányi kirándulás tehát iskolánkban nem kötelező program. Amennyiben a kirándulást tanítási napokon bonyolítjuk le, az azon részt nem vevő tanulók számára biztosítjuk a szervezett iskolai foglalkozásokat.

6. Érettségi vizsgatárgyak, felkészítési szint

Az érettségi vizsgán a vizsgázónak öt – négy kötelező és legalább egy általa választott (a továbbiakban: kötelezően választott) – vizsgatárgyból kell – legalább középszinten – vizsgát tennie. A vizsgázó a kötelezően választott vizsgatárgy mellett további vizsgatárgyakat választhat (szabadon választott vizsgatárgyak).

A középszintű érettségi vizsgatárgyai:

Kötelező vizsgatárgyak:

- magyar nyelv és irodalom,
- történelem,
- matematika,
- idegen nyelv,
- kötelezően választandó vizsgatárgyak a tantárgyi kínálatból.

6.1. Középszinten és emelt szinten vállalt felkészítés

Az alábbi tantárgyakból vállaljuk a kétszintű érettségi vizsgára történő felkészítést az óratervekben szereplő órakeretekben:

Képzési típus	GIMNÁZIUM	
	EMELT SZINT	KÖZÉP SZINT
KÖTELEZŐ TÁRGY	Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom
	Történelem	Történelem
	Matematika	Matematika
	Angol / Német/Olasz/Orosz nyelv	Angol / Német/Olasz/Orosz nyelv
	Fizika	Fizika
	Biológia	Biológia

NEM KÖTELEZŐ TÁRGY	Digitális kultúra	Digitális kultúra
	Kémia	Kémia
	Földrajz	Földrajz
	Testnevelés	Testnevelés

6.2. Tantárgynevek és érettségi vizsgatárgyak

A testnevelés(sportismeretek) tárgyunk megfelel a testnevelés érettségi tantárgynak, tehát aki testnevelés (sportismeretek) tantárgyat tanult, jogosult testnevelés tantárgyból érettségizni, amennyiben a testnevelés (sportismeretek) tantárgy helyi tantervi követelményeit teljesítette. A történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek nevű tantárgy megfelel a történelem érettségi vizsgatárgynak.

Aki ének-zene tárgyból kíván érettségi vizsgát tenni, annak ének vagy ének zene tantárgyból kell a helyi tanterv követelményeit teljesítenie, és azt bizonyítványába beírt osztállyal alátámasztania.

6.3. Fejlesztési feladatok és követelmények a 11-12. évfolyamon az emelt szintű oktatásban

Az emelt szintű érettségire történő felkészítéshez (az emelt szintű fakultációs és az emelt óraszámú természettudományi tárgyak, óraterveink táblázataiban a 11-12. évfolyamon a mindenki számára kötelező heti óraszámokat követően jelzett + heti órászámban) alkalmazott fejlesztési feladatokat és követelményeket a helyi tantárgyi tantervek tartalmazzák.

7. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Gimnáziumunk pedagógusai a pedagógiai program, benne a helyi tanterv teljesülése szempontjából választják meg az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket. Csak olyan tankönyvet, munkafüzetet, segédeszközt használunk, amelynek alkalmazásával a szakmai munkaközösség egyetért.

A pedagógusoknak a tankönyvek kiválasztását az igazgató által meghatározott határidőig meg kell tenniük. A tankönyvfelelős a jogszabályokban meghatározott határidő előtt a fenntartó által megadott határidőig elkészíti a tankönyvrendelést. A tankönyvek kiválasztásánál az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

A tankönyvrendeléskor fontos szempont az ingyenes tankönyvellátás költségeinek tervezhető nagysága. Lehetőség szerint állandó tankönyveket használunk, biztosítva ezzel a tankönyvkölcsönzés megoldását.

- Az ingyenes tankönyvellátást az iskolai könyvtár állományából biztosítjuk.
- Folyamatosan figyelmet fordítunk az iskolai könyvtárban elérhető *tartós tankönyvek kínálatának és állományának bővítésére.*

A következő tanévben szükséges taneszközökről az induló 9. évfolyamon a felvételi értesítést követően a májusi szülői értekezleten szóban, egyébként az osztályfőnökök közvetítésével és a honlapon tájékoztatjuk a szülőket. A honlapon tájékoztató található a kölcsönözhető tankönyvekről is.

A tankönyvrendelés összeállításánál az alábbi elveket érvényesítjük:

- Pedagógusaink a tankönyvválasztásnál a hivatalos tankönyvjegyzékben szereplő tankönyvek köréből választanak.
- A tankönyvrendelésbe a pedagógus csak olyan tankönyv felvételét javasolhatja, amely megfelel az alkalmazott tantervnek, és amelyet a tantárgy tanulása során a tanulók rendszeresen használnak.
- Pedagógusaink nem választhatnak olyan tankönyvet, amelynek igénybevétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendje szerint nem biztosítható valamennyi tanulónak.
- A tankönyvhöz kapcsolható digitális tananyagok megléte.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a szakmai munkaközösségek határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.

A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál a tanulóknak egyéb eszközökre is szükségük van. Ezek a matematika, testnevelés, a vizuális kultúra. A felszerelést a szülők szerzik be. A következő tanévben szükséges taneszközökről a tanév utolsó szülői értekezleten tájékoztatjuk a szülőket.

A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

A taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- A tankönyvek és hozzá kapcsolódó segédeszközök (példatár, térkép, stb.) meghatározását a szaktanár javaslata alapján a munkaközösség végzi.
- Tanítási év közben a meglévő tankönyvek, tantárgyi segédletek, taneszközök, ruházati és más felszerelések beszerzésére vonatkozó döntés nem változtatható meg, ha abból a szülőre fizetési kötelezettség hárul.
- A diák által már megvásárolt tankönyvön tanárcsere esetén sem szabad változtatni.
- A párhuzamos csoportok esetén azonos tankönyvet kell használni, ha a csoportok nem nívócsoportok.

8. A Nemzeti alaptantervben meghatározott feladatok helyi pedagógiai megvalósítása

A Nemzeti alaptantervben megfogalmazott nevelési célokat, a hozzájuk rendelt pedagógiai feladatokat az alkalmazott kerettanterv közvetíti. A nevelési célokhoz rendelt feladatok nevelési programunkban a személyiség- és közösségfejlesztési feladatainkban tükröződnek. A nevelési célok beépülnek a helyi tantárgyi tantervek fejlesztési feladataiba, követelményeibe, tartalmaiba, az osztályfőnöki órák témaköreibe.

Feladatunk ezek tudatos követése, megvalósítása.

A helyi tanterv megvalósítása során a Nemzeti Alaptanterv szerint az alábbi fejlesztési területek – nevelési célok elérése érdekében formáljuk napi oktatási tevékenységünket:

8.1. Fejlesztési területek –nevelési célok megvalósítása a helyi tanterv alkalmazásával

Az erkölcsi nevelés

Alapvető célunk a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása,

közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelésnek intézményünkben életszerűnek kell lennie: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Iskolai közösségünk élete, tanáraink példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helyzetállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Tanulóink ismerjék nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tantárgyaik keretében tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Tanórai és gazdag tanórán kívüli kínálatunk, iskolán kívüli programjaink, tanulmányi kirándulásaink révén sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. A nálunk töltött évek során erősödjön bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A helyi tanterv megvalósításának azt kell közvetítenie, hogy a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztesség, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Feladatunk megteremti annak kereteit, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket. Ennek keretében biztosítjuk a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő, intézményünkben preferált tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segítenünk a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat

maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához. A tanuló tisztában van azzal, hogyan aknázhathatja ki saját erőforrásait a mindennapi életben, és hogyan létesíthet, tarthat fenn kiegyensúlyozott társas kapcsolatokat. Rendelkezik a harmonikus (társas) kapcsolatok kialakításához megfelelő ismeretekkel, készségekkel, empátiával; ez jellemzi a tőle különböző embertársaival való kapcsolatát is. Érti az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a közösségi nevelés területére. Kitüntetett feladatunk a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Foglalkozni kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Ösztönözzük a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására, hogy legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Feladatunk, hogy a családdal együttműködve felkészítsük a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. Motiválják és segítjük a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Feladatunk a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása, erősítése a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez. A közösségi szolgálat és a tanórai, tanórán kívüli folyamatok tapasztalatai alapján a tanulónak tisztában kell lennie az önkéntesség értékével, jelentőségével, formáival.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Gimnáziumi tanulóinknak ismerniük és becsülniük kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Tanulmányaik során meg kell tanulniuk és a mindennapokban is meg kell tapasztalniuk, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják. Tantárgyainkban és Örökös Ökoiskolai tevékenységrendszerünk révén azt közvetítjük, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Gimnáziumunknak fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári köteleességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat,

válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

Gimnáziumunknak törekednie kell arra, hogy lehetőségeit kihasználva átfogó képet nyújtson a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítanunk, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világ gazdaság, a nemzet gazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásra utaltságát. Ennek érdekében témahéten és a közösségi nevelés keretében biztosítjuk a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Médiatudatosságra nevelés

Célunk, hogy a tanulók a mediatiszt, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint a különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása alapvető feladatunk. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

8.2. Kompetenciafejlesztés, műveltségközvetítés, tudásépítés helyi feladatai

A gimnáziumi évfolyamokon folytatott nevelési-oktatási feladatunk a korábbi képzési szakaszban kibontakozott képességek továbbfejlesztése, a készségek és a tudástartalmak elmélyítése és megszilárdítása. melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez szükséges kompetenciák. A kompetenciafejlesztés, a műveltségközvetítés, a tudásépítés pedagógiai folyamata a helyi tantárgyi tantervek alkalmazásával, követésével valósul meg. Feladatunk ezek tudatos követése, megvalósítása.

A Nat az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Helyi tantárgyi tanterveink mindegyike tartalmazza, hogy az adott tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat hogyan, milyen módon fejleszti. A helyi pedagógiai megvalósítás folyamatát a helyi tantárgyi tantervek tartalmazzák. A helyi tantárgyi tanterveket (22. pont) intézményünk honlapján hozzuk nyilvánosságra.

8.3. Egységesség és differenciálás megvalósítása

Lehetőség szerint ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket. Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást. A tanulási eredmények elérését segítik elő az olyan differenciáló módszerek, mint a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés.

A pedagógus a probléma-megoldási és a jelenségértelmezési folyamatot – a tanuló szükségleteinek megfelelően – közvetett, illetve közvetlen eszközökkel segíti. A pedagógus az aktív tanulói tevékenységek megvalósítása során lehetővé teszi iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert). A pedagógus együttműködik más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló

csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. A differenciálás különböző lehetőségei, szükség esetén egyéni fejlesztési programok során megfelelő feladatokkal fejlesztjük a tehetséges tanulókat, figyeljük fejlődésüket, és a képzés, valamint a tanulmányi versenyek szintjének megfelelő kihívások elé állítjuk őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes tantárgyakból alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

Az egységes oktatás és a differenciált tanítás-tanulás megvalósulásának érdekében a következő kiemelt feladatok, szempontok mentén végezzük napi oktatási-nevelési teendőinket:

- tudatos törekvés az érdeklődés felkeltésére, a tanulók motiválására, aktivizálására
- a pedagógiai munka éves szintű tervezési dokumentuma a tanmenet, melyben a tematikus egységekre/órákra bontás megjelenik
- a tanulócsoporthoz igazított célok meghatározásakor a tantervi előírásokat, érettségi követelmények elérésének (közép ill. emelt szinten a képzés típusától függően) figyelembe vétele, az általános pedagógiai célrendszer és az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célok egységben kezelése
- tananyagegységek tárgyalását megelőzően tervezéskor a pedagógiai folyamat lényeges elemeinek figyelembe vétele: a megtanítandó tartalom, a tanulók előzetes tudása, motiváltsága, életkori sajátosságai, tantermi-infokommunikációs lehetőségeink
- a tanulói tevékenység, a tanulási folyamat szem előtt tartása: a tanulói tevékenység, önállóság, kezdeményezéseik, problémamegoldásaik, alkotóképességük előtérbe állítása;
- *együttműködő* (kooperatív) tanulás technikák és formák alkalmazása, a frontális osztálymunka kizárólagosságára épülő gyakorlat visszaszorítása;
- a tanóra céljainak megfelelő stratégiák, módszerek, taneszközök tudatos tervezése és alkalmazása
- céloknak megfelelő, logikus, követhető órafelépítés
- a tanulókhoz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben
- különleges bánásmódot igénylő tanuló (AJKP tanulócsoport) számára hosszabb távú fejlesztési tervek kidolgozása és megvalósítása
- az egyéni bánásmód megvalósításának kialakítása a szaktárgyi specialitásoknak megfelelően
- a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók *előzetes ismereteinek*, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére
- a tanulási vagy személyiségfejlődési nehézségek felismerése, számukra segítség nyújtása vagy más szakembertől segítség kérése
- digitális, online eszközök célszerű használata
- a szociális tanulásban rejlő lehetőségek kihasználása
- módszertani változatosság, a szaktárgynak és a tanítási helyzetnek megfelelő módszerek, taneszközök alkalmazása
- Szükség esetén (az eredményesség érdekében) a tervek korrekciója

8.4. Az eredményes tanulás támogatásának, segítségének feladata

Nevelési programunkban rögzítettek szerint pedagógiai tevékenységünk vezérlő elve a minőségi nevelő-oktató munka, mely a szülők elvárásainak és a tanulók képességeinek megfelelően biztosítja a tanulók továbbhaladását. Az **egyénire szabott tanulási lehetőségek biztosítása** helyi tantervünkben az egyéni választási lehetőségek biztosításában is tükröződik.

Feladatunk, hogy olyan tanulási környezetet biztosítsunk, ahol a tanulók lehetőséget kapnak képességeik fejlesztésére, kibontakoztatására, és amelyből értékes, alkotóképes és a társadalom számára hasznos felnőttként lépnek ki.

A gimnáziumban az általános műveltséget megalapozó, valamint érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés-oktatás folyik. Fejlesztő célú képzési tartalmakkal, problémakezelési módokkal, hatékony tanítási-tanulási módszerekkel készíti fel tanulóit arra, hogy a tudás – az állandó értékek mellett – mindig tartalmaz átalakuló, változó, bővülő elemeket is, így átfogó céljaival összhangban kialakítja a tanulóknál az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, képességet.

Az eredményes tanulás segítésének, a tanulás támogatásának érdekében a következő kiemelt feladatok, szempontok mentén végezzük napi oktatási-nevelési teendőinket:

- a tanulók szükségleteire, céljaira építő pedagógiai tevékenység,
- az érdeklődés felkeltése és fenntartása
- a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotának figyelembe vétele, ha szükséges, ennek megfelelően az előzetes tanítási tervek változtatása
- pontos, következetes fogalomhasználat
- a tananyag kínálta belső és külső kapcsolódási lehetőségek kihasználása (szaktárgyi koncentráció)
- a tanulók más forrásokból szerzett tudásának beépítése az ismeretszerezés folyamatába
- a rendelkezésére álló tananyagok, eszközök (digitális anyagok és eszközök) ismerete, a tanítási célnak megfelelő használata
- szaktárgynak és tanítási helyzetnek megfelelő, változatos oktatási módszerek, taneszközök alkalmazása
- a tanulók önálló gondolkodásra, a tanultak alkalmazására nevelése, az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazási lehetőségeinek felismertetése.
- az online információk befogadásának, feldolgozásának, továbbadásának kritikus, etikus módjának kialakítása
- pozitív visszajelzésekre épülő, bizalomteli légkör kialakítása, ahol minden tanuló hibázhat, és mindenkinek lehetősége van a javításra
- a tanulás támogatása érdekében a folyamatos visszajelzések adása az órákon
- tanulást támogató környezet kialakítása és fenntartása (pl. a tanterem elrendezésével, a taneszközök használatával...)
- a diákok döntéshozatalba való bevonása
- a tanuló hibái, tévesztései a tanulási folyamat részei, az egyéni megértés elősegítése
- megfelelő útmutatók és az önálló tanuláshoz szükséges tanulási eszközök biztosítása a tanulók számára (pl. webes felületek működtetése, amelyeken megtalálhatók az egyes feladatokhoz tartozó útmutatók és a letölthető anyagok, a gimnázium e-learning rendszerének használata)
- a tananyagban rejlő lehetőségek kihasználása a tanulási stratégiák elsajátítására, gyakorlására

- a tanulók tanulási problémáinak felismerése, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget nyújtása számukra
- a tanulói munkák értékeléséből kapott adatok elemzésének egyéni, illetve csoportos fejlesztés alapjaként való használata, szükség esetén a tanítási gyakorlat módosítása
- az önálló ismeretszerzés, kutatás igényének kialakítása, a tanulók ösztönzése az IKT-eszközök hatékony használatára a tanulás folyamatában, a digitális eszközök funkcionális használatában mintaadás

8.5. A gimnáziumban tanuló sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésével összefüggő helyi feladatok tantervi megvalósítása

Gimnáziumunk szakmai alapidokumentuma szerint a pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű tanulókat fogadja.

A fejlesztés alapelvei

A részképességzavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli. A gimnáziumban a fenntartó döntése szerinti óraszámban utazó gyógypedagógus végzi a rehabilitációt.

A fenntartó által engedélyezett rehabilitációs órák maximum 75 %-a tantárgyi követelmények eredményes teljesítését szolgáló felzárkóztatásra is fordítható. A nevelőtestület ezt a döntését a tantárgyfelosztás kialakításakor és felülvizsgálatakor a fenntartó által biztosított utazó gyógypedagógus intézményünkben töltött heti óraszámának és a tanuló szükségleteinek figyelembe-vételével hozza.

A fejlesztés hatékonyságához szükséges, hogy egyéni fejlesztési terv alapján egyrészt komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, másrészt a tanórákon az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében történjen.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt figyelmet követel, valamint a tanulásszervezési módok, a tanulási és értékelési eljárások megválasztása terén sajátos feladatot jelent a tanulási zavarral küzdő, ugyanakkor bármely területen tehetségesnek bizonyuló tanulók felismerése, tehetségük gondozása, ami a pályaaorientáció folyamatára is hatással van.

A kialakulatlan részképesség jellegének megfelelően az oktatásban és a vizsgáztatásban érvényesítjük a számonkérési, értékelési, esetleg – indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét.

A nevelés, oktatás során kiemelt feladatunk:

- a) az egészséges énkép és önbizalom kialakítása,
- b) a kudarctűrő képesség növelése,
- c) az önállóságra nevelés.

Az alapelvek megvalósítása érdekében feladat:

- az optimális és támogató tanulási környezet kialakítása az előzetesen felmért szükségletek alapján;
- előzetes tudás felmérése;
- érdeklődés, motivációs bázis felmérése;
- énhatékonyság erősítése az osztálytermi és egyéni munkán keresztül is;
- módszertani sokrétűség megvalósítása;

- differenciálás megvalósítása:
 - a feladatok megoldásához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
 - a feladatok tartalmát, a nevelési-oktatási célt szem előtt tartva, a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbírásához szükséges igazítani; segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassuk a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve;
 - ehhez szükséges a személyre szabott értékelés, fejlesztő értékelés

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai:

Olvasási zavar, íráskép zavara (Diszlexia, diszgráfia)

Az olvasási zavar (diszlexia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő értő olvasás készségének kialakításával az olvasóvá válás elősegítése. Az íráskép (írásbeli kifejezés) zavara (diszgráfia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő íráskészség kialakítása, annak elősegítése, hogy a tanuló képes legyen használni az írott nyelvet (akár folyóírás, akár nyomtatott írás, akár gépírás verziókban) a kommunikáció, ismeretszerzés, tudásgyarapítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

A fejlesztés célja:

Az olvasás-, írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező képességét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés jellemző feladatai a gimnáziumban:

- a) olvasás fluenciájának/gördülékenységének elősegítése;
- b) az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt;
- c) szövegértési stratégiák kialakítása;
- d) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során;
- e) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel;
- f) a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, a tanulás támogatása pl. képekkel, gondolattérképpel, nyomtatott óravázlatokkal, bemutatók rendelkezésre bocsátásával, a szövegek auditív felkínálásával (pl. hangfájlok szerkesztése, hangoskönyvek, optikai karakterfelismerés stb.), gépírással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával;

Számolási zavar (diszkalkulia)

A számolási zavar (diszkalkulia) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló az osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein.

Fő célkitűzések:

- a) segítő, kompenzáló eszközök használatának lehetővé tétele;
- b) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása;

- c) a matematikai gondolkodás és érvelés (kérdésfeltevések, szóbeli kifejezés, érvelés, divergens, ill. konvergens gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás, problémamodellezés, algoritmikus gondolkodás) fejlesztése;

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése;
- b) szám- és mennyiségfogalom kialakítása, magasabb szintű matematikai fogalmak kialakítása, alkalmazása, a mindennapi élethelyzetek problémamegoldásának segítése, fejlesztése;
- c) a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése;
- d) a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése;
- e) az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar

A figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló a figyelmi, aktivitási és impulzivitási nehézségei ellenére elsajátítsa az osztályfokának megfelelő ismereteket és kompetenciákat minden tantárgy esetében. Cél, hogy az ismeretszerzés és -alkalmazás, a tudásgyarapítás és képességfejlődés osztálytermi és hétköznapi színtereken is megvalósuljon.

Fő célkitűzések:

- a) a figyelem- és viselkedésszabályozás egyensúlyának megteremtése személyre szabott támogatással;
- b) teammunka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés;
- c) a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése;
- d) a túlzott viselkedéses aktivitás veszélytelen és nem zavaró levezetésének megteremtése;
- e) fokozott egyéni bánásmód;
- f) az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése;
- g) önbecsülés és pozitív énkép kialakítása;
- h) szociális készségek fejlesztése, beilleszkedés elősegítése;
- i) feladatkivitelezés idői és téri struktúrájának megtervezése és kivitelezése;
- j) dicséret, jutalom, motiválás, sikerélmény biztosítása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) ADHD esetén a képességfejlesztés kiemelt területe az önszabályozás fejlesztése;
- b) a társas szabályok, a mindennapi együttéléshez szükséges normák kialakítása és betartatása;
- c) a mindennapi együttéléshez szükséges szociális/társas készségek kialakítása, fejlesztése;
- d) a figyelmi működés és a kontrollált viselkedés kialakításának támogatása;
- e) koncentráció fejlesztése;
- f) utasításkövetés gyakorlása, fejlesztése;
- g) a türelem, késleltetés és gátlás képességének fejlesztése;
- h) mozgáskoordináció, biztonságos mozgáskivitelezés fejlesztése, adekvát mozgásos aktivitás biztosítása.

Magatartásszabályozási zavar

A magatartásszabályozási zavar esetében kiemelt feladat a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

Fő célkitűzések:

- a) az önszabályozás fejlődésének támogatása pedagógiai eszközökkel;
- b) kihívást jelentő viselkedések/viselkedésproblémák csökkentése;
- c) adaptív viselkedés, szabálykövetés, szabálytartás kialakulásának támogatása;
- d) társas készségek, kapcsolatok fejlesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a) düh- és agressziókezelés fejlesztése,
- b) érzelemfelismerés és érzelemkifejezés fejlesztése,
- c) kommunikáció fejlesztése,
- d) konfliktuskezelési képesség, problémamegoldás fejlesztése,
- e) megküzdési képesség fejlesztése,
- f) figyelmi működés fejlesztése.

Eszközei:

- tevékenységek végzésének, iskolai feladatok teljesítésének lépésekre bontása (folyamatábra/forgatókönyvek);
- sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása;
- együttműködés a családdal és más szakemberekkel.

A helyi tantárgyi tantervek készítésénél a NAT-ban (és az ehhez készült, alkalmazott kerettantervben ill. az érettségi vizsgakövetelményekben) foglaltak az irányadók, de az egyes tanulási területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvénye.

A Nat kiemelt célkitűzése az aktív tanulás, az egyénre szabott tanulási utak, a tanulói sokféleség figyelembevételével. Az egyéb pszichés fejlődési zavar alapján SNI tanulóknál mindezen célok megvalósulását támogatja a rugalmas tanulásszervezés, a heterogén tanulócsoportok, a tanulók közötti kooperációra építő módszerek, a minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet (pl. Moodle e-learning rendszerünk) alkalmazása, a differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés, a differenciáló módszerek a feladatra vonatkozó instrukciók adásában és az értékelésben.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított.

A helyi tantárgyi tantervekben kiemelten kezeljük az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését. E feladatok minden műveltségterületen meg kell, hogy jelenjenek.

A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, az olvasásértés fejlesztése a Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület fejlesztési feladatai között kap kiemelt szerepet.

Az *élő idegen nyelv* tanításánál a nyelvoktatás auditív módszereinek alkalmazását helyezzük előtérbe..

A Művészetek műveltségi területen belül a komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van.

A *Testnevelés és sport műveltségi terület fejlesztési feladatainak megvalósítása során* szenzoros integrációs programok és terápiák beállítása és/vagy (gyógy)úszás, valamint logopédiai ritmika alkalmazása is javasolt.

A *Matematika területén* a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést.

Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar, a korszerű, rugalmas szervezeti kereteket és módszereket helyezzük előtérbe.

A gyógypedagógiai tanár által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes előmenetelt.

A nem sajátos nevelési igényű, de tanulási nehézségekkel rendelkező tanulók számára egyéni-kiscsoportos foglalkozások keretében a gimnázium pedagógusai vezetésével felzárkóztató-fejlesztő foglalkozásokat szervezünk. Ennek során figyelembe vesszük a szakértői véleményben foglaltakat.

9. Sajátos pedagógiai módszerek alkalmazása

9.1. Témahét a gimnáziumban

A témahét célja, előkészítése

A korszerű pedagógia eszköztárába tartozik adott, a tanulók nagy többségét érdeklő témakörben megvalósított „Témahét”. Tanévente a tanév rendje rendeletében meghatározott témahetek egyikét szervezzük meg.

Ez egyrészt oktatás-szervezési módszer, más szempontból pedig a tananyag komplex elsajátításának, egy újfajta módja. Mint minden módszernek, ennek a gyakorlati megvalósítása sem kőbe vésett utasítások sorozatán alapul, eredményessége a megvalósítók közvetlen közreműködésének minőségén múlik.

Milyen célok megvalósítását várhatjuk el a témahét tanrendbe iktatásával?

- Egy konkrét feladat elvégzését, egy téma kidolgozását:
 - az életkori sajátosságoknak
 - a szaktárgyi logikának
 - a szaktárgyi integrációnak
 - a szaktárgyakon túlmutató komplexitásnak
 - az adott közösség szükségleteinek

megfelelő módon.

Itt fontos olyan téma, témakör meghatározása, ami az iskola tanrendi kötelezettségeibe beletartozik, és a tanulókat is személyesen érdekli, foglalkoztatja, vagy felkelti a téma behatóbb ismeretének igényét. Ez az ismeretfeldolgozási mód, tágabb környezetbe helyezi a kiválasztott témát, globális rálátást eredményez rá, környezetét feltárva épül be, igazi tudásként. Rászorítja a tanulót, hogy párhuzamosan használja meglévő különböző képességét. Ilyenek képességek például:

- Ismeretszerzés, feldolgozás,

- kreativitás,
- manuális készség,
- szervezési,
- együttműködési,
- egyéni,
- tehetség képességek egyidejű kibontakoztatása

Fejleszti együttműködő képességét, csoportokban dolgozva elsajátítja az önálló munkaszervezés, a munkafolyamatok munkafázisokra való lebontásának és feldolgozásának, illetve a közös munka szintetizálásának módozatait.

Járulékos, rejtett célok közé tartozik, hogy a tanuló ismerje meg társait, közösség formálódjon. Ismerje meg a másik képességeit, tehetségét, élje át az együttműködés örömét, tolerálja a különböző véleményeket.

A jól megszervezett és alkalmas módon lebonyolított témahét során fejlődik a tanuló önálló gondolkodása, véleményalkotása és mások véleményének tiszteletben tartása, szervezőképessége, valamint a váratlan helyzetek megoldásának képessége.

Sok egyéb előnyt sorolhatnánk, amiért érdemes beiktatni az iskola tanrendjébe a témahét gyakorlatát, azonban fontos ennek körültekintő megtervezése és gondos megvalósítása.

A téma helyes megválasztása az első lépés céljaink elérésének útján. A témahét, jellegéből adódóan alkalmas arra, hogy megvalósítását projektmódszer segítségével oldjuk meg. Itt nem csupán a projekt-pedagógiára, mint módszerre kell gondolni, hanem a klasszikus projektszervezésre, amit a vállalati szférában alkalmaznak, - tegyük hozzá eredményesen.

Már a tanév megtervezése során meg kell határozni a témahét időpontját.

Ennek jelentősége van, mert amikor a tanév tervezése megtörténik, a bevont csoportokban tanító kollégáknak ehhez kell igazítaniuk tanmeneteiket.

Szerencsés, ha a témahét időpontját olyan, az iskolában, vagy a településünkön zajló eseményhez tudjuk kötni, ami önmagában is fókuszba tudja hozni a témahét programjait.

A témahét projektszervezése során a projektben résztvevők körét, egyes osztályokra korlátozzuk, de a járulékos programok megvalósításában az összes osztály részt vehet.

A projekt megvalósításához projekt-teamet kell létrehozni, amiben az iskola tanárai vesznek részt.

A téma megjelölésekor, mint ahogyan a klasszikus projektmenedzsment előírja kiválasztásra kell kerüljön a projektvezető személye, majd a projektvezető kijelöli a projekt-team tagokat, akik a projekt tervezésében és kivitelezésében részt vesznek.

A projekt tagok számára projektnyitó megbeszélést kell összehívni, ahol a projekt célját, a célhoz rendelt feladatokat tisztázzuk.

A témahét projektterve

1. A tervezés során születik meg egy projekt javaslat, ami a projekt projektvezetőjének, valamint az iskola igazgatójának közös jóváhagyásával válik megvalósíthatóvá.

A tervnek három alapvető egységet kell szem előtt tartania:

- minőség
- idő
- költség

Az idő, mint tényező itt adott, mert legalább 3 napos kell legyen, de érdemes megfontolni ennek hosszát.

A minőség a ráfordított idő függvénye (tervezésre, előkészítésre, megvalósításra), ebben a fázisban a tervezésre fordított idő többszörösen megtérülő befektetés lehet.

A harmadik tényező a költség, ezt nyilván egyrészt az előző két tényező, valamint az iskola lehetőségei behatárolják. Lehetőség szerint a tanév tervezésénél érdemes a témahétre szánt összeget elkülöníteni, vagy a megszerzésére vonatkozó tervet készíteni.

Az idő tervezése egyszerű ütemezéssel történik, aminek egyik legelfogadottabb formája a Gant-diagram. Az időtervezés a tanév helyi rendjéhez igazodó.

Ezután kerül tervezésre a projekt erőforrás-igénye:

- Az egyes feladatokat megvalósító felelős projekt-tagok jelezik elképzeléseiket, a feladatokkal kapcsolatos anyagszükséglettel kapcsolatban. (Kartonok, ragasztók, DVD-k, stb.)
- A projektfeladatokban résztvevő tanulók kiválasztása. (Humán-erőforrás) Ezt az iskolában működő DÖK szervezete vállalhatja magára.

Az tervezés során meg kell állapítani, hogy az anyagi erőforrásokat milyen ütemezésben kell beszerezni.

A témahét sikeréhez az is hozzájárul, ha időben, mindenki akit érint tudomást szerez róla, azaz ajánlatos a témahétre kommunikációs tervet készíteni. Ennek legalább az alábbi dolgokat kell tartalmaznia:

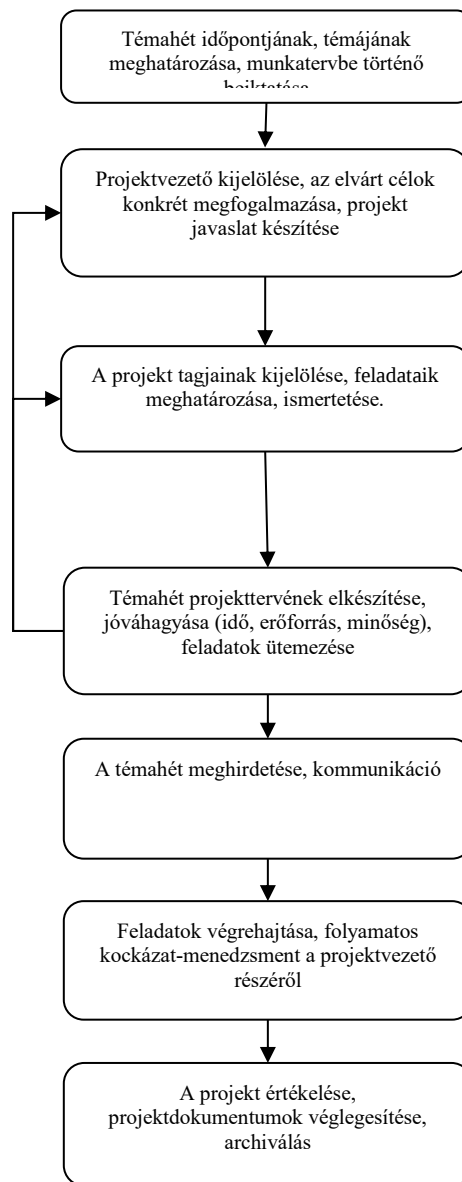
- A programok széles körű meghirdetése (iskolán belül és kívül), ez történhet szóbeli hirdetés pl.: iskolarádió, plakát, iskolai weblapon, iskolaújságban, stb.
- A projekt tagjainak, megvalósítóinak a megvalósításhoz szükséges ismereteket, információkat milyen formában juttatjuk el. (megbeszélés, e-mail, telefon, stb.)
- Propaganda. Ajánlatos a tanulók érdeklődését, már előre felkelteni a téma iránt, így nekik is lesz idejük arra felkészülni. Ez nagyrésben a tanár kollégák feladata.

Legvégül meg kell határozni a témahét projekt dokumentálásának formáit. Ilyenek lehetnek például a következők:

- Óratervek: nyomtatva, elektronikusan leadva
- Órai produktumok, prezentációk, diagramok: elektronikusan
- Órai munka: fénykép
- Stb.

Szerencsés, ha a projekt-team megállapodik abban, hogy a témahét projektről, összefoglaló, egyesített dokumentum készül, melyet egy kijelölt személy készít el.

A témahét megvalósításának lépései:

A tervezés után megkezdődhet a felelősök felügyelete mellett a témahét projekt megvalósítása.

A témahét előkészítése

A témahét megkezdése előtt egy héttel ajánlatos projektmegbeszélést tartani, ahol a témahét egyes kiemelt feladatainak felelőseivel egyeztetni kell.

Az egyeztetésen a következőkre kell kitérni:

- Minden témafelelősnek be kell számolnia a rábízott feladat előkészítésének előrehaladásáról, az esetleges problémákról.
- Véglegesíteni kell a felelősökkel a témahét részletes programját. (időpontok, személyek, teendők)
- Ajánlatos, ha a megbeszélésen részt vesznek a témahéten az adott bevont csoportokban tanító kollégák, akiket tájékoztatni kell a témahéten megtartott óráik dokumentálási formáiról. (Osztálynaplóba és Projekt mappába történő dokumentációk)

- Általában itt kollégák jelzik, hogy milyen segítséget kérnek a tanóra dokumentálásához. (informatikai, fényképezés, stb.)

A tanórák és kiemelt feladatok végrehajtásához szükséges anyagok beszerzésre kell kerüljenek.

A feladatok áttekintése után állapítható meg, hogy a témahét projekt megvalósításának nincs akadálya.

Megvalósítás

Amennyiben a témahetet gondosan megterveztük, jól előkészítettük, akkor nagy probléma nem lehet a megvalósítás során. Tapasztalat szerint a dolog ebben az esetben „önjáróvá” válik. A projekt vezetőjének természetesen folyamatosan felügyelni, koordinálni kell, és amennyiben döntéseket kell hozni, akkor azokat azonnal, az iskolavezetéssel koordinálva meg kell hoznia. Ezért fontos, hogy a projektvezető a témahét során elérhető legyen.

Értékelés

A témahét projekt befejezése után, mint minden projekt esetében ez szükséges, fontos értékelni az elvégzett munkát, az előállított produktum minőségét. Ezt többféle módszerrel tehetjük, lehet például:

- Szöveges értékelés
- Indikátorokkal történő értékelés (ebben az esetben fel kell állítani sikerkritériumokat)
- Egyéb. (Külső, pl.: elégedettség-mérési kérdőívek feldolgozásával, stb.)

A módszer, ami lényegében véve a horizontális munkaszervezésre alapul, kissé nehezen alkalmazható iskolai környezetben, ahol a közoktatási törvényben foglaltak szerint egyfajta hierarchia működik. A projektmenedzsernek egy vállalati környezetben, ideális esetben teljes döntési joga van, míg az iskolában, a legtöbb jog természetesen az igazgató kezében összpontosul. Ez a hétköznapi döntési helyzetekben konfliktusokat, bizonytalanságot kódol a rendszerbe, melynek feloldása a projektvezető és az igazgató szoros együttműködésével oldható fel.

A témahét sikeresen megszervezhető projektmódszer segítségével. Amennyiben a projektet, annak kezdetétől a befejezéséig gondosan dokumentáljuk, a dokumentáció a jövőben megrendezésre kerülő hasonló témahetek lebonyolításában iránymutatást ad, annak lépéseit megvalósítva a kívánt pedagógiai célok nagy biztonsággal megvalósíthatóak.

9.2. Szervezési projekt, azaz a projekt, mint tanévente alkalmazott módszer a versenyszervezésre

Egyre inkább teret nyer iskolánkban a projektmódszer, a projektpedagógia. Ezt legtöbbször a tanórákon alkalmazzuk, de a különböző pályázatok megvalósítására is már ezt a módszert írják elő. Itt az ideje tehát, hogy kilépjen az osztályteremből, és elgondolkodjunk azon, mire is használhatjuk az iskolai feladatok megvalósításában.

Számunkra a Neumann-verseny kiemelt feladat, így adott az ok, hogy a verseny megszervezésére ezt a módszert alkalmazzuk. Mások számára is sok előnyt lehetne megnevezni, amiért ezzel érdemes rendezvényt szervezni, ezek közül néhány:

- Tehermentesítheti az iskolavezetést
- Jól dokumentálható
- Egyértelmű a felelősség

- Jól tervezhető
- Nem igényel szervezeti változásokat
- Egyre jobb minőségűvé válik

Milyen lépéseket kell megtennünk, a szervezési projekt sikeres megvalósításánál? Ajánlatos a klasszikus projektmenedzsment szabályai szerint eljárni. A lépések a következők:

- Indítás (definíálás, alapító okirat, projekt-vezető kijelölése, tagok meghatározása)
- Tervezés
 - Tevékenység (WBS, Hálózat-tervezés),
 - Idő, ütemterv (Gant-diagramm),
 - Költség-tervezés (erőforrások tevékenységekhez rendelése)
 - Mérföldkövek, ellenőrzési pontok meghatározása
 - Kockázatok meghatározása
- Végrehajtás
 - Kockázat-menedzsment
 - Ellenőrzések
 - Mérföldköveknél elemzés, mérés
 - Folyamatos kommunikáció
 - Vezetői tevékenység
- Zárás
 - Pénzügyi és adminisztratív zárás
 - Dokumentumok archiválása
 - Résztevévőkkel kapcsolatos tevékenységek
 - Pozitívumok, negatívumok kiértékelése, rögzítése a későbbi projektek esetén

Amennyiben a szervezésbe tanulókat is bevonunk, ennek óriási hozadéka lesz! A saját feladatán kívül, megtapasztalja, hogy milyen egyéb feladatok léteznek, azokkal milyen problémák járnak, így nem csupán a saját feladataiból tanulhat, hanem másokéból is. Szintén pedagógiai hozadéka ezeknek, hogy megtanulja annak a technikáját, hogy hogyan kell egy-egy ilyen megbeszélést hatékonyan és gördülékenyen lebonyolítani. A társas kompetenciái nagyban fejlődnek, ilyenek lehetnek:

- Kommunikációs készség (be kell számolnia az elvégzett feladatáról)
- Együttműködési készség (feladatait párhuzamosan, másokkal közösen kell elvégezze, és erről beszámolnia)
- Konfliktuskezelési készség (a feladatok elvégzése során, számtalan olyan szituációt kell átélnie, amikor kritika éri, vagy a feladata elvégzésével járó konfliktusok érik)
- Nyelvi készség (nemzetközi versenyeknél rákényszerül az angol, vagy a német nyelv használatára, mert a versenyzők zöme ezt beszéli)

A szervezési projekt, mint új oktató-nevelő munkát segítő tanulásszervezési mód, tökéletesen betölti szerepét.

A szervezés tárgya (verseny, iskolai rendezvény) nem is igazán lényeges, de nyilvánvalóan ajánlatos, hogy olyan legyen, melynek témája a tanulókhöz közelálló. Iskolánkban ez téma a Neumann János Nemzetközi Tehetségkutató Programtermék Verseny, amit minden évben megrendezünk.

A szervezési projekt megvalósítása a tanulók számára több pedagógiai haszonnal jár. Olyan kompetenciák fejlesztésére ad lehetőséget, amit a tanórai oktatás-nevelési folyamatok során nincs, vagy nehezen van lehetőség megoldani. Mire gondolunk:

Személyes és szociális kulcskompetenciák közül:

- Projektek alkotása és vezetése, ehhez stratégiák kifejlesztése. – Valójában erről szól a szervezési projekt. A team tagjaként a teljes projektciklusban részt vesz, megtanulja annak fázisait, és a különböző szerepeket. Mindezt nem életszerűtlen, mesterséges viszonyok között, hanem élesben, a hétköznapi gyakorlatban sajátíthatja el.
- Rendszerszerűen helyzeteket, relációkat és erőviszonyokat tud elemezni. – A szervezésbe bevont tanuló a munka során felméri a projektben létrejött viszonyokat, a projektvezető tanár gondos vezetése mellett megtanul a projekt végcélját szem előtt tartva gondolkodni.
- Együttműködési készség. – A jól működő projekt-team, ránevel az együttműködésre, mert a szervezés során a tagokra kirótt feladatok ritkán egyéniek, általában csoportok végzik el azokat. Rájön, hogy a feladatok megoldása könnyebb, ha azokban segítséget kap másoktól. Egyben tapasztalni fogja, hogy ezt a viszonyosság elvét szem előtt tartva vissza is kell adnia.
- Demokratikus szervezetekben működjön. – A projektszervezet alapvetően demokratikus felépítésű, hiszen minden team-tag elmondhatja véleményét, hozzá kell adnia tudását a végcél, a sikeres projekt megvalósítás érdekében.
- Konfliktusokat menedzseljen és oldjon meg. – Egy verseny szervezése közben számtalan probléma merülhet fel, melyet a tanulónak kezelni kell. Ilyen lehet a team-en belüli munkavégzéssel, vagy a versenyzőkkel, kísérőkkel kapcsolatos problémák köre. Ezekre sokszor a tanulók adnak jó megoldásokat.
- Szabályoknak megfelelően dolgozzon, használja és értelmezze azokat. – A projektvezetés alapja, a projektszabályok megalkotása, megismertetése, és elfogadtatása a projekttagokkal. A tanulók aktívan részesei a projektnek, ezért a szabályait is be kell tartásuk, és tartassák.

Kulcskompetenciák közül nagyban fejlődik:

- Kommunikációs készsége – A szervezési projektben, a verseny ideje alatt tájékoztatást kell adnia a versenyzők, vendégek, érdeklődők számára, érthető és a kérdező számára megfelelő formában.
- Csoportmunkában történő munkavégzés. – Már említettük, hogy a projekt-team egy, vagy több olyan csoportból áll, ahol a feladatokat megosztva kell elvégezni.
- Problémamegoldó képesség. A szervezési projektet úgy kell megvalósítani, hogy nagyban támaszkodjunk a tanulók önállóságára, annak kontrolálása mellett. Sokszor előfordul, hogy a projektvezető tanár, vagy más döntéshozó nem érhető el, a munkát mégis el kell végezni, az nem halasztható. Ebben az esetben (mivel tudja, hogy hozhat önálló döntéseket) rákényszerül a feladata során felmerült problémák megoldására.
- A tanulás és teljesítmény fejlesztése. Ezt a verseny, mint szervezési téma garantálja. Egyrészt a verseny nézőjeként motivációt kap a versenyzőkhöz hasonló produktumok előállítására, másrészt kapcsolataik révén közvetlenül tanulhat is tőlük. Azt is megtapasztalja, hogy a teljesítményt díjazzák, és elismeréssel jár, ami nagyon jó motivációs tényező lehet.

A munkakompetenciák közül, a már korábban más összefüggésben említetteken kívül:

- Idegen nyelv ismerete. – A verseny nemzetközi jellege miatt kénytelen a más országokból érkezett versenyzőkkel, kísérőkkel kommunikálni, ami életszerű helyzetekben fejleszti idegen-nyelvi kommunikációs képességét.

Vezetői kompetenciák, melyeket a projektvezetőnek kell észrevétlenül fejlesztenie

- Vezetés képessége. – Egyrészt mintát kap a projektvezető tanártól (ami nagy felelősséget ró rá), másrészt a csoportban végzett munkák során, mindig kell vezetőnek lennie, azaz szükséges mások irányítása.

- Hibából való tanulás képessége. – Ezt a projekt-összejöveteleken tanulhatja meg, amikor a munkák a feladatok elvégzésének számonkérése történik. A projekt céljának elérése érdekében az elkövetett hibákhoz empátikusan viszonyuló vezetői attitűd, a megoldás keresésének és nem a problémák mélyítésének szándéka, olyan követendő magatartásformává válhat, ami a későbbiek során kapcsolataiban nagyban segítheti a hétköznapi életben.
- Kapcsolattartás, kapcsolatépítés. – A verseny szervezése közben mindkettőre számtalan példát lehetne hozni. A tanulók egyik munkája lehet, a versenyzőkkel történő kapcsolattartás, a verseny előkészítési fázisától egészen a döntőig. Itt jellemzően baráti kapcsolatok jönnek létre, melyek sokszor nem csak az iskolára korlátozódnak.
- Etikus hozzáállás. – Tipikusan a projektvezető és a projektben résztvevő tanárok személyes példamutatásán alapuló mintaátvétel segítségével kaphatja meg ezt a kompetenciát. Itt nagy felelősség hárul a projektben résztvevő pedagógusokra, és az őket kijelölőkre egyaránt.

A fenti felsorolásból is egyértelműen megállapítható, hogy olyan hozadéka lehet egy átgondolt, jól felépített projektnek, melyet nehezen lehet tanórai keretekben megvalósítani, vagy jóval hosszabb ideig tart.

A szervezési projekt megvalósításával a gimnázium a hagyományápolás körébe tartozó olyan tevékenységet végez, amit korszerű tanulásszervezési módszerekkel ötvözve mindig eredményesen képes megtenni, ami a versenyszervezés hagyománya fennmaradásának egyik feltétele.

9.3. Pénzügyi Oktatási Program megvalósításának tervezése a gimnáziumban (POP)

Pénzügyi Oktatási Program

A gimnázium 2009-ben sikeres programjával elnyerte a „Pénziránytű Középiskola” címet. A Pénziránytű iskolahálózati tagság kritériumrendszerének elemeként intézményünk megfogalmazta a pénzügyi kultúra fejlesztésére vonatkozó szakmai koncepcióját, illetve a pénzügyi- gazdasági ismeretterjesztést szolgáló oktatási program bevezetésének lehetőségeit.

A tanulók pénzügyi (fogyasztói) tudatosságának fejlesztése céljából az iskolában folyó pénzügyi oktatás, illetve a gazdasági nevelés megvalósítása jelenleg a kifutó óratervben a 11. évfolyamon a szabadon a közgazdasági és pénzügyi alapismeretek tantárgy keretében valósul meg, a jövőben szakköri keretben tervezzük megvalósítását.

Az évente megrendezésre kerülő Béla-napok rendezvényre is hívunk meg pénzügyi, vállalkozói szakembereket, akik előadásokon, interaktív foglalkozásokon bővítik tanulóink ismereteit.

A gazdasági nevelési program részeként induló szakkört meghirdetjük a tanulók körében, valamint tájékoztatjuk a szülőket programjainkról az iskola honlapján keresztül. Igyekszünk a szülőket bevonni a nálunk folyó folyamatokba, de figyelembe véve a szülők elfoglaltságát, időhiányát, elsősorban a tanulói fejlesztésre koncentrálunk (kiemelt figyelmet szánva a hátrányos helyzetű tanulók bevonására), de nem mondunk le a szülők tudatos fogyasztói magatartásának fejlesztéséről.

10. Mindennapos testnevelés

Gimnáziumi diákjaink számra a helyi tanterv a 2012-13. tanévtől felmenő rendszerben heti öt testnevelési órát tartalmaz. A Mindennapos testnevelés feladatainak megszervezését a

köznevelési törvényben foglalt rendelkezések szerint végezzük, ezért a helyi tantervben ennek ellátási módját külön nem kell szabályoznunk.

10.1. Komplex intézményi mozgásprogram

Az iskola mindennapos testnevelési órákról szóló programja a helyi lehetőségekből kiinduló, reális, fenntartható célkitűzés, mivel a program iskolánk minden tanulójának egész éven át lehetőséget ad a rendszeres mozgásra. A program figyelembe veszi a helyben felkínálható, iskolán kívüli lehetőségeket is.

A mindennapos testnevelésben lehetőség van arra, hogy a tanuláshoz szükséges tulajdonságokat megerősítsük: a tanuló legyen erős, kitartó, becsületes és szorgalmas, ne legyen fáradékony, bírja a tanulással járó idegi és fizikai terhelést.

Célunk:

- Tanulóinkban felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt, elsajátíttatni az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítani a tanulóknál a saját szervezetük felépítésének és működésének alapfokú tudnivalóit.
- A testnevelés, sport segítségével kialakítani a tanulóknál a mindennapi életéhez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, a céltudatosság stb.

A mozgásprogram megvalósításának szinterei:

- órarendi testnevelés órák: valamennyi osztályunk heti 5 órarendi testnevelés órán vesz részt. Szabadon választott tárgyként a 11. évfolyamtól felvehetnek emelt szintű érettségire felkészítő további testnevelés órákat. A tanév során egy alkalommal – tavasszal – a tanulók fizikai állapotának mérését meghatározott szempontok szerint végezzük testnevelés órán. A mérés, egyéni értékelés motiváló tényező, mivel a tanuló képet kap saját teljesítményéről, társai eredményeihez és saját korábbi eredményeihez viszonyítva is. A köznevelési típusú sportiskolai képzésben ettől eltérő időkeretben sportolnak tanulóink.

A mindennapos testnevelés tematikáját a testnevelés helyi tantárgyi programja tartalmazza

- Mindennapos testedzés az órarendi testnevelés órákon túl: A tanórai testnevelésen kívül valamennyi lehetőség a diákok önkéntességére épül. A program sikeressége tehát nagymértékben függ a szemléletmódtól.

Az iskolai sportköri foglalkozásokat tanulóink választása és a tanévenként változó órakerethez mérten szervezzük. Törekszünk arra, hogy sportcsoportonként minimálisan heti 2 óra testmozgást biztosítsuk a sportkör munkájában résztvevőknek.

A konditerem és az asztalitenisz-terem igénybevétele is önkéntességen alapul, a hét minden munkanapján lehetséges.

- A városi és területi, regionális bajnokságokon, diákolimpiák fordulóin részt veszünk. Iskolánk sportolói egyéni és csapatversenyekben évről-évre szép helyezéseket érnek el. A tanévi sportprogramot az éves munkaterv tartalmazza.
- Egyéb Tanórán kívüli programok: Tanévkezdés előtt megszervezzük a 9. évfolyam „szöcsketáborát”. A tábor programjának fontos része a sporttevékenység és a prevenció tevékenység.

Hétvégi gyalog- ill. kerékpártúrát kezdeményezünk, ill. kíséretet biztosítunk tanulóink számára a városi szabadidő hasznos eltöltésére szerveződő programokon való részvételre. Az évenként ismétlődő osztálykirándulásoknak részei a közösség- és szemléletformáló gyalogtúrák, a „hegymászások”.

11. A tanulók fizikai állapotának méréséhez használt módszerek

A megfelelő szintű fizikai erőnlét, edzettség elérése, majd megtartása nemcsak a sport, hanem az egészség, az általános jólét szempontjából is igen fontos tényező. A fizikai aktivitás jellemzője az egészséges testsúly, az állóképesség és az izomerő.

El kell érni, hogy az általános fizikai teherbíró képesség fejlődésének folyamatos nyomon követése motivációs tényezőként hasson a tanulókra, és az iskolából kikerülve életvitelükben helyet kapjon a rendszeres fizikai aktivitás is.

Az Nkt. előírásának megfelelően a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT) anyagát mérjük fel és rögzítjük az országos informatikai rendszerbe. Az előírásoknak megfelelően tanévenként egyszer végezzük el a mérést, február 1. és április 30. között.

A mérés részei:

Testösszetétel és tápláltsági profil:

- Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)
- Testmagasság mérése
- Testzsír-százalék mérése – testzsír- százalék

Aerob fittségi (állóképességi) profil:

Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

Vázizomzat fittségi profil:

- Ütemezett hasizom teszt – has izomzat ereje és erő-állóképessége
- Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága
- Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje
- Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje
- Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

Hajlékonysági profil:

- Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

12. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

A magasabb évfolyamba lépés feltétele: a nevelőtestület határozata alapján az éves szaktárgyi követelmények legalább elégséges szintű teljesítése.

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozóvizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló- és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani.

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Abban az esetben, ha az adott osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi jegyek alapján a tanuló javára módosítja.

A tanuló hátrányára történő lényeges eltérés: a tanév közben kapott érdemjegyek átlagától az adott (rosszabb) osztályzat eltérése több, mint 0,60 .

Ha a tanuló hiányzása eléri a 250 órát és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha az igazolatlan mulasztások száma meghaladja a 20 tanórát, és a gimnázium eleget tett a házirendben meghatározott értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye nem volt érdemjeggyel értékelhető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

Nem léphet tovább az a tanuló, aki valamelyik tantárgy követelményrendszerét - neki felróható vagy fel nem róható okokból - nem teljesítette.

Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától.

13. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja, a tanulók írásbeli és szóbeli beszámoltatásának formái, az ismeretek számonkérésének rendje

13.1. Ellenőrzés

Az ellenőrzés feladata, hogy adatokat, tényeket tárjon fel az intézményben folyó tevékenységekről, illetve a tevékenységek által elért eredményekről.

Az ellenőrzés célja, hogy a feltárt adatok, tények alapján olyan intézkedéseket lehessen hozni, amelyekkel az esetleges hibák, problémák kijavíthatóak. Ehhez kapcsolódik az értékelés, amely az ellenőrzés eredményeinek elemzését jelenti.

Az ellenőrzés módszerei:

- megfigyelés,
- írásos kikérdezés (kérdőív),
- interjú (lehet egyéni vagy csoportos),
- tanulók által készített produktumok vizsgálata,
- tanulói teljesítmények mérése (szóbeli, írásbeli, gyakorlati)
- dokumentumok elemzése.

13.2. Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

➤ **Témazáró dolgozat**

Egy vagy több tematikus egység lezárása utáni számonkérés, mely jellemzően az egész tanulócsoportot érinti. Idejét, a rá való felkészülés formáit a tanmenet rögzíti. Tanórán kell megírni, időtartalma legalább 45 perc. Ha jellege megengedi, pontokkal értékeljük, a dolgozatokat összegyűjtjük, és legalább a következő tanév végéig megőrizzük, alapvető statisztikai adatokat készítünk róluk. Követelményeit a tantervi követelményekkel összhangban állapítjuk meg, értékelését ennek szellemében végezzük. Magasabb évfolyamokon az értékelést úgy végezzük, hogy a középszintű érettségi vizsga értékeléséhez mind jobban közelítünk úgy, hogy az elvárások az utolsó évben feleljenek meg az érettségi követelményeknek és értékelésnek.

Amennyiben a tanuló a szorgalmi idő befejezése előtt két héttel nem írta meg témazáró dolgozatainak legalább a felét, akkor az adott témákból írt dolgozattal eleget kell tennie a szaktárgy éves követelményeinek. (A szaktanárnak joga, de nem kötelessége a hiányzás miatt elmaradt témazáró dolgozatot időben bepótoltatni a tanulóval, illetőleg lehetőséget adni a tanulónak a javításra.) A dolgozat megírására a szaktanár a tanórán biztosítja a feltételeket. A félévi és év végi jegyek megállapításánál a témazáró dolgozatoknak kiemelkedő szerepe van, de ennek mértékének meghatározása a szaktanár kompetenciája. Ezt azonban az év elején minden pedagógus köteles írásban a tanulók tudomására hozni (ellenőrző könyv vagy füzet útján). Az íratás napját legalább egy héttel előbb be kell jelenteni. Egy tanuló naponta legfeljebb két témazárót írhat. Legfeljebb két hétig tarthat a javítása. A naplóban témazáró dolgozatként tüntetjük fel.

➤ **Szóbeli felelet**

Szorgalmazni kell, mert erősen visszaszorulóban van, ugyanakkor az érettségi minden szintjén alapvető a szerepe. Középiskolában követelmény az önálló, összefüggő felelet. Az egyéni felkészülés és/vagy a házi feladat ellenőrzésére szolgál, ugyanakkor az óra eleji ismétlést is helyettesítheti. Alapkövetelmény, hogy a diák már az előző órán megtudhassa, hogy milyen témakörből kell felelnie, így a feleletét előre fel tudja építeni, az órán kapott szempontok alapján tudja tudását mobilizálni. Az értékelés szubjektivitását valamiféle pontrendszerrel, illetve az értékelésbe a tanulók bevonásával csökkenthetjük. Azonnal értékeljük. A feleletet a jegy mellett röviden szóban is értékeljük. A tanulóktól elvárjuk az önálló, folyamatos, szabatos kifejtést, de az elakadókat segíteni kell abban, hogy ismereteikről számot tudjanak adni.

A tanári értékelés legyen pozitív: mutassa be a tanuló számára a fejlődési lehetőségeket. Témakörök lezárásánál több témakört is felöllelhet. Ismétlő kérdéssel a tananyag felidézését is szolgálja. Időtartama lehetőleg ne legyen hosszabb 6-7 percnél. A szóbeli feladatok kifejtése, illetve tanári értékelése során nem szabad a tanulót megszegyeníteni, megalázni.

➤ **Röpdolgozat, számonkérő dolgozat**

Kisebbségi egységek számonkérése változatos írásos formában. Érintheti az egész tanulócsoportot, vagy annak egy részét. Célja a tanulók tudásának ellenőrzése, nem lehet fegyelmező jellegű. Erre is igaz, hogy legfeljebb két hétig tarthat a javítása.

➤ **Egyéb formák**

Minden más olyan forma alkalmas lehet a tanulók értékelésére, amely visszatükrözi a tanuló tudását, kreativitását, rátermettségét és a követelmény-rendszerrel összhangba hozható. Alapkövetelmény még az, az adott tantárgyi kompetenciákkal is szoros kapcsolata kell, hogy legyen, és az értékelés is ezen kell, hogy alapuljon. Ilyen formák lehetnek például a projektmunkák, prezentációk, transzparenszek, kiselőadások, esszék, egyéni megfigyelések, kísérletek, mérések. Mivel ezek az újszerű formák gyakran nagyon jól motiválnak, és elősegítik más irányú képességek kibontakoztatását is, ezért használatukat szorgalmazni kell. A

megvalósítás anyagi terhe azonban ne legyen több az iskoláztatás szokásos költségeinél. Az újszerű tanulószervezési eljárások - projekt, témahét, szervezési projekt, több hetes projekt – bevezetésével bővült az értékelhető önálló és közös produktumok köre, lehetőséget nyújtva a munka világára inkább jellemző feltételek közötti megméretésre.

➤ **A gimnáziumi matematika, történelem, idegen nyelvi „kis-érettségi”, 9/Ny tanév végi angol nyelvi vizsga, anyanyelvi szintmérő**

A 10. évfolyamon történelemből és a második félévben, anyanyelv szintmérőn a tanév végén, a 11. évfolyam végén matematikából írásbeli, egy idegen nyelvből pedig írásbeli és szóbeli vizsgát tesznek tanulóink. (un. „kis-érettségi”) A helyi „kis-érettségi” eredménye háromszorosan súlyozott osztályzat.

A vizsgakövetelmények a helyi tantervre épülnek. A témaköröket, illetve a tételeket a munkaközösség állítja össze, azokat a tanulók legalább három hónappal a vizsga előtt megismerik. A követelmény- és feladatrendszere a középszintű érettségihez igazodik.

Akinek legalább középfokú (igazolt) nyelvvizsgálója van, az a nyelvi vizsga megfelelő része, vagy egésze alól felmentést kap. Vizsgáról hiányozni csak alaposan indokolt és igazolt esetben lehet, az elmaradt vizsgát pótolni kell.

A 11. évfolyamos vizsgák várható időpontja május. Az írásbeli időpont általában egybeesik az országos kompetencia-mérések időpontjával.

A nyelvi előkészítő évfolyam év végi minősítéséhez angol nyelvből egy ún. tanévi záróvizsga is hozzátartozik, amely B1 szintű nyelvtudást feltételező feladatokkal értékeli a tanulók nyelvi felkészültségét. A záróvizsga írásbeli és szóbeli részből áll, eredménye háromszorosan súlyozott osztályzat.

➤ **Írásbeli próba-érettségi**

Gimnáziumunkban a végzős tanulók felkészültségét a tanév február 15-március 20. közötti időszakában írásbeli próbaérettségi dolgozatok keretében diagnosztizáljuk. A mérés célja az írásbeli vizsgahelyzet szimulációja, valamint az érettségi vizsgára való felkészülés támogatása.

A kötelező négy vizsgatárgyból és tanulónként egy választható vizsgatárgyból szervezzük meg a mérést. Az értékelés a témazáró dolgozatok értékelését követi, a dolgozatok javítása és minősítése az érettségi dolgozatokénak felel meg.

13.3. Az értékelés módja, formái

Az értékelésnek ki kell terjednie az iskolai élet minden területére. Ennek megfelelően értékeljük minden tanulóink esetében:

- a tárgyi követelmények elsajátítását napi szinten, témakörök mentén,
- szabálytiszteletét, felelősségvállalását,
- korábbi teljesítményéhez képest fejlődési törekvéseit.

Értékelésünk a következő kritériumoknak felel meg:

- ösztönző hatású,
- folyamatos, rendszeres,
- segítő szándékú legyen,
- céljai és követelményei legyenek előre ismertek.

A pedagógiai értékeléshez szükséges adatokat különböző módszerek segítségével gyűjtjük össze, például *feleltetéssel, megfigyeléssel, feladatlapos felméréssel*. Az írásbeli feladatok kapcsolódnak az adott tananyaghoz. Egy-egy fejezet lezárását rendszerint *írásbeli számonkérés követi*. A tanulónak joga van a megírt, és két héten belül kijavított dolgozatát megtekinteni. Az iskola pedagógusai lehetőséget adnak, hogy az adott érdemjegyről tájékoztatást kérjen a tanuló.

Az értékelés formái:

A szóbeli értékelés:

- a tanulói tevékenység folyamatos megerősítése, korrigálása, segítség, tanács tanórán és azon kívül;
- feleletek, dolgozatok érdemjegyéhez fűzött indoklás;
- a tantestület, illetve a diákság előtti igazgatói értékelés.

Az írásbeli, szöveges értékelés:

- a dolgozatokhoz írt rövid instrukció, vélemény,
- dicsérek, elmarasztalások beírása az ellenőrző könyvbe és a digitális naplóba.

A tanulók tudásának értékelése

A **diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés** a bemeneti mérések rendszere, melyet idegen nyelvből a felvételnél, a 9/AJKP osztályban és a 9. évfolyamon (matematika, magyar nyelv, a munkaközösségek tanév eleji döntése szerint más tantárgy), a 10. évfolyamon kompetenciamérés–bemeneti mérés-ként alkalmazunk. Diagnosztikus mérést végezhet a szaktanár az előzetes ismeretek meglétének felmérésére is.

A **tanulók formatív (fejlesztő) értékelése** a szaktanárok és a nevelőtestület feladata. Összességében a formatív értékeléssel az iskola a nevelés folyamatát kívánja szabályozni.

A fejlesztő értékelés során az alábbiakra kell figyelemmel lenni:

- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be
- számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött;
- jelenjen meg, hogy a tanuló saját lehetőségét mennyire használta ki.

A szaktanárok *rendszeresen* mérik a tanulók teljesítményét, és osztályzatokkal értékelik azt.

A rendszeres osztályozás egyik feladata a tanulási hibák és hiányosságok feltárása, amely lehetővé teszi a javítást és pótlást. A másik fontos célja a tanuló, a tantestület és szülő tájékoztatása az elért eredményekről.

Az osztályzatok kialakításának elvei:

- Iskolánkban a hagyományos ötfokozatú skálán érdemjegyekkel minősítjük a diákok egy-egy tantárgyból nyújtott teljesítményét. Ez lehet szóbeli felelet, témazáró, kisebb dolgozat, kiselőadás, önállóan végzett otthoni munka, gyűjtőmunka, órai munka stb. Valamennyi tantárgyból osztályozás van. Az egyes szaktárgyak tanárai a munkaközösségükön belüli közös megegyezés alapján egységesen értékelik a tanulókat. Irányadó a középszintű érettségi százalékos elosztása. A tanárok a tanítási folyamat kezdetén ismertetik a diákokkal az értékelés elveit.

- Ha a tanuló egy tantárgyból alapórára és emelt szintű érettségi felkészítésre is jár, akkor a két képzés során szerzett érdemjegyei alapján félévkor és év végén egy osztályzatot kell kialakítani.
- Ha a tanuló egy tantárgyból alapórára és középszintű érettségi felkészítésre is jár, akkor a két képzés során szerzett érdemjegyei alapján félévkor és év végén egy osztályzatot kell kialakítani.

A szummatív (lezáró-minősítő) értékelést a tanulási folyamat szakaszainak befejezésekor alkalmazzuk (tanítási témák vége, félév, tanév vége, vizsgák). A minősítő értékelés során **globális képet adunk a tanulóról:** arról, hogy egy-egy tanulási periódus végén milyen mértékben tett eleget a tanulmányi követelményeknek.

Szummatív értékelési alkalmak a következők:

évközi osztályozás,
félévi értesítő,
matematika, történelem, idegen nyelvi „kis-érettségi”, 9/Ny tanév végi angol nyelvi vizsga, anyanyelvi szintmérő, írásbeli próba-érettségi
év végi bizonyítvány,
érettségi vizsga.

Érdemjegyek elvárható száma

- A diákok a tudásukról szóban és írásban egyaránt számot adhatnak. A tantárgyak sajátosságainak megfelelően legyenek arányban a szóbeli és írásbeli feleletek. A tanuló számára biztosítani kell, hogy a félévi és az év végi eredmények reális értékeléséhez heti 2-3 órás tantárgyból kéthavonta minimum egy, de a félév során legalább három, 4 vagy több órás tantárgyból lehetőség szerint havonta egy, de a félév során legalább négy alkalommal szerezzen érdemjegyet. Egyéb esetben az óraszám + 1 osztályzat az irányadó.
- A félévi és a tanév végi értékelés osztályzatokkal történik. A tantárgyi osztályzatokra a szaktanár, a magatartás és a szorgalom osztályzatokra az osztályfőnök tesz javaslatot, ezeket a nevelőtestület véglegesíti az osztályozó értekezleten, melyet évente két alkalommal, félév előtt és a tanév vége előtt tartunk.

A tantárgyi követelményeket a helyi tanterv határozza meg. A tanulók értékelése az egyes tantárgyak helyi tantervi követelményei – ezen belül is kötelezően az OH honlapján elérhető kerettantervi anyag és a megfelelő szintű érettségi vizsgakövetelmények - alapján történik. Az értékelés az adott tantárgyat tanító pedagógus tanügy-igazgatási jogköre. Az értékelésnél figyelemmel kell lenni a tanuló általános állapotára, fejlesztés esetén egyéni haladására, képességeire. Az értékelés a tanítási-tanulási folyamat minden mozzanatára kihat. A pedagógusok értékelő magatartásának és a tanulók önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése.

A következő kiemelt feladatok, szempontok mentén végezzük napi ellenőrzési-értékelési feladatainkat:

- a szaktárgy tantervi követelményeinek figyelembe-vételével, a tanulócsoport ismeretében pontosan körülhatárolt, következetesen alkalmazott, a tárgyalat tartalomhoz illesztett, teljesíthető követelmények

- a tanítási céloknak megfelelően kiválasztott, változatosan alkalmazott értékelési módszerek, eszközök.
- a szaktárgy ismereteit és speciális kompetenciáit mérő eszközök (kérdőíveket, tudásszintmérő tesztek) készítése
- az órákon folyamatos visszajelzés a tanulónak, mellyel segíti a tanuló fejlődését
- a visszajelzések, értékelések világosak, egyértelműek, tárgyszerűek
- olyan munkaformák és módszerek alkalmazása, amelyek elősegítik a tanulók önértékelési képességének fejlődését
- a tanulói munkák értékeléséből kapott adatok elemzése, az egyéni, illetve a csoportos fejlesztés alapjaként történő felhasználása
- szükség esetén a módszerek, munkaformák változtatása

13.4. Egyéb értékelési hagyományaink a gimnáziumban

Évente októberben visszajelzünk az általános iskoláknak volt tanulóik tanulmányi eredményességéről.

Rendszeresen értékeljük diákjaink tanulmányi eredményességét, az érettségi eredményeket és e kettő összhangját. Fontos mutatónak tekintjük a nyelvvizsgák (emelt szintű nyelvi érettségi) számát, típusát, a végzős évfolyamokon a nyelvtudás szintjét, a nyelvvizsgák arányát.

A felsőoktatási felvételi eredményesség a középiskolák munkájának lényeges mutatója, érzékenyen követjük az érettségizett és a továbbtanuló diákok arányát.

Rendszeresen vizsgáljuk, elemezzük és értékeljük a 10. évfolyam országos kompetenciamérésének eredményeit matematikából és szövegértés-szövegalkotásból. A tanulóknak és szüleiknek az évfolyam szintjéhez mért képességpontok alakulásáról egyénileg visszajelzést adunk.

A kiemelkedő teljesítményeket év végén írásban (bizonyítványba beírt záradékkal) ismerjük el.

Az osztályfőnöki órákra a tanulók tantárgyi érdemjegyet nem kapnak.

Aki felmentést kapott egy tárgy értékelése alól, előrehaladását szövegesen kell értékelni.

A szülőtől várjuk, hogy gyermeke tanulmányi eredménye, szorgalma, magatartása iránt érdeklődjön és az iskola nevelő munkáját segítse.

A tanuló köteles az ellenőrzőjébe az osztályzatokat beírni, és szüleivel azt láttamoztatni.

14. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Az otthoni munkának a jelenlegi oktatási rendszer keretei között nagy jelentősége van: a tanulók számára a tanórai munka mellett szükséges és rendszeres tevékenységet jelent. Az utóbbi időben bizonyos reformpedagógiák megkérdőjelezték a házi feladat létjogosultságát. Mi ezzel szemben nemzetközi és hazai vizsgálatokra hivatkozva azt valljuk, hogy a házi feladat nem nélkülözhető a középiskolai gyakorlatból. A kutatók egyértelmű összefüggést találtak a tanulók otthoni tanulással, házi feladattal eltöltött idejük és az iskolai teljesítményük közt. Ugyanakkor hangsúlyozni kell, míg ez az összefüggés rendkívül szoros volt a humán tantárgyaknál, addig a matematikánál, és a matematikát igénylő természettudományoknál kisebb mértékű volt. Ez egyrészt utalhat a tantárgyak eltérő absztrakciós szintjére, másfelől arra, hogy matematikából és rokon tantárgyainál elengedhetetlenül szükséges a házi feladatok lehetőség szerinti differenciálása. A házi feladat

azonban nem csak a tanulói teljesítményeket növeli és megerősíti az órán hallottakat, hanem más pozitív hatásai is vannak:

- Az iskolán kívüli munka pedagógiai szerepe:
 - az ismeretek rögzítését szolgálja,
 - fejleszti a különböző készségeket,
 - segíti az optimális begyakorlottsági szint elérését,
 - önálló munkavégzésre nevel,
 - erősíti a tanulói motivációt,
 - felébreszti a kutatási, alkotási vágyat,
 - javítja-növeli a tanulói teljesítményt.
 - Pontos időbeosztásra, rendszerességre nevel

Az otthoni feladatok lehetnek:

- minden tanuló számára egységesek,
- tanulói csoportonként differenciáltak,
- egyénre szabottak.

A házi feladatok térén is törekszünk az e-learning rendszer adta lehetőségeket kihasználni.

14.1. Írásbeli (és más, nem szóbeli típusú) feladatok

- Általános elvek:
 - A rendszeresen, egyik tanóráról a másikra elvégzendő otthoni munkára fordítandó idő – az átlagos képességű tanulókhoz igazítva – ne haladja meg a 20-30 percet tantárgyanként.
 - A nagyobb lélegzetű feladatok (házi dolgozatok, kiselőadások, projektek, transzparenszek, prezentációk, önálló kísérletek/vizsgálatok) teljesítésének határidejét előre rögzítsük, de legalább egy hétvége álljon rendelkezésre. A határidő legyen a tanulók számára is elfogadható, reális. Ha több hasonló feladat elvégzése esik egy osztályban ugyanarra az időpontra, – a diákok jelzéseit figyelembe véve – az érintett szaktanároknak kötelességük egyeztetni a teljesíthető ütemezéseket illetően.
 - A tanárnak az otthoni feladatokhoz konkrét útmutatást kell adnia.
 - Törekedjünk kreatív, a tanulók érdeklődéséhez igazodó, aktualításra építő feladatok kitűzésére. Újszerű házi feladatokkal is motiváljuk a tanulóinkat (projektmunkák, prezentációk, transzparenszek stb.) Igyekezzünk differenciált feladatokat kitűzni.
 - A feladatok benyújtásának formáját a tanár határozza meg. Kíváncsú a jövőben az elektronikus formájú rögzítés széles körű elterjesztése. A forma nem járhat szokatlan anyagi teherrel.
 - A házi feladatok elvégzését rendszeresen kell ellenőrizni, szükség esetén a minőségét is. Értékeléskor az iskola értékelési elveihez kell igazodni. A kiemelkedőket jutalmazzuk. Elégtelennel egy házi feladat hiányát vagy hibáit csak akkor büntethetjük, ha a diák számára már korábban ismert volt, hogy ezt a feladatot milyen szinten kell teljesíteni. Itt is azonban körültekintően kell eljárni, és mérlegelni kell, hogy volt-e korábban kellő megértési és begyakorlási idő. A felszerelés hiánya nem egyenértékű a házi feladat el nem készítésével, azért elégtelen osztályzat nem adható, ugyanakkor kezdeményezhető fegyelmi intézkedés.

➤ **Korlátok:**

- Nem szabad büntető jellegű házi feladatot adni.
- Az iskolai szünetekre a tanulni valókon kívül ne adjunk a szokásosnál több otthoni írásbeli feladatot. Hétvégékre ne legyen egy átlagos hétköznapi szintnél több írásbeli házi feladat.

14.2. Szóbeli házi feladatok

➤ **Általános elvek:**

- Az otthoni felkészülés alapja egyik tanóráról a másikra az órán elhangzott tanári magyarázat, a közösen elvégzett feladatok /elemzések/gyakorlatok, a kijelölt tankönyvi szöveg ábra /grafikon/térkép.
- A tananyaghoz kapcsolódó kötelező vagy ajánlott irodalom/forrásmunka elolvasására, feldolgozására megfelelő időt kell adni, a feladatot időben kell közölni. Tisztázni szükséges, hogy az innen szerzett ismereteket milyen szinten kéri számon a tanár.
- A szóbeli feleletek formai és tartalmi kritériumai tantárgyanként eltérőek. Az elvárásokat a szaktanárnak fokozatosan kell kialakítania úgy, hogy azok az utolsó évfolyamon feleljenek meg az érettségi követelményeknek. Az aktuális követelményeket a tanulókkal ismertetni kell.

15. A tanulók jutalmazásával összefüggő , a tanuló magatartásának és szorgalmának értékeléséhez és minősítéséhez kapcsolódó elvek

➤ Célunk az egységes szemléletű értékelés megvalósulásának segítése

15.1. A tanulók jutalmazásával összefüggő elvek

A tanulók jutalmazásának elveit és formáit intézményünk házirendje tartalmazza.

Az egész évben kiemelkedő tanulmányi munkát végzett tanulók dicséretét, tantárgyi dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni. Az osztályfőnökök és a munkaközösségek javaslatára a legkiemelkedőbb – megyei, országos eredményekkel rendelkező – tanulók oklevélben és/vagy könyvjutalomban részesülnek.

Közösségi munkáért a diákönkormányzat is javasolhat tanulókat az elismerésre.

Az a tanuló, akinek intézményi szinten is kiemelkedő a teljesítménye (tanulmányi versenyek, kulturális versenyek vagy sportversenyek győztese, pályázatok díjazottja, az iskoláért végzett kiemelkedő társadalmi munka részese), jutalmát a tanévzáró ünnepélyen –ha végzős, az áprilisi diákközszyűlésen- az iskola közössége előtt nyilvánosan veszi át.

Kiemelkedően példás, másokat segítő magatartásért mézeskalács –szívecske jutalmat adunk a Karácsonyi ünnepségen.

A bizonyítványba beírt dicsérek:

- „Kitűnő tanulmányi eredményéért nevelőtestületi dicséretben részesül” záradékot kap az a tanuló, akinek minden bizonyítványba beírt osztályzata jeles, magatartása és szorgalma példás. A záradékot az igazgató írja alá, bélyegzővel ellátva.

- „Kiváló tanulmányi eredményéért nevelőtestületi dicséretben részesül” záradékot kap az a tanuló, akinek bizonyítványba beírt jeles osztályzatai mellett legfeljebb 2 jó osztályzata van, magatartása és szorgalma példás. A záradékot az igazgató írja alá, bélyegzővel ellátva.
- „Jeles tanulmányi eredményéért nevelőtestületi dicséretben részesül” záradékot kap az a tanuló, akinek a bizonyítványba beírt osztályzatai átlaga legalább 4,51, magatartása és szorgalma példás. A záradékot az igazgató írja alá, bélyegzővel ellátva.
- „..... tantárgyból dicséretben részesült” záradékot kaphat szaktanári javaslatra a tanuló. A záradékot az osztályfőnök írja alá.

15.2. A magatartás és szorgalom minősítésének elvei

A minősítés fejezze ki:

- a munkához való viszonyt;
- a közösség egészéhez és annak tagjaihoz való viszonyt;
- a felelősségérzetet, kötelességtudatot;
- az önállóságot;
- a közösségért végzett munkát;
- a képességek és az erőfeszítések arányát.

A minősítések fokozataiban a hagyományos termiológiát használva, annak értelme szerint döntünk. Ezért a „jó” minősítésből indulunk ki. Ez általános igény a magatartás és a szorgalom minősítésében egyaránt. MÉRLEGELÉST a *példás* ill. a *változó* fokozat jelenthet.

A *hanyag* ill. *rossz* minősítést a közösség többsége által nem elfogadható, kirívó esetekben alkalmazzuk. A tanulók jutalmazását, a fegyelmező intézkedések elveit és formáit, a fegyelmi büntetéseket az iskola Házi rendje rögzíti; a minősítési fokozatban ez tükröződik. A fokozatokat mégsem lehet úgy megfogalmazni, hogy minden egyes tanulóra valamelyik egyértelműen igaz legyen. A nevelőtestület és elsősorban az osztályfőnök fontos és felelősségteljes feladata, hogy mérlegelje, melyik tanulót melyik fokozat illeti meg.

Az osztályfőnök feladata, hogy minden tanév elején ismertesse a tanulókkal a minősítés alapelveit, az egyes fokozatok feltételeit, valamint, hogy erről az első szülői értekezleten a szülőket is tájékoztassa.

Az oktatás és nevelés összhangjára épülő alapelveink a magatartás és szorgalom minősítésének összefüggéseiben is kifejeződnek: a magatartás és szorgalom minősítése csak alaposan indokolt esetben különbözhet 1-nél több fokozatban egymástól.

A magatartás és szorgalom minősítésének eljárása:

Az osztályfőnök az általa összegyűjtött információk alapján a félévi ill. az év végi osztályozó értekezleten tesz javaslatot az egyes tanulók minősítési fokozatára. A minősítések kialakításában támaszkodik az osztályban nevelő-oktató munkát végző pedagógusok és a diákbizottság véleményére, a minősítési javaslatot megvitatja az osztályközösséggel.

A végleges minősítés a nevelőtestület döntésével születik meg. Ha az osztályozó értekezleten a minősítés fokozatának megítélésekor vélemény-eltérés van, az osztályban tanító tanárok többségi szavazata dönt, egyenlő szavazati eredmény esetén az osztályfőnök véleménye a meghatározó.

A magatartás értékelése, minősítése:

A tanuló magatartását negyed és háromnegyed tanévente szóban értékeljük. A kiemelkedő munkát, a példamutató közösségi magatartást, az iskola hírnevét öregbítő tevékenységet – kulturális-, sport-, tanulmányi teljesítményt, szervező vagy irányító munkát – írásban év közben is elismerjük. (A mintaadó, értéket sugárzó egyéniségeket ünnepségeinken jutalmazzuk.)

Félévkor és év végén a magatartást a *példás, jó, változó* és *rossz* fokozatok valamelyikével minősítjük. (Az osztályozó naplóban az 5, 4, 3, 2 számmal kifejezve.)

Tanév végén az egész tanévben mutatott magatartást és szorgalmat értékeljük és minősítjük.

Példás a magatartása a tanulónak, ha

jó fokozatú magaviselet mellett tevékenyen részt vállal a közösségi feladatok kezdeményezésében és végrehajtásában vagy számottevő tanulmányi, kulturális, sporteredménnyel öregbítette iskolánk hírnevét. Nincs írásbeli osztályfőnöki v. igazgatói figyelmeztetője, intője a tanév során; tanári szaktanári figyelmeztetője legfeljebb egy lehet.

Jó a magatartása a tanulónak, ha

tanulmányi kötelezettségének rendszeres munkával eleget tesz, a házirendben foglaltakat következetesen betartja. Viselkedése kulturált, segítőkész, magatartása általánosan elfogadott erkölcsi, etikai normákba nem ütközik; nincs osztályfőnöki intője, igazgatói figyelmeztetése vagy intője.

Változó magatartású a tanuló, ha

viselkedése ellen több panasz merült fel, kötelességeit megszegte (pl. tanulmányi kötelezettségét többször elmulasztja; akadályozza az osztályban vagy bármely más iskolai rendezvényen a zavartalan munkát; árt az iskola jó hírének), osztályfőnöki intője vagy igazgatói figyelmeztetése van, vagy igazgatói intést kapott használatában korlátozott tárgy birtoklásáért.

Rossz magatartási fokozatot akkor kell adni a tanulónak, ha

viselkedésére írásban kifejeződő súlyos kifogás merült fel (igazgatói intések), fegyelmi eljárás után büntetésben részesült.

A szorgalom értékelése, minősítése:

A tanuló szorgalmát legalább negyedévente szóban értékeljük. Az értékelés a lehetséges fejlődés irányát, mértékét is magában foglalja.

Félévkor és tanév végén a szorgalmat *példás, jó, változó* és *hanyag* fokozatok valamelyikével minősítjük. (Az osztályozó naplóba az 5, 4, 3, 2, számmal kifejezve kerül.)

A szorgalom az egyéni képességeket is mérlegelve (de a személyiség jogait nem sértve) kifejezi a tanulmányi munkához való viszonyt, a kötelesség-tudatot, a rendszerességet.

Példás a szorgalma a tanulónak, ha

erejéhez, képességeihez mérten egyenletes színvonalon; alaposan, pontosan, kötelességtudóan, elkötelezetten végzi a munkáját.

Jó szorgalmi fokozat akkor illeti a tanulót, ha

munkáját kisebb lazaságok, egyenetlenségek ellenére döntően a kötelesség-tudat, a rendszeresség jellemzi.

Változó szorgalmi fokozatot kap a tanuló akkor, ha

rendszeretlenül készül az órákra, teljesítménye hullámzó, képességei alatt teljesít; a minimális erőfeszítésekre törekvése gyakran párosul az érdeklődés hiányával.

Hanyag minősítést kell kapnia annak a tanulónak, aki tanulmányi kötelezettségeinek következetesen nem tesz eleget; közöny, érdektelenség jellemzi vagy pedig egy vagy több tantárgyból *elégtelen* minősítést kap.

16. A fogyasztóvédelemmel összefüggő feladatok a gimnáziumban

A gimnázium helyi tanterve biztosítja, hogy az egyes tantárgyak sajátosságaihoz igazodva a tanulók elsajátíthassák a fogyasztóvédelemmel összefüggő ismereteket, felkészüljenek azok gyakorlati alkalmazására.

Kiemelt fejlesztési feladat a felkészülés a felnőtt életre, amelyben a fogyasztói kultúra kialakítása is szerepel.

A fogyasztóvédelmi oktatás célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknál.

A fogyasztó önvédelmi ismereteire és a jogorvoslat módjára alaposan fel kell készíteni a leendő fogyasztókat.

Tartalmi elemek:

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos pedagógiai megtervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszerek kialakításáról és erősítéséről van szó, amely gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoz magában.

Szükséges a társadalmi és állampolgári kompetenciák kialakítása, a jogukat érvényesíteni tudó a közéletben részt vevő és közreműködő tanulók képzése. A szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek, mint például a vállalkozási a gazdálkodási és a munkaképesség szoros összefüggése az ún. cselekvési kompetenciák fejlesztése. Fontos továbbá a fogyasztás során a tájékozódás képessége, a döntési helyzet felismerése, és a döntésre való felkészülés. Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket az eligazodásra. Hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot.

A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében szükséges, hogy a diákok értsék, és a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

Környezettudatos fogyasztás: Egyfajta középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és fogyasztásmentesség között.

Kritikus fogyasztói magatartás: A fogyasztói jogok érvényesítése.

A fogyasztónak joga van:

- a) az alapvető szükségleteinek kielégítéséhez
- b) a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozáshoz
- c) a választáshoz különböző termékek és szolgáltatások között
- d) a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretéhez
- e) a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez
- f) az egészséges és elviselhető környezetben való élethez
- g) a kormány irányelveinek meghatározásába és végrehajtásába való beleszóláshoz.

Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem: Amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei:

Az egyes elemek valamennyi tantárgy tananyagához kapcsolhatók.

Kiemelten –témakör szintjén - a földrajz, a természetismeret, az etika, történelem (a társadalomismerethez kapcsolódóan) tantárgy helyi tantárgyi tantervében jelenik meg, kiterjeszve a fogyasztóvédelmi oktatást az energiaszolgáltatás és a pénzügyi (banki, biztosítási, pénztári) szolgáltatás területére is. A tanév során bonyolított két, legalább három hetes projekt és a témahét megvalósítása során jelennek meg a fogyasztóvédelemmel összefüggő tartalmak.

Tanórán kívüli elemek (vetélkedők, versenyek, rendezvények).

Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel).

A feldolgozás módszerei:

A módszereknek tartalmaznia kell az egyén és társadalom viszonyáról szóló információgyűjtés, információfeldolgozás, a feldolgozott információk alapján való döntés és a döntés alapján eltervezett cselekvés végrehajtásának módszereit.

Fontos hogy a diákok e módszereket minél többször valós helyi és globális problémákon és értékeken keresztül maguk alkalmazzák.

- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól
- Helyi, országos és EU-s szabályozások tanulmányozása
- Adatgyűjtés, -feldolgozás, információörögzítés együttműködéssel (pl. séta a piacon, vagy vásárcsarnokban, számlaadási kötelezettség tapasztalatai, mit tartalmazzon a számla)
- Egy pénzügyi és egy energiaszolgáltató tevékenységének megismertetése, a tapasztaltak kiértékelése
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzéssel, értékeléssel
- Viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, fogyasztói kosár készítése)
- Érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekérvényesítés)

A vásárlás során az alábbiakra kiemelt figyelmet kell fordítani:

- az alkalmazott reklám, annak hatékonysága,
- az élelmiszerek fogyaszthatóságának, eltarthatóságának kérdése, lejárt fogyaszthatósági idejű élelmiszerek esetén mi a teendő?
- a lejárt fogyaszthatósági idejű élelmiszerek egészségre gyakorolt hatása,
- a Vásárlók Könyve, az abban szereplő bejegyzések sorsa,
- a biztonsági őrök feladata, hatásköre a kereskedelmi egységekben.

17. A társadalmi bűnmegelőzéssel, az áldozattá válással, az erőszakmentes konfliktuskezeléssel összefüggő ismeretek

Kriminológiai aspektusok

Alapvető célunk a társadalmi bűnmegelőzéssel, az áldozattá válással kapcsolatos ismeretek oktatása terén az iskolában tanulók jogkövető magatartásának elősegítése, esetleges bűnelkövetésük megakadályozása, a felmerülő problémák, konfliktusok, krízisek kulturált és hatékony kezelése.

Napjainkban az iskola szerepét úgy vetődik fel, hogy betölti-e a szükséges nevelő hatását, segít-e azokban a problémákban (érzelmi, szociális), melyek az iskolában megnyilvánulnak. A tünetek,

zavarok, elváltozások minden életkorban más-más jellegűek, megnyilvánulásúak, más oki konstellációt tükröznek.

A középiskolás korban a kortárscsoportban az egyenrangú kapcsolatok kialakítása és megtartása jelentenek problémát, konfliktusforrást. Megjelennek a felnőtté válás problémái (felnőtt szerep, nemi szerep, identitástudat stb.). Gyakori jelenség, hogy a család nem köti meg eléggé a gyermeket, az iskola pedig nem integrálja kellőképpen a maga rendszerébe, ezért a szabadidő terén más kis csoport hatása alá kerül, melyek általában az iskolai és családi kultúra értékeivel szemben állnak és más viselkedési normákat közvetítenek, deviáns értékeket próbálnak megvalósítani. Ez többé-kevésbé nyílt konfliktus formájában is megjelenik az iskolában.

A vázolt problémák fokozottan és halmozottan jelentkeznek a családi, anyagi, szociális gondokkal küzdő, hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett tanulók esetében.

A bűnmegelőzés tartalmi elemei

Az iskolai nevelés-oktatásban szükséges a lélektani motívumokra, a helyes és követendő értékrend kialakítására, információnyújtásra, figyelemmel kísérésre, a beilleszkedési problémák csökkentésére fektetni a hangsúlyt.

A cél elérése érdekében megvalósítandó feladatok:

- A helyes értékrend átadása és kialakítása a tanulóknál
- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók folyamatos figyelemmel kísérése, jelzés az együttműködő segélyező szervezetek felé
- Információnyújtás a legális (cigaretta, alkohol stb.) és illegális (kábitószerek) drogok használatának negatív hatásairól, következményeiről
- A szabadidő hasznos és kulturált eltöltése alternatíváinak ismertetése és a lehetőségek biztosítása
- Hátránykompenzáció a különböző problémákkal küzdő tanulók esetében
- Az iskolai beilleszkedési problémák csökkentése, a pozitív társadalmi normák szerinti életvezetés elősegítése
- Esetkezelés, folyamatos segítségnyújtás a tanulóknak és családjainak
- Jogok és kötelezettségek ismertetése, tisztázása
- A joghátrányok és jogkövetkezmények megismerésének elősegítése

A bűnmegelőzés iskolai módszertanának elemei

- Mentálhigiénia, krízis, erőszak, drog és bűnelkövetési, illetve áldozattá válás elleni előadások segítő szakemberek közreműködésével
- Részvétel a „Nyitott Bíróság” programban
- Szoros és folyamatos együttműködés gyermekjóléti és családsegítő intézményekkel, szakszolgálatokkal, különböző civil szervezetekkel, alapítványokkal, hatósági szervekkel (rendőrség, ügyészség, bíróság)
- Személyiségfejlesztés
- Közösségfejlesztés
- Drámapedagógiai eszközök

18. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Valamennyi tanulónak joga van képességei minél maradéktalanabb kibontakoztatására, személyiségfejlődésének támogatására. Külön figyelmet kell fordítani a valamilyen okból hátrányos helyzetbe került tanulóakra, akiknek olyan támogató környezetre van szükségük, mely biztosíthatja iskolai sikerességüket.

Minden tanulónak vele született joga van az emberi méltósághoz.

A gimnáziumi dolgozók alapvető feladata, hogy az általa nevelt és oktatott tanuló hozzájusson minden olyan szolgáltatáshoz, amely ahhoz szükséges, hogy személyisége szabadon kibontakozhasson.

Gimnáziumunk – többek között – az alábbi segítséget nyújtja számukra az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- kulcskompetenciák fejlesztésében,
- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazásával, a digitális tananyagok felhasználásának, az e-learning rendszer használatának elősegítésével,
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakításával,
- a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztésével,
- tapasztalat- és élményszerzésen alapuló tanulóval,
- differenciáló módszerek alkalmazásával,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésével, az Arany János Kollégiumi Programban részt vevő tanulók kiemelt támogatásával
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosításával,
- környezettudatos szemléletű oktatás-neveléssel,
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakításával,
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátíttatásával és alkalmazásával a tanórákon,
- a tanulói aktivitás növelésével a tanítási órákon,
- a tanulási attitűd pozitív átformálásával,
- a továbbtanulás támogatásával,
- személyiségfejlesztéssel és közösségépítéssel,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítésével,
- partnerközpontú neveléssel.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell

- a teljesítmények értékelése során
- az egyéb foglalkozások biztosítása és igénybevétele során
- tanulói jogok gyakorlása során
- az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során *(a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások)*
- a gimnázium feladata az is, hogy a tehetséges és a tőle elvárhatónál gyengébben teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- a tanulócsoporthoz tartozásának során (AJKP tanulók osztályokba sorolása)
- az osztályba sorolásnál gimnáziumunkban az azonos évfolyamon működő párhuzamos osztályok között a lemorzsolódással veszélyeztetett, illetve a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, az egyéni munkarenddel rendelkező tanulók aránykülönbsége nem haladhatja meg a 25%-ot.

19. A településen élő nemzetiség kultúrájának megismerése

Szaktanáraink oktatási gyakorlatára jellemző, hogy amikor csak lehet a motiváló erővel ható „helyi” vonatkozásokat beépítik a tananyag feldolgozásába, életszerűvé, emberközelivé téve a múlt és jelen eseményeit, társadalmi környezetünk alakulását.

Az osztályfőnökök az osztályfőnöki órákon a tantárgyi programban rögzített időkeretekben dolgozzák fel a nemzeti, etnikai kisebbség kultúrájának megismerését, elfogadását és értékelését közvetítő tartalmakat. Tanulóinkat arra ösztönözzük, hogy szűkebb pátriánkban, városunkban és környékén élő nemzetiségek kultúráját, hagyományait pályamunkák, versenydolgozatok, tanulmányok keretében dolgozzák fel.

Tanulmányaik ideje alatt diákjaink végiglátogatják történelmi egyházaink templomait és a múzeumokat.

Levéltári és múzeumi órákon is kapnak ismereteket a nemzeti kisebbség kultúrájából, valamint indíttatást az önálló kutatómunkához.

Településünkön a következő nemzetiségek élnek:

német nemzetiség

cigány nemzetiség

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerését szolgáló tananyagot az iskola a következő tantárgyak helyi tantervébe építette be: Tantárgyi helyi tantervünk része az az osztályfőnöki segédlet, melyet az osztályfőnökök ezen a területen munkájuk során alkalmaznak. Ez a segédlet adja meg a feldolgozás kereteit.

A nemzetiségekről szóló oktatás színterei

- A következő tanítási órák: történelem, ének-zene, magyar nyelv és irodalom, dráma, osztályfőnöki.
- Projekthetek, témahét, diák-önkormányzati programok, vetélkedők, könyvtári programok, Határtalanul! program, nemzetközi pályázati projekt
- Lehetőség szerint a nemzetiségi önkormányzatok bevonása: ismertető, előadók kérése.

20. A középszintű érettségi vizsga témakörei

Az érettségi vizsgára a középszintű tételsorokat az alábbi jogszabály ill. minisztériumi tárcadokumentum szerint állítjuk össze:

- 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról,
- A 2020-as Nat-ra épülő vizsgakövetelmények (megjelent az OH honlapján)

Az alábbiakban a helyi tantervben szereplő tantárgyak középszintű érettségi vizsga témaköreit adjuk meg.

Ha a tanuló egy, az intézményünkben nem tanított tantárgyból vendégtanulóként másik intézményben tesz érettségi vizsgát, az adott vizsgatárgyból rá a fogadó intézményben megadott témakörök vonatkoznak.

A sikeres vizsgára készüléshoz a témakörök ismerete önmagában nem elegendő. A részletes érettségi vizsgakövetelmények és a vizsgaleírások a 40/2002. (V.24) OM rendeletben tanulmányozhatóak. A rendelet hatályos változata intézményünk honlapjáról is elérhető, az érettségi menüpontban.

Magyar nyelv és irodalom

Magyar nyelv

1. Kommunikáció (2-4 tétel)

- 1.1. A nyelv mint kommunikáció
- 1.2. Pragmatika
- 1.3. Nyelvi és vizuális kommunikáció
- 1.4. A kommunikáció működése
- 1.5. Személyközi kommunikáció
- 1.6. A tömegkommunikáció
2. A magyar nyelv története (2-4 tétel)
 - 2.1. A nyelv mint történeti képződmény
 - 2.2. A magyar nyelv rokonsága
 - 2.3. nyelvtörténeti korszakok
 - 2.4. A magyar nyelv szóképzetének alakulása
 - 2.5. Nyelvművelés
3. Ember és nyelvhasználat (2-4 tétel)
 - 3.1. Ember és nyelv
 - 3.2. A jel, a jelrendszer
 - 3.3. Általános nyelvészet
 - 3.4. Nyelvváltozatok
 - 3.5. Nemzetiségi nyelvhasználat és határon túli magyar nyelvűség
 - 3.6. Nyelv és társadalom
4. A nyelvi szintek (2-4 tétel)
 - 4.1. Hangtan
 - 4.2. A helyesírás
 - 4.3. Alaktan és szótan
 - 4.4. A mondat szintagmatikus szerkezete
 - 4.5. Mondattan
5. A szöveg (2-4 tétel)
 - 5.1. A szöveg és a kommunikáció
 - 5.2. A szöveg szóban és írásban
 - 5.3. A szöveg szerkezete és jelentése
 - 5.4. Szövegértelmezés
 - 5.5. Az intertextualitás
 - 5.6. A szövegtípusok
 - 5.7. Az elektronikus írásbeliség és a világháló hatása a szövegre, szövegek a médiában
6. A retorika alapjai (2-4 tétel)
 - 6.1. A nyilvános beszéd
 - 6.2. Érvelés, megvitatás, vita
 - 6.3. A szövegszerkesztés eljárásai
7. Stílus és jelentés (2-4 tétel)
 - 7.1. Szóhasználat és stílus
 - 7.2. A szójelentés
 - 7.3. Stílusesszók
 - 7.4. Stílusréteg, stílusváltozat

Irodalom

1. Művek a magyar irodalomból I. Kötelező szerzők (6 tétel)
 - 1.1. Ady Endre
 - 1.2. Arany János
 - 1.3. Babits Mihály
 - 1.4. József Attila
 - 1.5. Kosztolányi Dezső
 - 1.6. Petőfi Sándor
2. Művek a magyar irodalomból II. Választható szerzők (6 tétel)
 - 2.1. Balassi Bálint
 - 2.2. Berzsenyi Dániel
 - 2.3. Csokonai Vitéz Mihály
 - 2.4. Illyés Gyula
 - 2.5. Jókai Mór
 - 2.6. Karinthy Frigyes
 - 2.7. Kassák Lajos
 - 2.8. Kertész Imre
 - 2.9. Kölcsey Ferenc
 - 2.10. Krúdy Gyula
 - 2.11. Márai Sándor
 - 2.12. Mikszáth Kálmán
 - 2.13. Móricz Zsigmond
 - 2.14. Nagy László
 - 2.15. Nemes Nagy Ágnes

- 2.16. Németh László
- 2.17. Ottlik Géza
- 2.18. Örkény István
- 2.19. Pilinszky János
- 2.20. Radnóti Miklós
- 2.21. Szabó Lőrinc
- 2.22. Szilágyi Domokos
- 2.23. Vörösmarty Mihály
- 2.24. Weöres Sándor
- 2.25. Zrínyi Miklós
- 3. Művek a magyar irodalomból III. Kortárs szerzők (1 tétel)
 - 3.1. Kortárs műalkotás: a mindenkor vizsga előtti utolsó harminc évben keletkezett (írt, bemutatott, megjelent) irodalmi alkotás
- 4. Művek a világirodalomból (3 tétel)
 - 4.1. Választható korok és művek a világirodalomból
 - 4.1.1. Az antikvitás és a Biblia
 - 4.1.2. A romantika
 - 4.1.3. A realizmus
 - 4.1.4. A századfordulós modernség a szimbolizmustól az avantgardig
 - 4.1.5. A 20. század
- 5. Színház és dráma (2 tétel)
 - 5.1. Szophoklész egy műve
 - 5.2. Shakespeare egy műve
 - 5.3. Molière egy műve
 - 5.4. Katona József: bánk bán
 - 5.5. Madách Imre: Az ember tragédiája
 - 5.6. Egy 19. századi dráma: Ibsen, Csehov
 - 5.7. Örkény István egy drámája
 - 5.8. Egy 20. századi magyar dráma
- 6. Az irodalom határterületei (1 tétel)
 - 6.1. Egy jelenség vagy szerző vagy műfaj vagy műalkotás elemzése vagy bemutatása a lehetséges témák egyikéből
 - 6.1.1. A népköltészet
 - 6.1.2. Az irodalom filmen, televízióban, dalszövegben, a virtuális valóságban: az adaptáció
 - 6.1.3. A gyermek- és ifjúsági irodalom
 - 6.1.4. A szórakoztató irodalom vonzereje, hatáskeltő eszközei
 - 6.1.5. Egy-két tipikus műfaj jellemzőinek bemutatása
 - 6.1.6. A virtuális tér műfajai: fanfiction, komment, blog stb.
 - 6.1.7. Mítosz, mese és kultusz. Film- és könyvsikerek, divatjelenségek korunk kultúrájában
 - 7. Regionális jelenségek, valamint a határon túli irodalom (1 tétel)
 - 7.1. Egy szerző vagy műalkotás vagy jelenség vagy intézmény bemutatása vagy elemzése a lehetséges témák köréből
 - 7.1.1. Az adott régió, a tájegység, a település múltbeli és jelenkori kulturális, irodalmi hagyományainak bemutatása
 - 7.1.2. A tájhoz, a régióhoz, a településhez kötődő szerzők; tájak, régiók, társadalmi problémák irodalmi alkotásokban való megjelenítése
 - 7.1.3. Szerzők, művek a határon túli magyar irodalomból

Matematika

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

1.1. Halmazok:

- 1.1.1. Halmazműveletek.
- 1.1.2. Számosság, részhalmazok.

1.2. Matematikai logika:

- 1.2.1. Fogalmak, tételek és bizonyítások a matematikában.

1.3. Kombinatorika

1.4. Gráfok

2. Számelmélet, algebra

2.1. Alapműveletek

2.2. A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek:

- 2.2.1. Osztathóság.
- 2.2.2. Számrendszerek.

2.3. Racionális és irracionális számok

2.4. Valós számok

2.5. Hatvány, gyök, logaritmus

2.6. Betűkifejezések:

2.6.1. Nevezetes azonosságok.

2.7. Arányosság:

2.7.1. Százalékszámítás.

2.8. Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenségrendszerek:

2.8.1. Algebrai egyenletek, egyenletrendszerek, elsőfokú egyenletek, egyenletrendszerek. Másodfokú egyenletek, egyenletrendszerek, magasabb fokú egyenletek, négyzetgyökös egyenletek.

2.8.2. Nem algebrai egyenletek: abszolútértékes egyenletek, exponenciális és logaritmikus egyenletek, trigonometrikus egyenletek.

2.8.3. Egyenlőtlenségek, egyenlőtlenségrendszerek.

2.9. Középértékek, egyenlőtlenségek

3. Függvények

3.2. Egyváltozós valós függvények:

3.2.1. A függvények grafikonja, függvény transzformációk.

3.2.2. A függvények jellemzése.

3.3. Sorozatok:

3.3.1. Számtani és mértani sorozatok.

4. Geometria, koordináta geometria, trigonometria

4.1. Elemi geometria:

4.1.1. Tételek.

4.1.2. A távolságfogalom segítségével definiált ponthalmazok.

4.2. Geometriai transzformációk:

4.2.1. Egybevágósági transzformációk.

4.2.2. Hasonlósági transzformációk.

4.3. Síkbeli és térbeli alakzatok:

4.3.1. Síkbeli alakzatok. Háromszögek, négyszögek, sokszögek, kör.

4.3.2. Térbeli alakzatok.

4.4. Vektorok síkban és térben

4.5. Trigonometria

4.6. Koordináta geometria:

4.6.1. Pontok, vektorok.

4.6.2. Egyenes.

4.6.3. Kör.

4.7. Kerület, terület

4.8. Felszín, térfogat

5. Valószínűség-számítás

5.1. Leíró statisztika:

5.1.1. Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai.

5.1.2. Nagy adathalmazok jellemzői, statisztikai mutatók.

5.2. A valószínűség-számítás elemei

Történelem

1. Az ókor és kultúrája:

1.1. Poliszkok ókori Hellaszban

1.2. Társadalmi és politikai küzdelmek az ókori Rómában

1.3. Az európai kultúra alapjai

2. A középkor

2.1. Nyugat-Európa a kora középkorban

2.2. A középkori egyház

2.3. Az érett középkor Nyugat- és Közép-Európában

2.4. Az iszlám vallás és az Oszmán Birodalom

2.5. A középkor kultúrája

3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora

3.1. A magyar nép története az államalapításig

3.2. Az államalapítás és az az Árpád-házi uralkodók kora

3.3. Az Anjouk és Luxemburgi Zsigmond kora

3.4. A Hunyadiak

4. Szellemi, társadalmi és politikai változások a kora újkorban (1492-1789)

4.1. A földrajzi felfedezések és következményei

4.2. Reformáció és katolikus megújulás

4.3. Alkotmányosság és abszolutizmus a 17-18. században

4.4. A felvilágosodás kora

4.5. Nagyhatalmi konfliktusok a 17-18. században

5. Magyarország a kora újkorban (1490-1790)

- 5.1. Az ország három részre szakadása és az országrészek berendezkedése
- 5.2. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora
- 5.3. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc
- 5.4. Magyarország a 18. századi Habsburg Birodalomban
- 5.5. Művelődés, egyházak, iskolák

6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora (1789-1914)

- 6.1. A francia forradalom eszméi és a napóleoni háborúk
- 6.2. A 19. század eszméi és a nemzetállami törekvések Európában
- 6.3. Gyarmati függés és harc a világ újrafelosztásáért
- 6.4. Az ipari forradalom hullámai és hatásai

7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon (1790-1914)

- 7.1. A reformkor
- 7.2. Forradalom és szabadságharc
- 7.3. A kiegyezés és a dualizmus
- 7.4. Társadalmi és gazdasági változások a dualizmus korában

8. A világháborúk kora (1914-1945)

- 8.1. Az első világháború és következményei
- 8.2. Gazdaság, társadalom és életmód
- 8.3. A fasiszmus és a nemzetiszocializmus
- 8.4. A kommunista diktatúra
- 8.5. A második világháború

9. Magyarország a világháborúk korában (1914-1945)

- 9.1. Az első világháború és következményei Magyarországon
- 9.2. A Horthy-korszak
- 9.3. Művelődési viszonyok és társadalom
- 9.4. Magyarország a második világháborúban

10. A jelenkor (1945-től napjainkig)

- 10.1. A kétpólusú világ kialakulása
- 10.2. A „harmadik világ”
- 10.3. A kétpólusú világrend megszűnése
- 10.4. Az európai integráció
- 10.5. A globális világ sajátosságai

11. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig

- 11.1. A kommunista diktatúra kiépítése és a Rákosi-korszak
- 11.2. Az 1956-os forradalom és szabadságharc
- 11.3. A Kádár-korszak
- 11.4. A rendszerváltozás és a piacgazdaságra való áttérés
- 11.5. Demográfiai folyamatok és a határon túli magyarság

12. Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek

- 12.1. Társadalmi tagozódás és felelősségvállalás
- 12.2. Az aktív és felelős állampolgárság alapjai
- 12.3. Alapvető pénzügyi és gazdasági fogalmak, folyamatok. A munkaviszonyhoz kapcsolódó ismeretek

Idegen nyelv

1. SZEMÉLYES VONATKOZÁSOK, CSALÁD

- A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)
- Családi élet, családi kapcsolatok
- A családi élet mindennapjai, otthoni teendők
- Személyes tervek

2. EMBER ÉS TÁRSADALOM

- A másik ember külső és belső jellemzése
- Baráti kör
- A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
- Női és férfi szerepek
- Ünnepek, családi ünnepek
- Öltözködés, divat
- Vásárlás, szolgáltatások (posta)
- Hasonlóságok és különbségek az emberek között

3. KÖRNYEZETÜNK

- Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)
- A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
- A városi és vidéki élet összehasonlítása
- Növények és állatok a környezetünkben
- Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért?
- Időjárás

4. AZ ISKOLA

- Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)
- Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka

- A nyelvtanulás, a nyelvtudás, szerepe, fontossága
 - Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok
- 5. A MUNKA VILÁGA**
- Diákmunka, nyári munkavállalás
 - Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás
- 6. ÉLETMÓD**
- Napirend, időbeosztás
 - Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás)
 - Étkezési szokások a családban
 - Ételek, kedvenc ételek
 - Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
 - Gyakori betegségek, sérülések, baleset
 - Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak)
- 7. SZABADIDŐ, MŰVELŐDÉS, SZÓRAKOZÁS**
- Szabadidős elfoglaltságok, hobbik
 - Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.
 - Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport
 - Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet
 - Kulturális események
- 8. UTAZÁS, TURIZMUS**
- A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
 - Nyaralás itthon, illetve külföldön
 - Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése
 - Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai
- 9. TUDOMÁNY ÉS TECHNIKA**
- Népszerű tudományok, ismeretterjesztés
 - A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben
- 10. GAZDASÁG**
- Családi gazdálkodás
 - A pénz szerepe a mindennapokban
 - Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank)

Fizika

1. Mechanika

1.1. Newton törvényei

- 1.1.1. Newton I. törvénye
- 1.1.2. Newton II. törvénye
- 1.1.3. Newton III. törvénye

1.2. Pontszerű és merev test egyensúlya

1.3. A változó forgómozgás dinamikai leírása

1.4. Mozcásfajták

- 1.4.1. Egyenes vonalú egyenletes mozgás
- 1.4.2. Egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás Legyen jártas konkrét mozgások út-idő, sebesség-idő grafikonjának készítésében és elemzésében.
- 1.4.3. Összetett mozgások : Függőleges, vízszintes hajítás
- 1.4.4. Periodikus mozgások
- 1.4.4.1. Az egyenletes körmozgás
- 1.4.4.2. Mechanikai rezgések
- 1.4.4.3. Mechanikai hullámok (→ 4.1.)

1.5. Munka, energia

1.6. A speciális relativitáselmélet alapjait

1.7. Folyadékok és gázok mechanikája

2. Hőtan, termodinamika

2.1. Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly

2.2. Hőtágulás

2.3. Állapotegyenletek (összefüggés a gázok állapotjelzői között)

2.4. Az ideális gáz kinetikus modellje (→ 5.1)

2.5. Energiamegmaradás hőtani folyamatokban (→ 1.4)

- 2.5.1. Termikus, mechanikai kölcsönhatás
- 2.5.2. A termodinamika I. főtétele zárt rendszer
- 2.5.3. Körfolyamatok

2.6. Kalorimetria

2.7. Halmazállapot-változások

- 2.7.1. Olvadás, fagyás
- 2.7.2. Párolgás, lecsapódás
- 2.7.3. Jég, víz, gőz

- 2.8. A termodinamika II. főtétele
 - 2.8.1. Hőfolyamatok iránya
 - 2.8.2. Hőerőgépek
- 2.9. A hőterjedés formái
- 3. Elektromágnesség
 - 3.1. Elektromos mező
 - 3.1.1. Elektrosztatikai alapjelenségek
 - 3.1.2. Az elektromos mező jellemzése
 - 3.1.3. Töltések mozgása elektromos mezőben (→ 1.1.)
 - 3.1.4. Töltés, térerősség, *potenciál* a vezetőkön
 - 3.1.5. Kondenzátorok
 - 3.2. Egyenáram
 - 3.2.1. Elektromos áram, áramerősség
 - 3.2.2. Ohm törvénye
 - 3.2.3. Félvezetők
 - 3.2.4. Az egyenáram hatásai, munkája és teljesítménye
 - 3.3. Az időben állandó mágneses mező
 - 3.3.1. Mágneses alapjelenségek
 - 3.3.2. A mágneses mező jellemzése
 - 3.3.3. Az áram mágneses mezeje
 - 3.3.4. Mágneses erőhatások
 - 3.4. Az időben változó mágneses mező
 - 3.4.1. Az indukció alapjelensége
 - 3.4.2. A váltakozó áram
 - 3.4.3. A váltakozó áram teljesítménye és munkája
 - 3.5. Elektromágneses hullámok
 - 3.5.1. Az elektromágneses hullám fogalma
- 4. Optika
 - 4.1. A fény mint elektromágneses hullám
 - 4.1.1. Terjedési tulajdonságok
 - 4.1.2. Hullámjelenségek
 - 4.1.3. A geometriai fénytani leképezés
- 5. Atomfizika, magfizika
 - 5.1. Az anyag szerkezete
 - 5.2. Az atom szerkezete
 - 5.2.1. A kvantumfizika elemei
 - 5.2.2. Részecske- és hullámtermészet
 - 5.2.3. Az elektronburok szerkezete
 - 5.3. Az atommagban lejátszódó jelenségek
 - 5.3.1. Az atommag összetétele
 - 5.3.2. Radioaktivitás
 - 5.3.3. Maghasadás
 - 5.3.4. Magfúzió
 - 5.4. Sugárvédelem
 - 5.5. Elemi részek
- 6. Gravitáció, csillagászat
 - 6.1. A gravitációs mező
 - 6.2. Csillagászat
- 7. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek
 - 7.1. A fizikatörténet fontosabb személyiségei
 - 7.2. Felfedezések, találmányok, elméletek

Kémia

- 1. Általános kémia
 - 1.1. Atomszerkezet
 - 1.2. Kémiai kötések
 - 1.3. Molekulák, összetett ionok
 - 1.4. Anyagi halmazok
 - 1.5. Kémiai átalakulások
- 2. Szervetlen kémia
 - 2.1. Hidrogén
 - 2.2. Nemesgázok
 - 2.3. Halogénelemek és vegyületeik
 - 2.4. Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik
 - 2.5. A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik
 - 2.6. A szénsoport elemei és vegyületeik
 - 2.7. Fémek – Tulajdonság
- 3. Szerves kémia

- 3.1 A szerves vegyületek általános jellemzői
- 3.2 Szénhidrogének
- 3.3. Halogéntartalmú szerves vegyületek
- 3.4 Oxigéntartalmú szerves vegyületek
- 3.5 Nitrogéntartalmú szerves vegyületek
- 3.6 Szénhidrátok
- 3.7 Fehérjék
- 3.8 Nukleinsavak
- 3.9 Műanyagok
- 3.10 Energiagazdálkodás
- 4. Kémiai számítások
 - 4.1 Az anyagmennyiség
 - 4.2 Gázok
 - 4.3 Oldatok, elegyek, keverékek
 - 4.4 Számítások a képlettel és a kémiai egyenlettel kapcsolatban
 - 4.5 Termokémia
 - 4.6 Kémhatás
 - 4.7 Elektrokémia

Biológia

1. Bevezetés a biológiába

- 1.1. A biológia tudománya
- 1.2. Az élet jellemzői
- 1.3. Fizikai, kémiai alapismeretek

2. Egyed alatti szerveződési szint

- 2.1. Szervetlen és szerves alkotóelemek
- 2.2. Az anyagcsere folyamatai
- 2.3. Sejtalkotók

3. Az egyed szerveződési szintje

- 3.1. Nem sejtes rendszerek
- 3.2. Önálló sejtek
- 3.3. Többsejtűség
- 3.4. Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak

4. Az emberi szervezet

- 4.1. Homeosztázis
- 4.2. Kültakaró
- 4.3. A mozgás
- 4.4. A táplálkozás
- 4.5. A légzés
- 4.6. Az anyagszállítás
- 4.7. A kiválasztás
- 4.8. A szabályozás
- 4.9. Szaporodás és egyedfejlődés

5. Egyed feletti szerveződési szintek

- 5.1. Populáció
- 5.2. Életközösségek
- 5.3. Bioszféra
- 5.4. Ökoszisztéma
- 5.5. Környezet és természetvédelem

6. Öröklődés, változékonyság, evolúció

- 6.1. Molekuláris genetika
- 6.2. Mendeli genetika
- 6.3. Populációgenetika és evolúciós folyamatok
- 6.4. A bioszféra evolúciója

Földrajz

1. Térképi Ismeretek

- 1.1. A térkép
- 1.2. Tájékozódás a térképen és a térképpel
- 1.3. Távérzékelés és térinformatika

2. Kozmikus környezetünk

- 2.1. A csillagászati ismeretek fejlődése. A Világegyetem.
- 2.2. A Nap és kísérői.
- 2.3. A Föld és mozgásai
- 2.4. Az űrkutatás szerepe a Naprendszer megismerésében

3. A geoszférák földrajza (kőzetburok, levegőburok, vízburok)

- 3.1. A kőzetburok
 - 3.1.1. Földtörténet
 - 3.1.2. A Föld gömbhéjas szerkezetének jellemzői

- 3.1.3. A kőzetlemezek és – mozgásaik következményei
- 3.1.4. A hegységképződés
- 3.1.5. A kőzetburok (litoszféra) építőkövei, ásványkincsek
- 3.1.6. A Föld nagyszerkezeti egységei
- 3.1.7. A földfelszín formálódása
- 3.1.8. A talaj
- 3.2. A levegőburok
 - 3.2.1. A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete
 - 3.2.2. A levegő felmelegedése
 - 3.2.3. A levegő mozgása
 - 3.2.4. Felhő- és csapadékképződés
 - 3.2.5. Az időjárás és az éghajlat
 - 3.2.6. A szél és a csapadék felszínformáló tevékenysége
 - 3.2.7. A légszennyezés következményei
- 3.3. A vízburok földrajza
 - 3.3.1. A vízburok kialakulása és tagolódása, tulajdonságai és mozgásai
 - 3.3.2. A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk
 - 3.3.3. A felszín alatti vizek
 - 3.3.4. A víz és a jég felszínformáló munkája, a karsztosodás, a vízburok mint gazdasági erőforrás
- 3.4. A geoszférák kölcsönhatásai
- 4. A földrajzi övezetesség
 - 4.1. A szoláris és a valódi éghajlati övezetek
 - 4.2. A vízszintes földrajzi övezetesség
 - 4.3. Az egyes övezetek egyedi jellemzői
 - 4.3.1. A forró övezet
 - 4.3.2. Mérsékelt övezet (Meleg-mérsékelt öv, Valódi mérsékelt öv, Hideg mérsékelt öv)
 - 4.3.3. A hideg övezet
 - 4.4. A függőleges földrajzi övezetesség
- 5. Társadalmi folyamatok a 21. század elején
 - 5.1. A népesség földrajzi jellemzői
 - 5.2. Településtípusok, urbanizáció
- 6. A világgazdaság jellemző folyamatai
 - 6.1. A nemzetgazdaságok és a világgazdaság
 - 6.2. Integrációs folyamatok
 - 6.3. A globalizáció
 - 6.4. A monetáris világ
- 7. Magyarország-helyünk a Kárpát-medencében és Európában
 - 7.1. A Kárpát-medence természet- és társadalom-földrajzi sajátosságai
 - 7.2. Magyarország természeti adottságai
 - 7.3. Magyarország társadalmi jellemzői
 - 7.4. A hazai gazdasági fejlődés jellemzői
 - 7.5. Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe
 - 7.6. A magyarországi régiók földrajzi jellemzői
 - 7.7. Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme
 - 7.8. Magyarország környezeti állapota
 - 7.9. Az országhatárokon átvelő kapcsolatok
- 8. Európa földrajza. A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában
 - 8.1. Európa általános természetföldrajzi képe
 - 8.2. Európa általános társadalom-földrajzi képe
 - 8.3. Az Európai Unió
 - 8.4. A területi fejlettség különbségei Európában
 - 8.4.1. Az Európai Unió magterületei
 - 8.4.2. Fejlett gazdaságú országok Európa közepén
 - 8.4.3. A gazdasági felzárkózás lehetőségeinek példái
 - 8.4.4. Kelet-közép- és Délkelet-Európa rendszerváltó országai
 - 8.5. Kelet-Európa
- 9. Európán kívüli kontinensek, tájak, országok társadalmi-gazdasági jellemzői
 - 9.1. A kontinensek általános természet- és társadalom-földrajzi képe
 - 9.2. Ázsia földrajza
 - 9.2.1. Ázsia általános földrajzi jellemzői
 - 9.2.2. Ázsia országai
 - 9.3. Ausztrália és Óceánia földrajza
 - 9.4. A sarkvidék földrajza
 - 9.5. Afrika földrajza
 - 9.5.1. Afrika általános földrajzi jellemzői
 - 9.5.2. Afrika regionális földrajza
 - 9.6. Amerika földrajza
 - 9.6.1. Amerikai általános földrajza
 - 9.6.2. Amerika országai regionális földrajza
- 10. Globális kihívások – a fenntarthatóság kérdőjelei.

- 10.1. A globálissá váló környezetszennyezés és következményei
- 10.2. A demográfiai és urbanizációs válság
- 10.3. Élelmzési válság
- 10.4. A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei
- 10.5. A környezet- és a természetvédelem feladatai

Ének-zene

- I. Reprodukálás
 - 1.1 Éneklés
 - 1.1.1 Népzene
 - 1.1.2 Műzene:
 - Középkor
 - Reneszánsz
 - Barokk
 - Bécsi klasszicizmus
 - Romantika
 - XIX-XX. század fordulója
 - XX. századi és kortárs zene
 - 1.1.3 Zeneelmélet
 - 1.1.4 Felismerő kottaolvasás/lapról olvasás
 - 1.2 Műelemzés
 - 1.2.1 Népzene
 - 1.2.2 Műzene
 - Középkor
 - Reneszánsz
 - Barokk
 - Bécsi klasszicizmus
 - Romantika
- II. Befogadás
 - 2.1 Zenetörténet
 - 2.1.1 Népzene
 - 2.1.2 Műzene
 - Középkor
 - Reneszánsz
 - Barokk
 - Bécsi klasszicizmus
 - Romantika
 - XIX-XX. század fordulója
 - XX. századi és kortárs zene
 - 2.2 Zenefelismerés – műzene
 - 2.2.1 Népzene
 - 2.3 Zeneelmélet
 - 2.4 Dallamírás

Mozgóképkultúra és médiaismeret

1, A mozgóképnelv alapjai, a film-poétika fogalmai

- A képrögzítés és mozgásábrázolás alapjai és jellemzői, a technikai képalkotás és a mozgóképi történetmesélés előtörténete.
- A technikai kép jellemzői
- A látvány mozgóképi megszervezése
- Szerepjáték
- Montázs
- Mozgóképi elbeszélés

2, Mozgóképi szövegértés, értelmezési szintek

- A médiaszövegek és a mozgóképi alkotások rendszerezése
- A valóság ábrázolásához való viszony
- Cselekményelemzés
- A mozgóképi szövegek jelentése

- Egyszerű mozgóképi vagy médiaszövegek megszerkesztése

3, Mozgóképi szövegalkotás

- Egyszerű mozgóképi vagy médiaszövegek megszerkesztése

4, Műfaj- és műismeret

- A filmkultúra kettőssége
- Műfaji jellemzők

5, Korstílusok, szerzők és művek

- Korstílusok

6, Egyetemes filmtörténeti ismeretek

- A filmtörténet kezdetei, az ősfilm
- A némafilmművészet
- A hangosfilmművészet kialakulása
- A modern film
- A kortárs film

7, Magyar filmtörténeti ismeretek

- A magyar film a második világháború előtt
- Az új magyar film az ötvenes évektől a rendszerváltásig
- A kortárs magyar film

8, Média a mindennapi életben

- A társadalmi nyilvánosság
- A mediatizált információforrások használata
- Online média használata
- A média és az életmód

9. A médiaszövegek befogadása és a média közönsége

- Intertextualitás sorozatlv
- A befogadást befolyásoló tényezők
- A sztár
- Új médiatechnológiák

10, Médiaintézmények

- A médiaszöveg mint termék
- A médiaipar intézményei
- a médiaipar ellenőrzése

11, A reprezentáció

- Manipuláció, a valóság sztereotip és torzított megjelenése a médiában

12, Jellegzetes televíziós műsortípusok

- Hírműsorok
- Reklám
- Folytatásos teleregény (szappanopera)
- Show-műsorok
- Számítógépes játék

Vizuális kultúra

A, Alkotás

1. Vizuális eszközök

- Vizuális nyelv: a, A vizuális nyelv alapelemei: vonal, sík és térforma, tónus és szín tér.
b, A vizuális nyelvi elemek viszonyai: kompozíció, Kontraszt, harmónia
c, Vizuális nyelv és kontextus
- Technikák: a, Rajzolás, festés, kollázs, nyomtatás, makettezés, modellezés

2, Tevékenységsszintek:

- Ábrázolás, látványtervezés: a, Formatervezés b, Forma, alak, karakter c, Szerkezet, felépítés, működés d, Anyag
- Térértelmezés: a, Téri helyzetek b, Nézőpont c, Térmélység d, Térábrázolási konvenciók,
- Sínerőtelmezés: a, Szín és fényviszonyok
- Mozgásértelmezés
- Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás: a, Kompozíció b, Színhatás c, Érzelmek d, Folyamat, mozgás, idő e, Kép és szöveg f, Vizuális információ g, Tárgyak és környezet

B, Befogadás

1, Vizuális eszközök

- Megjelenítés sajátosságai: a, Vizuális nyelvi elemek b, Térábrázolási módok c, Vizuális minőségek d, Látványelemzés e, Kontraszt, harmónia d, Kontextus
- Technikák:

2, Tevékenységsterületek:

- Vizuális kommunikáció: a, Folyamat, mozgás, idő b, Kép és szöveg c, vizuális információ d, Tömegkommunikáció e, Média kategóriák f, Fotó, mozgókép
- Tárgy és környezetkultúra: a, Forma- és funkcióelemzés b, Tervezési folyamat c, Kézműves és ipari tárgykultúra d, Népművészet
- Kifejezés és képzőművészet: a, Művészeti ágak b, Műfajok c, Művészettörténeti korszakok, stíluskorszakok d, Stílusjegyek e, Alkotások és alkotók f, Műelemző módszerek g, A mű tárgyi és kulturális környezete.

DIGITÁLIS KULTÚRA

1. Szövegszerkesztés
2. Számítógépes grafika és képszerkesztés
3. Bemutatókészítés
4. Táblázatkezelés
5. Adatbázis-kezelés
6. Publikálás a világhálón
7. Algoritmizálás, adatmodellezés
8. A programozás eszközei

TESTNEVELÉS

A. Gyakorlati ismeretek

1. Gimnasztika
2. Atlétika
3. Torna
4. Küzdősportok, önvédelem
5. Úszás
6. Testnevelési és sportjátékok

B. Elméleti ismeretek

1. Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai; magyar sportsikerek
2. A harmonikus testi fejlődés
3. A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakításában, a személyiség fejlesztésében
4. A motoros képességek szerepe a teljesítményben
5. Gimnasztikai ismeretek
6. Atlétika
7. Torna
8. Zenés, táncos mozgásformák
9. Küzdősportok, önvédelem

10. Úszás
11. Testnevelési és sportjátékok
12. Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek

21. A környezeti nevelési és egészségnevelési elvek, programok, tevékenységek

➤ A környezeti nevelés elvei:

Iskolánk nevelési tevékenységének célja a harmonikus személyiség kialakulásának elősegítése, a nevelői hatások változatosságának és a tehetség sokféle formájának elismerése; a természetnek, a Földnek működési és szervezeti egésznek, mint pótolhatatlan értéknek tisztelete és megőrzésének igénye és felelőssége. A harmóniára való törekvés igényének alakításával szeretnénk segíteni az egyéni és közösségi életminőség javulását. Célunk, hogy diákjaink környezettudatos állampolgárrá, az értékeket tudatosan választó felnőtté váljanak. A környezettudatosságra nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezet megóvására, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését (Nat), valamint óvja, védje a természetes és épített környezetét és olyan életvitelt alakítson ki, amely mentes a számára káros ártalmaktól. A környezeti nevelés alapelvei közül kiemelten kezeljük az alábbiakat. (Ezek jelentését, tartalmát, megvalósulási módját több oldalról kell megvilágítanunk)

- az élet különlegessége, egyedisége és tisztelete
- a környezet tág értelmezése (belső, külső, időbeli)
- környezet és élőlények kölcsönhatásainak komplexsége
- a Föld szférái kölcsönhatásban vannak
- az élettelen és élő természet hosszú evolúciós fejlődés eredménye
- a körfolyamatok jelentősége, szerepe a természetben és a társadalomban
- a bioszféra komplex rendszere
- a „természet jobban tudja” elv
- az ember része a bioszférának
- a közösség a természet életformája
- az ember különleges faj
- „a fenntartható fejlődés érdekeinek középpontjában az emberek állnak”.
- felelősség önmagunk, fajtársaink, jelenlegi, múltbeli, jövőbeli élőlények és a környezet vonatkozásaiban
- természettisztelő magatartás
- fejlődés, növekedés
- életminőség elv
- szükségletek, fogyasztás, termelés
- kooperáció és tolerancia
- a sokféleség mint érték
- holisztikus elv
- egyéni cselekvési igény, beleszólás, részvétel
- elővigyázatosság elve
- környezettudatosság
- környezetbiztonság
- gazdaság-társadalom-környezet együttese, kapcsolata

- globális, regionális és helyi összefogás

➤ **Egészségnevelési alapelveink**

A egészségnevelés terén az alábbi alapelveket kezeljük kiemelten; ezek tartalmát kell megvilágítanunk, nevelő munkánk során körbejárunk:

- az egészség érték
- az egészség a szomatikus, a pszichés és a szociális működések dinamikus egyensúlya
- az egészség optimalizálása a környezet optimalizálásával valósulhat meg
- az életmód komplex fogalom
- emberi jogok
- biológiai és társadalmi sokféleség
- toleráns viselkedés

A környezeti nevelés elveire épülő nevelést, a programokat és tevékenységeket a KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM részletesen tárgyalja (a pedagógiai program 2. számú melléklete).

Az egészségnevelés alapelveire épülő nevelést, a programokat és tevékenységeket az egészségfejlesztési program tartalmazza (a pedagógiai program 1. számú melléklete).

22. Tantárgyi helyi tantervek

A helyi tanterv részeként az érvényes tantárgyi helyi tanterveket a gimnáziumi honlapon elektronikusan tesszük elérhetővé.

Szekszárd, 2025. január 22.

Hajós Eva
főigazgató

